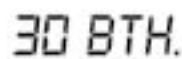

Modern Anatomy

ฟันเปลี่ยน

หากเขียนคำว่า 'ฟัน' ขึ้นมาโดด ๆ ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานจะหมายถึง การเห็นเป็นเรื่องราวเมื่อหลับ ซึ่งในยุคก่อนสมัยใหม่มนุษย์ไม่เคยตีความหมายของคำว่า 'ฟัน' เป็นอย่างอื่น เพราะเราไม่เคยกำหนดฟันได้ มันจึงสรวงศึ้นมาจากเราหลับโหล เราไม่สามารถกำหนดเหตุการณ์ สถานที่ปรากฏการณ์ หรืออะไรก็แล้วแต่ได้ล่วงหน้าในความฝัน

ต่างกับยุคสมัยนี้ มนุษย์ใช้อากาศที่ว่างเปล่าเป็นสื่อในการสื่อสาร เราสนทนากันอย่างง่ายดาย แม้จะอยู่ห่างกันครึ่งโลก หรือข้ามน้ำข้ามทะเล เพื่อไปอยู่ใกล้ชิดคนที่เรารักในเวลาไม่กี่ชั่วโมง ด้วยเรือบินราคาประหยัด มนุษย์เดินทางมาไกลไกลเกินกว่าที่เราเคยคาดไว้ในอดีต

แต่ในขณะที่เดียวกันมนุษย์เราก็ห่างเหินกันเหลือเกิน เราใส่ใจสิ่งรอบข้างน้อยลง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งรอบตัวดูเลือนรางลง โดยเฉพาะกับมนุษย์ด้วยกันเอง เพราะมนุษย์เชื่อในพลังของตนเองมากกว่าคนอื่นใด

เนื่องด้วยมนุษย์วิวัฒนาการ เพื่อปรับตัวเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ กอปรกับมนุษย์มีความทะเยอทะยานสูงขึ้น 'ฟัน' จึงไม่ใช่แค่การนึกคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ แต่มันคือการ 'ไม่ฝัน' ซึ่งต่างจากเดิมเพราะเป็นการตั้งเป้าหมายในชีวิตของมนุษย์

อ.อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์ ได้กล่าวในบทความภายใต้กระแสด้านฟันว่า

"คำว่า 'ความฝัน' ถูกกำกับด้วยความหมายใหม่ที่เกี่ยวข้องกับความหมายเดิมเอาไว้ เมื่อเกิดความเปลี่ยนแปลงของสังคมเศรษฐกิจก็เกิดขึ้นและทำให้เกิด 'โลกสมัยใหม่' ขึ้นมา การเดินทางเพื่อแสวงหาดินแดนใหม่ ๆ พร้อมกับการเกิดสำนักโหราศาสตร์ของมนุษย์อันนำมาซึ่งการวางการรับเสด็จหรือการกำหนดวิถีของอำนาจเหนือธรรมชาติ"

กองบรรณาธิการจึงใคร่ศึกษาและทำความเข้าใจเชื่อมโยงของการประกอบสร้างสังคมสมัยใหม่ที่เรารู้จักว่า Modern Anatomy ซึ่งมีมนุษย์เป็นศูนย์กลางสำคัญของการเปลี่ยนแปลง และศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคมสมัยใหม่ มาลองจินตนาการดูว่าต่อไป Anatomy ของสังคมสมัยใหม่จะสัมพันธ์กับ Anatomy ของมนุษย์ในรูปแบบใดบ้าง

คำว่า 'ฟัน' เป็นหนึ่งการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างออกไปจากเดิม เราสร้างฟันได้ เรากำหนดเป้าหมายของชีวิตได้ เราเลือกได้ว่าเราจะทำอย่างไรว่าฟันไว้หรือไม่ เรามีสิทธิ์เลือกเครื่องมือและวิธีการเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ฟันไว้ได้เพราะนี่คือยุคที่มนุษย์พยายามสร้างทุกสิ่งทุกอย่างให้เป็นไปได้

ความหมายของคำว่า 'ฟัน' ได้เปลี่ยนไปแล้ว

วรท ไซคุณา
บรรณาธิการนิตยสารอย่างแก้วพลัส

MODERN ANATOMY TEAM

วิชาสนา มณโฑไซดี
 บรรณาธิการบริหาร

วาท ไชยคุณา
บรรณาธิการนิตยสาร

อนิรุทธิ์ เอื้อวิธธา
บรรณาธิการบทความ

ศุภิชญา เลิกสายเพื่ง
ฝ่ายพิสูจน์อักษร

ธีรเมธ สกุลโกศล
ผู้ช่วยฝ่ายพิสูจน์อักษร

กมลรวี กอสัมพันธ์
บรรณาธิการจัดจำหน่าย

ณัฐธิดา จันทา
เลขานุการกองบรรณาธิการ

จิตรานุช คงดี
บรรณาธิการศิลปกรรม

ภัทราวดี วัฒน
บรรณาธิการภาพ

อรุณศักดิ์ ภาลาโรจน์
บรรณาธิการโฆษณา

ក្សត្រិយៈ បុត្របុត្រ
ផ្កាឆាយា

ปรวิทย์ อัมสาธ
ฝ่ายภาพ

ถลัษนันท์ โสคติโสภาก
บรรณาธิการศิลปกรรมฝ่ายโฆษณา

ศูนย์ฯ เงินจัด
การเงินและพัสดุ

วันวิสาข นาสึงห์
บรรณาธิการจัดการ

นิริศา ลำธาร
กองบรรณาธิการ

ศาสน์ เทพนุสนธิ์
 กองบรรณาธิการ

พิชัญะ บุญทาม
กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการนิตยสารอย่างแก้วพลี : คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา : รศ.ดร.พริ้งพริ้ว น้าเจริญ คณะวาริชที่ปรึกษา
อ.อุณห์พา แฉ่งเก็พ อ.พิสิทธิ์ ศรีประเสริฐ อ.ดร.อรรณูญา ศิริผล อ.อิตติ เกตุศักดิ์ อ.ฉวีวิทย์ พงศ์มัทธนา สำนักฯน : ห้องปฏิบัติการหนังสือพิมพ์อย่างแก้ว MCB 2211
คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เลขที่ 239 ด.ย.พ.พ.จ.เมืองจ.เชียงใหม่ 50200 โทรศัพท์ 0-5394-2703 ต่อ 306 โทรสาร 0-5394-2704 อีเมล

angulabow.mc.com@angulabow.com โทรศัพท์ : โรงเรียนพักอาศัยดักลาสวิลล์ เลขที่ 206/121 ต.แม่เหิระ อ.เมืองเชียงใหม่ 50100 โทรศัพท์ 08-18812109 อีเมล angulabow@angulabow.com วัตถุประสงค์การดำเนินงาน 1.เพื่อให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ 2.เพื่อส่งเสริมความดีต่อสิ่งแวดล้อมด้านวิชาการแก่นักศึกษา 3.เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นแก่ผู้เกี่ยวข้อง 4.เพื่อให้นักศึกษาได้รับความรู้กับมิตรสหายและสำนักที่พึงพอใจ

Cover Story

Modern Life
Changes
Human Anatomy

8

เทคโนโลยีสุดล้ำ

12

Anatomy in Animation

14

FlyBoard

16

ศิลปะเพื่อชีวิต

Modern Film

18

Handmade

56

ผลักป่าล้อมเมือง

60

เพศตรงกลาง

62

อวัยวะที่ 33

66

ศัลยกรรม

68

เสริมอาหาร

70

Stem cells

72

จิตป่วย

74

นวัตกรรม
เพื่อคนพิการ

76

Addicted

77

'คำตอบ'
จากร่างกาย

82

บางอย่างที่สอน
กันไม่ได้

84

ตลก

86

จินตนาการ

สร้างสรรค์

เทคโนโลยี

มนุษย์มีความฝันและจินตนาการที่เป็นแรงผลักดันให้เกิด
การสร้างสรรคจากจินตนาการให้กลายเป็นความจริง
ดังตัวอย่างของเทคโนโลยีสุดล้ำในยุคนี้

21784711 www.gubijournal.net

ยาเม็ดยืนยัน ID

ดูจากภายนอกแล้วก็เหมือนยาเม็ดทั่วไปแต่รู้ไหมว่ายาเม็ดนี้เมื่อรับประทานเข้าไปแล้วสามารถยืนยันตัวตนบุคคลนั้น ๆ ได้ ยาเม็ดอิเล็กทรอนิกส์นี้คิดค้นโดยเรจินา ดูแกน (Regina Dugan) หัวหน้ากลุ่มโครงการโปรเจกต์เทคโนโลยีขั้นสูงของ Google-owned Motola รัฐอินเดียนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ร่วมกับ Proteus Digital Health บริษัทผลิตเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการแพทย์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ประดิษฐ์แผ่นชิปขนาดเล็กในรูปแบบของยาเม็ดขึ้นมาเมื่อรับประทานเข้าไป กระดในกระเพาะอาหารจะย่อยสลายยา เกิดสัญญาณ 18 บิต ที่คล้ายกับคลื่นไฟฟ้าหัวใจไหลเวียนไปตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย นั่นหมายความว่า ในร่างกายมีสัญญาณเดียวกันกับแสงวงจรอิเล็กทรอนิกส์ในแผ่นชิปขนาดเล็กนี้ เมื่อร่างกายสัมผัสกับอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สามารถรองรับสัญญาณดังกล่าว เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์มือถือ ประตูบ้าน รถยนต์ ฯลฯ ก็จะสามารถยืนยันตัวตนของผู้ใช้งานได้

21784711 www.thelibrary.com

มหาวิทยาลัย Nanyang Technological University ประเทศสิงคโปร์ร่วมกับบริษัทเอกชน JTC Corporation นำเข้ารถ shuttle bus ไฟฟ้า จากบริษัท France Induct Technology ประเทศฝรั่งเศส มาพัฒนาให้รถสามารถขับเคลื่อนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งคนขับเรียกว่า Navia ทำงานด้วยระบบ Light Detection And Ranging (LIDAR) จ้างลองเส้นทางในรูปแบบ 3D โดยจะคำนวณระยะห่างและสร้างภาพสามมิติ เพื่อควบคุมเส้นทางและยังสามารถป้องกันอุบัติเหตุได้อีกด้วย ผู้โดยสารสามารถแตะเลือกปลายทางที่ต้องการไปบนหน้าจอคอมพิวเตอร์สัมผัสในรถได้ทันที Navia สามารถจุได้ 8 ที่นั่ง และทำความเร็วบนถนนได้ 20 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ในขณะนี้ได้ทดลองใช้ภายในมหาวิทยาลัย Nanyang แล้ว ซึ่งจะวิ่งที่ระยะทางประมาณ 2.2 กิโลเมตร ก่อนพัฒนาสู่ระบบขนส่งมวลชนอย่างเป็นทางการ แล้วแบบนี้ในอนาคต อาชีพพนักงานขับรถจะตกงานกันหรือเปล่านั้น

ไม่ก้ำอจจริยะ

JITWU71 www.futureworld.com

เหมือนสมาร์ทโฟนทั่วไป โดยมีอุปกรณ์ GPS, Wi Fi และ Bluetooth มีระบบเซนเซอร์การนับก้าวของผู้ใช้และสามารถบอกได้ว่าผู้ใช้กำลังจะไปไหน ซึ่งข้อมูลต่าง ๆ จะถูกบันทึกไว้เพื่อการแจ้งเตือนด้วย โดยจะบันทึกเป็นอีเมล ส่งไปยังศูนย์รับข้อมูลฉุกเฉิน เมื่อเกิดอุบัติเหตุก็สามารถรู้พิกัดได้ทันที นอกจากนี้เซนเซอร์ของไมเท้านำทางอัจฉริยะยังสามารถตรวจวัดอัตราการเต้นหัวใจและอุณหภูมิในร่างกายเก็บไว้ เมื่อไปหาหมอก็แค่ส่งไมเท้านำทางอัจฉริยะให้หมอ ก็สามารถดาวน์โหลดข้อมูลผ่าน USB ได้ทันที

JITWU71 www.cdnimg.net

Urine Powered

“ที่ชาร์จแบตเตอรี่มือถือด้วยปัสสาวะของมนุษย์” ฟังดูแล้วแทบไม่น่าเชื่อว่า ปัสสาวะที่เราขับถ่ายออกมาจะกลายเป็นพลังงานได้ การทดลองนี้ เกิดขึ้นโดย Dr. Loannis Leropoulos นักวิจัยและพัฒนาโครงการจากห้องแล็บ Bristol Robotics Laboratory ในมหาวิทยาลัยบริสตอล ประเทศอังกฤษ (University of the West of England) สร้างเซลล์กำเนิดไฟฟ้า โดยใช้ Microbial Fuel Cells (MFCs) หรือ เซลล์เชื้อเพลิงแบคทีเรีย เซลล์แบคทีเรียจะทำหน้าที่สลายพันธะเคมีของสารเคมีในน้ำปัสสาวะที่ใส่เข้าไปเป็นเชื้อเพลิง เมื่อมีการสลายพันธะเคมี อิเล็กตรอนก็จะหลุดออกมา เกิดการเคลื่อนที่กลายเป็นกระแสไฟฟ้า แต่กระแสไฟฟ้าที่ได้จาก MFCs ยังไม่สูงมากนัก นักวิจัยจึงต่อ MFCs หลายชุดเป็นวงจร แล้วทดลองกับโทรศัพท์มือถือที่ไม่ใช่สมาร์ทโฟน หลังจากการชาร์จต่อเนื่อง 24 ชั่วโมงเต็ม ก็มีประจุไฟฟ้าใช้งานได้ประมาณ 25 นาที พอสำหรับการส่งข้อความ และโทรเข้า-ออก อย่างไรก็ตาม Urine Powered กำลังอยู่ในช่วงการพัฒนา ถ้าหากว่ามีการใช้ได้จริงในอนาคต เวลามือถือแบตหมดกะทันหันก็จะต้องเข้าห้องน้ำปัสสาวะเพื่อชาร์จแบตก็เป็นได้

เวลาที่คนตา คนขาย จำเป็นต้องออกไปไหนมาไหนเพียงลำพัง เราก็อดเป็นห่วงไม่ได้ กลัวว่าจะหลงทางหรือเกิดอุบัติเหตุ แต่ถ้าหากมีไมเท้าที่สามารถบอกเราได้ว่า ขณะนี้ท่านกำลังอยู่ที่ไหนก็คงจะดีไม่น้อย และอาจจะเป็นจริง เมื่อบริษัทฟูจิตสึ (Fujitsu) ประเทศญี่ปุ่น ได้คิดค้นอุปกรณ์ช่วยนำทางและติดตามภาวะการทำงานของร่างกายสำหรับผู้สูงอายุ ซึ่งมีคุณสมบัติ

อีปดรองเสียดพานสารถไฟ

JITWU71 www.futureworld.com

ไมโครเซนเซอร์ (คิดค้นโดยนักวิจัยมหาวิทยาลัย Swiss Federal Institute of Technology in Lausanne (EPFL) ซึ่งตอนนี้อยู่ในระหว่างการวิจัยและยังไม่มีชื่อเรียกอย่างเป็นทางการ) ระบบตรวจวัดนี้มีขนาดเล็กเพียง 1.4 เซนติเมตร ใช้งานคือ ผีไมโครเซนเซอร์บริเวณหน้าอกคนไข้ จากนั้นไมโครเซนเซอร์จะส่งสัญญาณผ่านสัญญาณบลูทูธไปยังสมาร์ทโฟนของคนไข้ หมอก็สามารถรู้ระดับน้ำตาล ปริมาณคอเรสเตอรอลในเลือดของคนไข้ หรือแม้กระทั่งตรวจการเปลี่ยนแปลงเคมีในเลือดเพื่อคาดเดาอาการหัวใจวายได้ โดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต วิธีนี้สามารถอำนวยความสะดวกให้กับผู้ป่วยในกรณีที่พักอาศัยอยู่ที่บ้าน ซึ่งจะทำให้การวินิจฉัยโรคหรือตรวจอาการคนไข้เป็นไปได้รวดเร็วขึ้น อีกไม่นานเราอาจจะไม่ได้ยินประโยคที่ว่า “เจาะเลือดเจ็บนิดเดียวเหมือนมดกัด” กันแล้ว

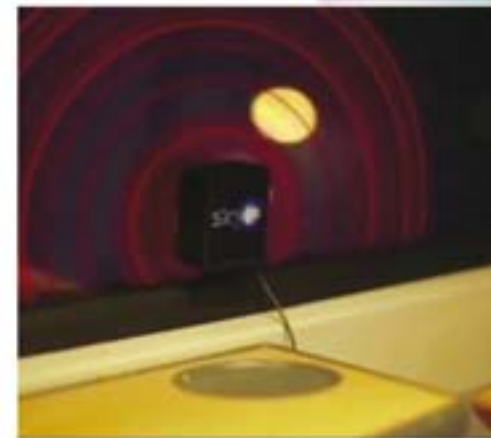
กูเกิลกลาส (Google Glass)

JITWU71 glass-a-tive-story.number.com

มหาวิทยาลัยดักส์ (Duke University) ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้สร้างแอปพลิเคชัน อินไซต์ (Insight) ลงในกูเกิลกลาส (Google Glass) ซึ่งช่วยให้ค้นหาตัวบุคคลจากเสื้อผ้าที่สวมใส่ได้ โดยพัฒนามาจากเทคโนโลยีการจดจำใบหน้า (Facial Recognition) แต่เปลี่ยนมาเป็นการจดจำสีเสื้อผ้าและเครื่องประดับแทน เพื่อค้นหาบุคคลในห้างสรรพสินค้า ห้องถนน หรือในที่ชุมนุมต่าง ๆ เมื่อจะใช้งานก็แค่ถ่ายรูปคนที่ต้องการหาด้วยแอปพลิเคชัน Insight บนสมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต จากนั้นแอปพลิเคชันจะสร้างฐานข้อมูลของผู้ที่ต้องการค้นหาจากเครื่องที่บันทึกเอาไว้ แล้วเปรียบเทียบกับฐานข้อมูลและใช้กล้องในการค้นหา จากการทดสอบประสิทธิภาพของแอปพลิเคชัน Insight พบว่า มีความแม่นยำถึง 93% แม้ว่าบุคคลนั้นจะยืนหันหลัง แต่กลับไม่สามารถใช้ได้ หากคนที่เราต้องการหาเปลี่ยนเสื้อผ้าชุดใหม่

กระจกพูดได้

JITWU71 www.dubai.com

บริษัท บีบีดีโอ ดัสเซลดอร์ฟ (BBDO Dusseldorf) บริษัทโฆษณาชื่อดังของเยอรมัน ร่วมมือกับสกายโก (Sky Go) บริษัทผู้ให้บริการรับชมทีวีบนโทรศัพท์มือถือและแท็บเล็ตได้ทดลองติดตั้งอุปกรณ์ชนิดหนึ่งบนกระจกในรถไฟฟ้ายาว ในกล่องบรรจุเทคโนโลยีที่เรียกว่า Bone Conduction ทำหน้าที่ปล่อยคลื่นเสียงความถี่สูงที่สมองสามารถแปลออกมาเป็นคำพูดได้ เมื่อผู้โดยสารฟังศีรษะที่กระจก เจ้ากล่องนี้จะปล่อยคลื่นเสียงความถี่สูงเข้าไปยังสมองทำให้บุคคลนั้นสามารถรับฟังเสียงที่แผ่คำโฆษณา การให้บริการของ Sky Go ได้ โดยที่ผู้ครอบครองจะไม่ได้ยินเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น ไม่แน่ว่าในอนาคตเราอาจจะได้เห็นการโฆษณาแบบกระจกพูดได้ตามสถานที่ต่าง ๆ แทนป้ายโฆษณาแบบเดิมก็เป็นได้

ทั้งหมดนี้เป็นเพียงบางส่วนของความล้ำหน้า ยังมีเทคโนโลยีอีกมากมายที่พร้อมอำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่เป็นไปตามวิถีชีวิตแบบสังคมสมัยใหม่ บางที่เราอาจจะหันใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ในอนาคต

Anatomy in Animation

ปัจจุบันนิเมชันได้เข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของผลงานระดับโลกต่าง ๆ มากมายไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ หรือ เกม ด้วยเหตุที่นิเมชันได้ถูกพัฒนาให้ทันสมัยมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่งกระบวนการอนิเมชันได้ฉีกไปจากเดิมที่ไม่ใช่แค่ภาพนิ่งมาแสดงผลอย่างต่อเนื่องแล้วให้นักแสดงพากย์เสียงเข้าไปเท่านั้น แต่มันคือเทคโนโลยีที่ใช้ร่างกายมนุษย์มาช่วยสร้างความสมจริงของตัวละครในอนิเมชัน ที่เรารู้จักเทคนิคนี้กันในชื่อ "Motion Capture" นั่นเอง แต่ตอนนี้ได้มีการคิดค้นเทคโนโลยีที่ใหม่กว่า และมีความละเอียดมากกว่าเดิมมาสู่วงการอนิเมชันแล้ว เป็นเทคนิคที่ถูกพัฒนามาจาก Motion Capture เราเรียกเทคนิคนี้ว่า "Performance Capture"

Performance Capture เป็นเทคนิคที่ผู้กำกับ เจมส์ คาเมรอน และบริษัท Veta Digital ของปีเตอร์ แจ็คสัน (ผู้กำกับ The Lord of the Rings) ซึ่งเป็นบริษัทด้านวิชวลเอฟเฟกต์ ร่วมกันคิดค้นขึ้นมา โดยเทคโนโลยีที่ว่านี้ทำให้ภาพที่ได้มีความละเอียดมากขึ้นกว่าเดิม และไม่เพียงจะจับภาพการเคลื่อนไหวของนักแสดงได้เท่านั้น แต่ยังสามารถจับการแสดงออกทางสีหน้า ดวงตา และอารมณ์อื่น ๆ ที่สื่อออกมาทางใบหน้า ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ซึ่งนวัตกรรมนี้ได้ทำให้แวดวงภาพยนตร์ 3 มิติของโลก กำลังก้าวไปสู่พัฒนาการใหม่ที่ทำให้ผู้ชมตื่นตาตื่นใจมากขึ้น

หลังจากที่เจมส์ คาเมรอนได้คิดค้น และพัฒนาเทคโนโลยีทางการถ่ายภาพด้วยตัวเองแล้ว เขาก็สามารถสร้างภาพยนตร์เรื่อง Avatar (2009) ให้กลายเป็นหนังอนิเมชันที่ใช้เทคนิค Performance Capture เรื่องแรกของโลกได้สำเร็จ ซึ่งต่อมาเทคนิคนี้ก็ได้นำไปใช้ในภาพยนตร์อนิเมชันชื่อดังอีกมากมาย เช่น Alice in Wonderland (2010), The Adventures of Tintin (2011), Ted (2012) เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 1 การถ่ายทำโมชันแคปเจอร์

ขั้นตอนที่ 2 การคำนวณจุดบนภาพกราฟิก

ขั้นตอนที่ 3 ตกแต่งรายละเอียดตัวละคร

ขั้นตอนที่ 4 ตกแต่งให้ทุกอย่างเข้ากันได้กับฉาก

Performance Capture ทำงานโดยให้นักแสดงสวมชุดที่มีเซ็นเซอร์ถ่ายทอดการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อ ซึ่งเจ้าตัวเซ็นเซอร์หรือ Marker นี้จะมีลักษณะเป็นลูกกลม ติดตัวร่างกายกว่า 42 จุด

การถ่ายทำจะใช้กล้องจำนวนไม่น้อยกว่า 50 ตัว ตั้งอยู่รอบพื้นที่ และยังมีกล้องตัวเล็ก ๆ เพิ่มทางด้านหน้าเพื่อจับการเคลื่อนไหวของใบหน้า ริมฝีปาก รวมทั้งสายตาของนักแสดงให้ได้แบบละเอียดถึง 100% ซึ่งกล้องเหล่านี้จะมองไม่เห็นนักแสดง จะเห็นเพียงจุดสีขาวเท่านั้น ข้อมูลที่กล้องบันทึกได้จะถูกส่งไปยังคอมพิวเตอร์แล้วแปลงเป็นภาพกราฟิก จากนั้นทีมงานจะนำภาพกราฟิกที่ได้ไปตกแต่งประกอบฉากต่าง ๆ ในภาพยนตร์ต่อไป

เหตุผลที่เทคโนโลยีอนิเมชันนี้ได้รับการพัฒนาขึ้นเรื่อย ๆ เป็นเพราะอุปกรณ์ที่ทันสมัยขึ้น และมีโรงภาพยนตร์ระบบสามมิติ และสื่อบันเทิงที่สร้างความเสมือนจริง ช่วยเพิ่มอารมณ์ในการชมภาพยนตร์ อนิเมชันได้เป็นอย่างดีอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญก็คือสมองของมนุษย์ที่สามารถคิดค้น และพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ออกมาเสมอเพื่อให้สอดคล้องกับโลกปัจจุบัน

เรื่อง : อีริเมธ สกุลโกศล

FlyBoard

มนุษย์เรามีความอยากในการที่จะทำอะไรบางอย่างมาแต่ไหนแต่ไร เช่น อยากบินไปบนท้องฟ้า อยากไปไหนมาไหนได้อย่างรวดเร็ว หรืออยากไปเหยียบบนดวงจันทร์ ซึ่งความอยากเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เกินขอบเขตความสามารถของร่างกาย ดังนั้นมนุษย์เราจึงได้เริ่มประดิษฐ์สิ่งของหลาย ๆ อย่างออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น เช่น การสร้างเครื่องบิน หรือปัจจุบันไปไกลกว่านั้นคือ Jetpack การสร้างยานพาหนะ ทั้งรถยนต์ รถไฟ มอเตอร์ไซด์และอื่น ๆ หรือการสร้างกระสวยอวกาศเพื่อใช้ในการเดินทางไปเหยียบดวงจันทร์ จนการไปดวงจันทร์เหมือนจะเป็นเรื่องง่าย ๆ คล้ายไปเที่ยวต่างประเทศ

นอกเหนือจากข้อความด้านบนแล้ว มนุษย์เรายังอยากที่จะเคลื่อนที่ไปบนผิวน้ำได้ แม้จะมีการสร้างเรือหรือเจ็ทสกีมาตอบใจบ้างแล้วก็ตาม แต่ก็แค่การเดินทางหรือการเคลื่อนที่ไปอย่างรวดเร็ว ไม่ได้ตอบสนอง

Flyboard จัดเป็นกีฬา Extreme ประเภทหนึ่ง การเล่นจะอาศัยแรงดันน้ำ ต้นตัวผู้เล่นให้ลอยสูงขึ้นไปในอากาศ ซึ่งจะทำให้สามารถเล่นท่าต่าง ๆ ได้มากมาย โดยอุปกรณ์จะมีหัวตากลักษณะคล้ายรองเท้ายึดติดเอาไว้กับตัวผู้เล่น ซึ่งจะเชื่อมต่อกับท่อสายยางขนาดใหญ่ทำจากเคฟลาร์ซึ่งเป็นวัสดุที่มีน้ำหนักเบาแต่ความทนทานสูง ที่โยงมาจากตัวมอเตอร์ของเจ็ทสกี ซึ่งทำหน้าที่เป็นตัวสูบและผลักดันแรงน้ำให้ลอยตัวสูงขึ้นได้ หากอยากจะบังคับทิศทาง เลี้ยวซ้าย เลี้ยวขวา ก็มีคันบังคับที่เหมือนด้ามปืนและมีไกไว้กดเพื่อควบคุมทิศทาง และความเบาหรือแรงของน้ำ

ภาพจาก : <http://www.zapata-racing.com>

ด้านสมรรถนะของเจ้า Flyboard นี้ สามารถอัดแรงดันน้ำออกมาได้เฉลี่ย ๆ 100 แรงม้าเลยทีเดียว ซึ่งความแรงระดับนี้ สามารถดันตัวขึ้นสูงกว่า 9 เมตร ซึ่งทำให้เจ้า Flyboard นอกจากจะแค่ลอยตัวบินไปบินมาในอากาศแล้ว ยังทำให้ผู้เล่นสามารถเล่นท่าจัดเต็มต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ทะยานขึ้นสูง ตั้งหัวลง หมุนตัว ม้วนหน้าม้วนหลัง ดำผุดดำว่ายแบบปลาโลมา และท่าอื่น ๆ อีกมากมาย ซึ่งตอบสนองความเร้าใจได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ตาม เจ้า Flyboard ก็ยังเป็นกีฬาที่มีความเสี่ยงที่จะบาดเจ็บถึงแม้จะเล่นในน้ำก็ตาม ไม่ว่าจะเป็น เลิก ๆ น้อย ๆ หรือถึงขั้นแขนขาหัก หัวกระแทกน้ำจนเลือดคั่งในสมอง เพราะถึงเป็นน้ำ แต่ถ้ากระแทกลงมาด้วยความเร็วและแรงมาก ๆ ผิวน้ำก็ไม่ต่างอะไรกับพื้นซีเมนต์

“ใจ” เหมือนจะเป็นสิ่งจุดใจหลัก เพราะเครื่องเล่นทำให้เราได้เสี่ยงกับความสนุก เสี่ยงกับการได้ทดลองความแปลกใหม่ที่ร่างกายมนุษย์ทำไม่ได้

สุดท้ายนี้อย่างที่บอกว่า เจ้า Flyboard สามารถเล่นท่าได้หลากหลาย ดังนั้นการที่จะเล่นกีฬาชนิดนี้ นอกจากจะต้องเป็นคนที่มีใจกล้าเสี่ยง แลกรับความสนุกกับสิ่งที่จะเกิดอันตรายแล้ว ที่สำคัญกว่านั้นก็คือ สติ และความไม่ประมาท เพราะถึงแม้การเล่นแต่ละครั้งจะมีอุปกรณ์ที่ช่วยในการป้องกันการบาดเจ็บอย่างเสื้อชูชีพ หรือหมวกกันน็อก แต่นั่นก็เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งที่ทำให้เราอุ่นใจได้เล็กน้อยเท่านั้นเอง

ศิลปะเพื่อชีวิต

หากเราวาดรูปขึ้นมาสักรูปและถูกตั้งคำถามว่า นั่นคือรูปอะไร? แน่นอนว่าคำตอบย่อมปรากฏอยู่บนรูปบนผ้าใบหรือวัสดุอื่น ๆ แต่ถ้าหากถามต่อไปว่า วาดทำไม? วาดเพื่ออะไร? บางทีการหาคำตอบอาจจะต้องมองลึกเข้าไปในภาพจนทะลุไปถึงภูมิหลังของตัวศิลปินเอง...

ศิลปะมีอายุอยู่คู่กับสังคมมนุษย์มาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ จากหลักฐานภาพวาดบนผาผนังถ้ำเรื้อยมาจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ว่าสังคมจะมีการเปลี่ยนแปลงไปแค่ไหนก็ตาม ตัวศิลปินก็สามารถรังสรรค์งานศิลปะให้ออกมาสะท้อนภาพสังคมนั้นได้เสมอ

วาดทำไม? เป็นคำถามที่ปฏิเสธไม่ได้ว่าถึงแม้ตัวศิลปินอาจมีความเป็นปัจเจกออกจากสังคมมากเพียงใด แต่เขาก็ยังคงได้รับอิทธิพลและผลกระทบจากสังคมที่เขาอยู่ไม่มากนักน้อย ดังนั้นผลงานศิลปะทุกชิ้นย่อมได้รับอิทธิพลส่วนหนึ่งมาจากสังคม ประกอบกับปัจจัยอื่น ๆ รอบข้างที่ผลักดันให้ศิลปินสร้างสรรค์งานออกมา

แรงผลักดันนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสองประเภท คือ แรงผลักดันจากภายนอกที่เกิดจากสภาพแวดล้อม และ แรงผลักดันจากภายในตัวศิลปิน ซึ่งแรงผลักดันนี้เองที่จะเป็นคำตอบว่าศิลปินนั้นสร้างสรรค์งานชิ้นนั้นไปเพื่ออะไร

สังคมทุกยุคสมัยล้วนมีปัญหาไม่ว่าจะเป็นความเหลื่อมล้ำทางฐานะอำนาจ ความยากจน ความขัดแย้ง หรือสงคราม ศิลปินเองก็ไม่ได้ถูกแบ่งแยกให้ออกมาจากสังคม ดังนั้นหากสังคมในสมัยนั้นเป็นเช่นไร ศิลปินก็ย่อมได้รับผลกระทบตามเช่นกัน จนบางครั้งตัวศิลปินที่ได้รับแรงกระเทือนจากภายนอกและมากระทบจิตใจก็จะสร้างสรรค์งานขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกนั้นให้มันดีขึ้น ศิลปะที่ว่ามันก็คือ 'ศิลปะเพื่อชีวิต' หรือศิลปะเพื่อสังคม ซึ่งเป็นศิลปะที่เกิดจากแรงผลักดันของตัวศิลปินที่ต้องการจะวิพากษ์ วิจารณ์ หรือต้องการที่จะเห็น

การเปลี่ยนแปลงที่ดีในสังคม โดยจุดประสงค์ของตัวศิลปินนั้นจะแฝงอยู่ในเนื้อหาของชิ้นงานศิลปะ เช่น งานภาพวาด

'Liberty Leading The People' หรือเสรีภาพนำทางประชาชน ผลงานของ อูจีน เดอร์ลาครัวส์ ศิลปินชาวฝรั่งเศสที่วาดภาพประวัติศาสตร์ที่สื่อถึงเหตุการณ์ปฏิวัติฝรั่งเศสโดยหลากหลายชนชั้นร่วมกันต่อสู้เพื่ออิสรภาพในปี ค.ศ.1831 หรือที่เรียกอีกอย่างว่าเหตุการณ์ July Revolution

งานชิ้นนี้ถูกวาดขึ้นเพื่อเป็นดังเครื่องเตือนสติแก่สังคมถึงที่มาของอิสรภาพและความเท่าเทียม ที่เกิดมาจากความยากลำบาก สังคมไม่ควรปล่อยปละละเลยให้เกิดปัญหาอย่างถาวรขึ้นอีก

เช่นเดียวกับในยุคสมัยนี้ที่ตัวสังคมก็ยังคงมีปัญหา Banksy คือศิลปินที่มีผลงานเพื่อสังคมที่โดดเด่นที่สุด จนได้ขนานนามว่าเป็น 'King of Graffiti' หรือราชันแห่งศิลปะการพ่นสเปรย์ข้างถนน Banksy เป็นชาวลอนดอน ผู้แสดงผลงานที่มีเนื้อหาเสียดสีสังคมด้วยวิสัยทัศน์ นั่นคือการลักลอบเข้าไปสร้างผลงานไว้ตามเมืองหรือสถานที่สำคัญต่าง ๆ ที่ผู้คนสามารถพบเห็นได้ง่ายเวลาเดินทางตามท้องถนน งานศิลปะของเขาจึงเข้าถึงผู้คนได้ง่ายกว่าผลงานศิลปะชิ้นสำคัญที่ต้องใส่กรอบแขวนไว้บนผนังหรือติดตั้งไว้ในอาคารพิพิธภัณฑ์หรือ Art gallery ที่ผู้คนอาจต้องจ่ายเงินเพื่อเข้าไปชม ศิลปะของ Banksy จึงไร้ผนังกันและมีความใกล้ชิดกับผู้คนมากกว่าด้วยความคิดว่าที่ต้องการสร้างสรรค์งานเพื่อสังคมแบบซบถ

ทุกคนในสังคมไม่ว่าจะเป็นใคร ประกอบอาชีพอะไร เราต่างล้วนได้รับผลกระทบจากสังคมด้วยกันทั้งหมด ไม่เว้นแม้แต่ผู้ที่ดูเหมือนจะเป็นปัจเจกออกจากสังคมเช่น 'ศิลปิน' ถึงแม้สังคมนั้นจะมีความเลวร้ายสักเพียงใด เราต่างก็ล้วนมีส่วนรับผิดชอบในสังคมนี้เพราะพวกเราเองคือผู้ที่ร่วมมือกันสร้างให้เกิด 'สังคมของเรา' เจกเช่นนี้ และเราเองคือผู้ที่จะต้องลุกขึ้นมาแก้ไขให้มันดีขึ้นกว่าเดิมซึ่งไม่จำเป็นเลยว่าคุณจะเป็นศิลปินหรือไม่เพราะการทำให้สังคมดีขึ้นนั้นไม่เคยถูกจำกัดด้วยวิธีการ แต่จะถูกจองจำให้เหมือนเดิมแน่ หากไม่มีใครคิดลงมาช่วยกันทำอะไรให้มันดีขึ้น...

Modern Anatomy on Modern Films

เพราะไม่พอใจ

ขอเปลี่ยน(มนุษย์)ใหม่ไม่ได้หรือ ?

“มนุษย์เรายังไม่พึงพอใจในความเป็นมนุษย์อย่างที่เป็นอย่างนี้เป็นทุกวันนี้
มนุษย์จึงอยากมีศักยภาพทำอะไรให้ได้มากกว่าเดิม”

‘จินตนาการ’ นั้นแม้จะเป็นเพียงเรื่องเพ้อฝันของมนุษย์ ซึ่งมีอาจใช้ ‘วิทยาศาสตร์’ มาอธิบายได้ แต่ก็น่าแปลกที่ว่า วิทยาศาสตร์กับจินตนาการที่ดูเหมือนจะเป็นเส้นขนานไม่มีวันมาลงเอยกันได้นั้น กลับมาบรรจบพบเจอกันได้ที่ปลายทางอย่าง ล่องดาวและสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ มากมายให้กับโลก หนึ่งในนั้นคือ ภาพยนตร์แนวนวนิยายวิทยาศาสตร์ (Science fiction : Sci-fi)

ภาพยนตร์แนวนวนิยายวิทยาศาสตร์ (ไซไฟ) ถูกสร้างขึ้นจากจินตนาการหรือการคาดการณ์ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ แต่จินตนาการนั้นก็ใช่ว่าจะเป็นเพียงเรื่องเพ้อฝัน ลม ๆ แล้ง ๆ ไปเสียทุกเรื่อง เพราะจินตนาการที่อยู่ในภาพยนตร์ไซไฟนั้นก็มีอยู่ไม่น้อยที่เป็นจริงขึ้นมาได้

ภาพยนตร์ไซไฟเรื่องแรกของโลกเป็นผลงานของ จอร์จ เมลลิเยร์ (Georges Melies) เรื่อง *A Trip To The Moon* (1902) ซึ่งกล่าวถึงการเดินทางไปดวงจันทร์ หล้าปีต่อมามนุษย์ก็สามารถสร้างยานอวกาศได้จริง

ในปีค.ศ.1950 (พ.ศ.2493) ผลจากระเบิดปรมาณูทดลองครั้งแรกครั้งที่ 2 ทำให้คนอเมริกันเกิดความหวาดกลัวที่มีต่อสิ่งประดิษฐ์จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ความหวาดกลัวนี้สะท้อนออกมาในรูปแบบของภาพยนตร์ไซไฟแนว Disaster ซึ่งเป็นแนวทายนะ วันสิ้นโลก กองทัพแมลง และโรคระบาด

อย่างเช่นเรื่อง *When Worlds Collide* (1951) *The Beast From 20,000 Fathoms* (1953) ฯลฯ

ถัดมาในช่วงปี ค.ศ.1960-1969 (พ.ศ.2503-2512) เป็นช่วงที่อเมริกาและสหภาพโซเวียตต่างแข่งขันกันเป็นที่หนึ่งในการออกสำรวจอวกาศ ภาพยนตร์ไซไฟในช่วงนี้จึงมีโครงเรื่องที่เกี่ยวกับสิ่งลึกลับนอกโลกและมนุษย์ต่างดาวเป็นหลัก เช่น เรื่อง *2001: A Space Odyssey* (1968)

จะเห็นได้ว่าสภาพสังคมและทัศนคติของมนุษย์ในยุคหนึ่ง เป็นส่วนสำคัญของแนวคิดในภาพยนตร์ไซไฟ ประกอบกับมนุษย์มีจินตนาการที่ไม่หยุดนิ่ง ฉะนั้นมนุษย์ก็ย่อมที่จะพยายามหาพื้นที่แสดงออกเพื่อบอกเล่าจินตนาการของตนให้สังคมได้รับรู้ ภาพยนตร์จึงเป็นทางเลือกหนึ่ง ซึ่งในบางครั้งผู้สร้างภาพยนตร์จำนวนไม่น้อยเลยที่หยิบยกเอานวนิยายมาดัดแปลงเป็นภาพยนตร์ ด้วยเหตุที่ทุนเวลาได้มากกว่าการคิดโครงเรื่องใหม่แน่นอน

ล่าสุดเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา พัฒนาการของภาพยนตร์ไซไฟได้แตกแขนงความคิด โดยมีการนำเสนอถึงแนวคิดเรื่องการดัดแปลงร่างกายมนุษย์ด้วยเทคโนโลยีต่างที่ล้ำสมัย ยกตัวอย่าง มนุษย์ทุกคนมีนาฬิกาดีจิดอลในแขน และเวลาสามารถซื้อขายกันได้ ใน *In Time* (2012)

หรือเรื่อง *Total Recall* (2012) มีฉากที่ลอรี เควด (เคท เบคคิน-เซล) ติดต่อกับนายของเธอด้วยการใช้โทรศัพท์จิ๋วขนาดเท่าไมโครชิปที่ฝังในฝ่ามือ

ผศ.อรรถพร ลิ้มปนากรมน์ อาจารย์ประจำแขนงวิชาวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้กล่าวถึงแนวคิดเรื่องการดัดแปลงมนุษย์นี้ว่า “เพราะมนุษย์เรายังไม่พึงพอใจในความเป็นมนุษย์อย่างที่เป็นอย่างนี้เป็นทุกวันนี้ มนุษย์จึงอยากมีศักยภาพทำอะไรให้ได้มากกว่าเดิม เพราะฉะนั้นเมื่อมนุษย์อยากจะทำอะไรให้ได้มากกว่าเดิม ก็เลยพยายามที่จะคิดค้นเทคโนโลยีที่จะทำให้มนุษย์มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น เช่นในเรื่องของการที่จะฝังอะไรเข้าไปอยู่ในตัวคน เพื่อให้ตัวคนนั้นสามารถที่จะคิด สามารถที่จะทำงานได้โดยไม่ต้องเสียเวลามากนัก”

ฉะนั้น สิ่งที่น่าทึ่งที่อยู่ในภาพยนตร์จึงเป็นภาพสะท้อนถึงทัศนคติของมนุษย์ในยุค ‘โมเดิร์น’ นี้ว่า มนุษย์มีจินตนาการรวมทั้งมนุษย์ไม่พึงพอใจในสิ่งที่เป็นอย่างนี้ และเพื่อตอบสนองความต้องการนั้น ความคิดและจินตนาการจึงเกิดขึ้นมาอย่างค่อเนื่องและไม่มีที่ท่าว่าจะสิ้นสุด เช่น บางคนไม่ชอบสภาพร่างกายที่เป็นอยู่ รู้สึกอึดอัด ไร้ทีละกำลัง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้วแข็งแรงสมบูรณ์ดี แต่ก็จินตนาการวิธีที่จะช่วยขจัดความรู้สึกดังกล่าวขึ้นมาต่าง ๆ นานา โดยอาจจะไม่ได้คำนึงถึงโอกาสความเป็นไปได้ เป็นต้น

ถกเปรียบกับเทคโนโลยีซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งความสำเร็จจากจินตนาการของมนุษย์ ทำให้การดำเนินชีวิตพึ่งพาเทคโนโลยีเหล่านี้มาก และยิ่งมนุษย์ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีมากเท่าไร ก็จะยิ่งเห็นความสำคัญของมันมากเท่านั้น ผลักดันให้มนุษย์มุ่งคิดค้น พัฒนาวិทยาการใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ลอรี เควด (เคท เบคคินเซล) จากภาพยนตร์ *Total Recall* (2012) กับเจ้าหน้าที่ของเธอ โคเดเกน โดยใช้โทรศัพท์ขนาดจิ๋วเท่าไมโครชิปฝังติดในฝ่ามือ ทาบมือลงบนกระจก เพื่อคุยและเห็นหน้าคู่สนทนา

ไม่ว่าจะเป็นภาพยนตร์ไซไฟในชุดไหนก็ตามด้านหนึ่ง จะแสดงให้เห็นข้อดี หากมนุษย์จะมีเทคโนโลยีที่ทั้งสะดวก มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินชีวิตง่ายขึ้นด้วย ทว่าในอีกด้านหนึ่งภาพยนตร์ไซไฟก็แฝงการประชดประชัน เสียดสีสังคมที่เป็นอยู่ในขณะนั้น

นาฬิกาที่ฝังอยู่ในแขนจากเรื่อง *In Time* (2012) นอกจากใช้กำหนดอายุขัยแล้ว ก็ยังใช้แทนเงินตราอีกด้วย ตัวละครในเรื่องต้องทำงานเพื่อแลกกับเวลาในการต่อชีวิตของตน แทนตัวเงิน ซึ่งสะท้อนความคิดที่ว่า เวลาเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด เงินทองไม่มีค่าใด ๆ อีกต่อไป ทั้งที่ในชีวิตจริงเรายังจัดให้เงินตราเป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ ในการดำรงชีวิต

หรือแม้แต่กรณีโทรศัพท์ขนาดจิ๋วเท่าไมโครชิปที่ฝังในฝ่ามือจากเรื่อง *Total Recall* (2012) ตัวละครในเรื่องไม่ต้องลำบากพกโทรศัพท์มือถือ ไม่ต้องกลัวหายหรือถูกขโมย ใช้งานก็สะดวก แถมยังเห็นใบหน้าของคู่สนทนาอีกด้วย แม้ทุกวันนี้ค่อให้มีโทรศัพท์มือถือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อสื่อสาร แต่มนุษย์ก็ยังคงไม่พอใจ อยากจะให้มันสะดวกยิ่งขึ้น และค่อให้วันหนึ่งสนองตอบความต้องการนี้ได้ ก็ไม่อาจยืนยันแน่นอนว่ามนุษย์จะหลุดความพึงพอใจอยู่เพียงแค่นั้น

สภาพสังคมอาจเป็นหนึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อแนวคิดเรื่องการดัดแปลงมนุษย์โดยใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ แล้วจำลองให้ดูผ่านภาพยนตร์ไซไฟ ทั้งนี้อาจเพราะมนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่จำเป็นต้องอาศัยอยู่ร่วมกันเป็นสังคม แม้มนุษย์คนหนึ่งจะไม่พอใจร่างกายที่เป็นอยู่ และเกิดความคิดใหม่ ๆ เพื่อหวังจะเปลี่ยนแปลง แต่มันก็ยากที่จะทำให้เป็นจริงได้

สุดท้ายแล้วสังคมก็ต้องช่วยตัดสินใจว่าจินตนาการนั้นจะสามารถเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความไม่พึงพอใจได้หรือไม่ เพราะแม้ว่าจะเป็นแค่จินตนาการเพ้อฝันในภาพยนตร์ ก็ใช่ว่าจะเป็นจริงไม่ได้ในอนาคต

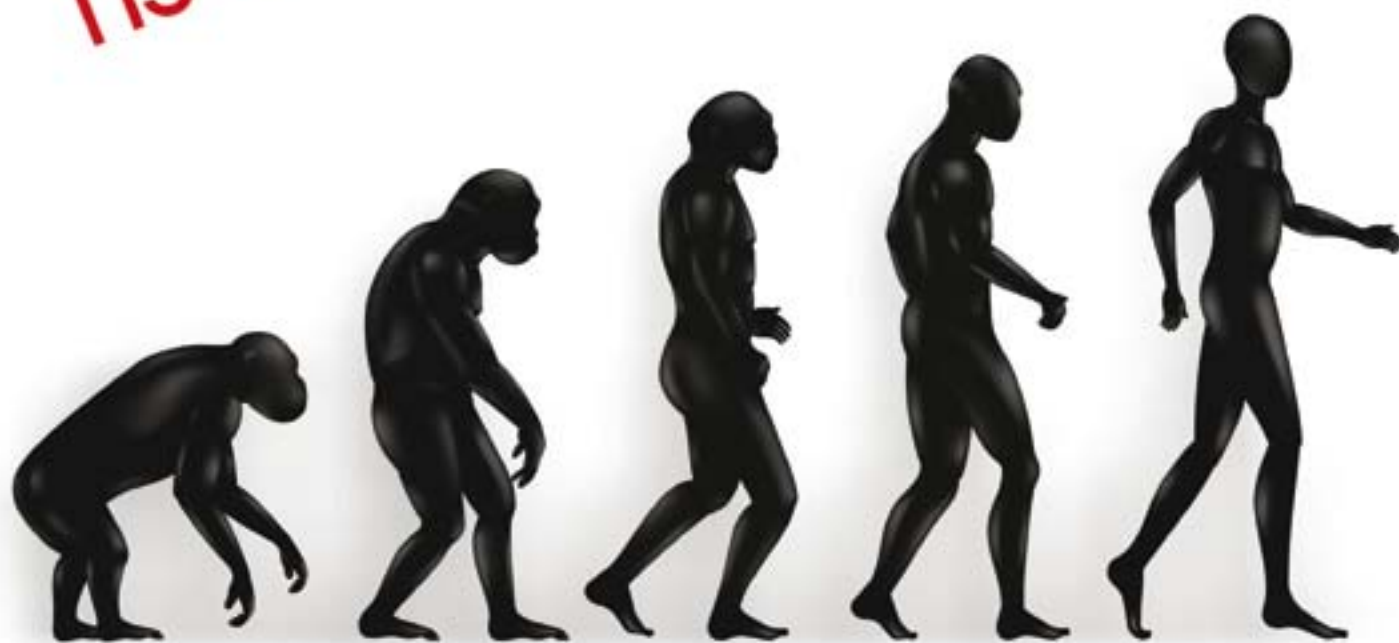
‘เลออน บัตติสตา อัลแบร์ติ’ (Leon Battista Alberti) ชาวอิตาลี ซึ่งเป็นทั้งนักปราชญ์ สถาปนิก และกวี เคยกล่าวไว้ว่า...

“Men can do all things if they will”
มนุษย์สามารถทำทุกอย่างได้ ถ้าเขาจะทำ

ยันนาคซิโอ เฮาเฮอร์พันดู

กว่าจะเป็น MODERN ANATOMY

เมื่อลองพิจารณาร่างกายของเราในปัจจุบัน หลายคนแทบจะนึกไม่ออกเลยว่าเมื่อหลายล้านปีก่อนหน้านี้ มนุษย์มีหน้าตาเป็นอย่างไร ในขณะที่บางคนรู้แล้วว่ามนุษย์ในปัจจุบันอยู่ในสปีชีส์โฮโม เซเปียนส์ (Homo Sapiens) ซึ่งความจริงมนุษย์เพิ่งจะพัฒนามามีรูปร่างหน้าตาลักษณะนี้เมื่อ 1 แสนปีก่อนเท่านั้นเอง ก่อนหน้านั้น มนุษย์มีหลายสปีชีส์มาก กว่าที่จะมาเป็นแบบปัจจุบัน แต่สันนิษฐานว่า มีวิวัฒนาการมาจากลิงใหญ่ไม่มีหาง (Ape) จากข้อสมมติฐานที่ว่า มนุษย์เดิน 2 ขา นั่นเอง หากสงสัยว่าเราสามารถทราบเกี่ยวกับช่วงเวลาได้อย่างไร นั่นก็เป็นเพราะการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ ที่ช่วยให้เราตรวจสอบได้จากซากฟอสซิลโบราณ ซึ่งกว่ามนุษย์จะรู้ถึงความแตกต่างของสิ่งมีชีวิตแต่ละหมวดหมู่ ก็เมื่อ 300 กว่าปีที่แล้วนี่เอง

นักธรรมชาติวิทยาชาวสวีเดนอย่างคาร์ล ลินเนียส (Carl Linnaeus) เป็นผู้สังเกตส่วนที่คล้ายและแตกต่างกันของสิ่งมีชีวิต แต่ก็ยังไม่สามารถอธิบายอะไรมากไปกว่านี้จนกระทั่งชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin) ได้เขียนหนังสือเกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการ ทำให้มนุษย์เข้าใจที่มาของตัวเองมากยิ่งขึ้น แม้ว่ามนุษย์จะมีวิวัฒนาการมาจากลิง (สัตว์จำพวกไพรเมต) แต่ก็พบว่า มนุษย์มีความแตกต่างอยู่มาก โดยเฉพาะขนาดของสมองที่มีสัดส่วนมากกว่าสัตว์จำพวกไพรเมตถึง 3 เท่า ทำให้มนุษย์ปัจจุบัน (Modern Human) มีพัฒนาการก้าวไกลมาก โดยการพัฒนาขนาดของสมอง มีความเกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรม (Cultural Evolution) ทำให้มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลก ไม่ว่าจะเป็นทะเลทราย เขตร้อน หรือเขตหนาวก็ตาม เหตุนี้เพราะมนุษย์ไม่ได้ทำหน้าที่แค่สืบเผ่าพันธุ์ แต่ยังสามารถ

ในการถ่ายทอดความรู้จากรุ่นสู่รุ่นได้ด้วยเหตุนี้ ขณะที่สิ่งมีชีวิตหลายชนิดต้องสูญพันธุ์ไป แต่มนุษย์ยังคงอยู่รอดมาได้จากส่วนนี้ มนุษย์มีวิวัฒนาการด้านวัฒนธรรมมากกว่าด้านชีววิทยาดังกล่าว หากถามเรื่องโทรศัพท์มือถือกับมนุษย์เมื่อ 200 ปีก่อน พวกเขาคงทำไม่ได้ เพราะวิทยาศาสตร์ยังไม่พัฒนาและการติดต่อสมัยก่อนเป็นไปอย่างลำบาก กว่าที่จะสื่อสารไปถึงแดนไกลได้ต้องใช้เวลานาน ขณะที่ปัจจุบันนี้หลายคนก็จะไม่รู้จักรหัสโทรศัพท์มือถือ การติดต่อสื่อสารก็เป็นไปอย่างรวดเร็ว บางคนก็พกโทรศัพท์มือถือจนเคยชินกลายเป็นภาพชินตาของหลายคน

หากวิวัฒนาการของมนุษย์เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในชีวิตประจำวัน เราสามารถเดากันเล่น ๆ ว่าในอนาคตมนุษย์เราจะพัฒนาไปในทิศทางไหนบ้างไม่แน่ คุณอาจจะเป็นคนที่ถูกบันทึกไว้บนหน้าประวัติศาสตร์ ในฐานะของนักวิทยาศาสตร์ผู้มองการณ์ไกลก็ได้

ลองดู...

พิเชษฐ กลับขึ้น ศิลปะ: วิพากษ์สังคม

Picture : Weerana Talodsuk

“ผมเรียนศิลปะครับ ศิลปะคือสิ่งที่ผมมี
พื้นที่ที่เหลี่ยมคือพื้นที่ของผม ผมต้องการรับผิดชอบสังคม
ผมต้องการรับผิดชอบต่อศิลปะ ผมต้องการให้ประเทศของผมมีวันข้างหน้าที่ดีขึ้น
ผมจึงวิจารณ์ในสิ่งที่ผมเห็นว่าไม่เหมาะสม ไม่ควร นี่คือเหตุผลของผม”

Picture : Nattapol Meecart

การเปลี่ยนแปลงคือการไม่หยุดนิ่ง
อยู่กับที่ ศิลปะก็เช่นกัน มันเปลี่ยนแปลง
และเคลื่อนไหวอยู่เสมอ ตามสังคมที่
เปลี่ยนไป...

พิเชษฐ กลับขึ้น ศิลปินสาย
การแสดง เป็นอีกคนหนึ่งที่เปลี่ยนแปลง
ศิลปะการแสดงโดยมาปรับงานนาฏศิลป์
ไทยกับงานโมเดิร์นแดนซ์ ผสมผสานเข้า
ด้วยกัน ซึ่งสามารถดึงดูดใจชาวต่างชาติ
จนเป็นที่นิยมอย่างมากในวงการศิลปะ
การแสดงในต่างประเทศ แต่ประเทศไทย
เองกลับมองแตกต่างไปจากนั้น

“คือจริง ๆ ประเทศนี้ (ไทย) ไม่ได้
มีวัฒนธรรมการสอนศิลปะ ปัญหาก็คือ
ว่าเมื่อคุณไม่ได้มีการสอนเรื่องศิลปะ
คนจะเข้าใจศิลปะไหม มันไม่ใช่ว่างานผม
เข้าใจยากนะ แต่ประเทศไทยไม่ได้มีสังคม
และวัฒนธรรมเกี่ยวกับศิลปะ ก็เหมือน
กับถ้าคุณไม่เคยทำโจทย์เลขเลย ไม่เคย

มีใครสอนคุณ ถ้าคุณได้โจทย์เลขมาหนึ่ง
โจทย์ให้คุณมองให้ตายยังงงคุณก็ไม่มีวัน
เข้าใจมัน คุณก็แค่เข้าใจว่า อ้อ เลขหนึ่ง
เลขสอง เลขสาม นี่เป็นเครื่องหมายบวก
เป็นแบบนี้ แบบนี้ แต่คุณไม่รู้ว่าจะทำ
อย่างไรให้มันได้คำตอบออกมา

ทำไมเราถึงได้ชินกันตลอดเวลาว่า
งานศิลปะอยู่ไม่ได้ ไม่มีคนดูงานศิลปะ
มันไม่ใช่งานดูไม่รู้เรื่องครับ แต่มันเป็น
เพราะวัฒนธรรมของประเทศนี้ไม่ใช่
วัฒนธรรมของการเสพศิลปะ ภาระตรง
ความไม่เข้าใจจึงตกไปที่คนสร้างงาน
คุณต้องมองกลับไปในวันแรกที่คุณเรียน
ศิลปะ ว่าอาจารย์ศิลปะของคุณเขาสอน
อะไรคุณ เขาไม่ได้สอนศิลปะคุณนะ แต่
เขาสอนให้วาดรูปสวย เพราะฉะนั้นเมื่อเรา
จบมาแล้วเราจะเอาภูมิรู้ที่โหดไปเสนองาน
และที่สำคัญก็คือว่าในสังคมนี้ไม่เคยสอน
ว่างานศิลปะมีความสำคัญอย่างไรกับ

ชีวิต และสังคมของคุณ คุณจะดูไปทำไม
ซึ่งวัฒนธรรมข้างนอก (ต่างประเทศ)
เขาสอนว่างานศิลปะมันสำคัญอย่างไร
แล้วก็จะเกิดคำถามว่าทำไมคนที่ไป
ผ่านเมืองนอกมาแล้วถึงมีความคิดเห็น
ด้านศิลปะที่ต่างออกไป มันเป็นเรื่องของ
การศึกษา”

การเข้าใจ และเข้าถึงศิลปะ หลาย
คนอาจมองว่ายาก มองอย่างไรให้เกิด
ความสุข แต่คุณพิเชษฐไม่ได้คิดแบบนั้น
เขามองว่าทำไมต้องเข้าถึง และทำไม
ต้องดูงานศิลปะให้เข้าใจ ในเมื่อเราไม่
เคยสอนหัวใจศิลปะ หากดูงานไม่เข้าใจ
ก็อย่าไปสน ค่อย ๆ เรียนรู้งานศิลปะ
ไปจากผู้รู้ ที่ไม่เข้าใจก็เพราะไปดั่งงูเลบ
ไว้ตั้งแต่แรก แต่พอเริ่มทำความเข้าใจ
เริ่มเรียนรู้ มันจะลดขั้นตอนความขัดแย้ง
ลงไปได้ งานแสดงของเขาจึงไม่เน้น
ความงามแต่เน้นความจริงมากกว่า

Picture : Weerana Talodsuk

Picture : Nattapol Meecart

“ศิลปะแบบร่วมสมัยแสดงความจริง ศิลปะแบบประเพณีเน้นความงาม งานแบบประเพณีคือการครอบงำให้คน ๆ นั้นอยู่ในกฎกติกา ความเชื่อ เมื่อก่อนมันเป็นแบบนี้ performance มันจึงเกิดขึ้น ซึ่ง performance ก็เกิดขึ้นจากเจ้านาย หรือผู้ที่เป็นคนจัดการมหรสพในบริเวณนั้น ถามว่ามันจะทำอย่างไร จะทำให้คนบริเวณนั้นได้รับข้อมูลข่าวสารในวงกว้าง แล้วเชื่อ แล้วทวาทถแล้ว นี่คือเหตุผลว่าทำไมมันจึงเกิด performance ขึ้น เพราะคนอ่านหนังสือไม่เป็น แต่การดู performance มันน่าสนใจ มันเป็นงานศิลปะที่สร้างขึ้นมาให้เหมือนจริง เกินจริง เพื่อที่จะให้คนดูนั้นเกิดความศรัทธา ทวาทถแล้ว แล้วก็ครอบงำสิ่งนั้นเอาไว้ พอหลังจากนั้นแล้วมันก็เกิดศิลปะประเภทอื่น ๆ ตามมา

งานที่ตามมาหลังจากนั้นมันก็เคลื่อนตัวตามกระแสในสังคม แล้วก็ให้ความกระจ่างต่อสังคมไปเรื่อย ๆ จึงเป็นผลว่าทำไมงานคลาสสิกจึงไม่ได้รับความนิยม เพราะคนเริ่มเข้าใจว่างานคลาสสิกมันเป็นเพียงงานที่แค่สร้างจินตนาการของความงาม และคงเอา

ไวโนมีติของความเชื่อ แต่ในความจริงเราเริ่มรับรู้แล้วว่าฟิวรี เพราะอะไร ผ่นตกเพราะอะไร มันไม่ใช่ความกลัวและความเชื่ออีกต่อไป มันเป็นจินตนาการ การรับรู้ของเราตามรูปแบบของวัฒนธรรม ซึ่งก็คือพระพาสคือตัวนี้ พระแม่ธรณีคือแบบนี้ ที่นี้คน ณ ปัจจุบัน บางคนเชื่อ บางคนก็ไม่เชื่อ มันเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ ฉะนั้นงานศิลปะแบบร่วมสมัยมันพูดถึงอะไร มันพูดถึงความจริง ณ เวลาปัจจุบัน งานที่บอกเล่าเรื่องราวสิ่งที่เกิดขึ้น ความเป็นคุณ เป็นผม เรื่องราวที่เกิดขึ้นกับคุณ เกิดขึ้นกับผมในเวลาปัจจุบัน โดยศิลปินกำลังมองหาสิ่งที่เรียกว่า สิ่งใหม่ ฟอรั่มใหม่ หรือรูปทรงใหม่ของสังคมวันนี้ และที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต ดังนั้นมันจึงเกิดงานที่วิพากษ์สังคม และวิพากษ์ศิลปะขึ้น อันนี้เรื่องปกตินะครับ

ทุกวันนี้วิพากษ์ วิจารณ์นักการเมือง เพราะอะไร เพราะเขาไม่ดี และคุณอยากให้มันดีขึ้นถูกไหมครับ คุณต้องการให้สังคมมันดีขึ้น เพราะคุณเป็นส่วนหนึ่งในสังคม อาจจะวิพากษ์ วิจารณ์ในเฟซบุ๊ก ในพื้นที่ของคุณ คุณถ่ายทอดสิ่งนี้เพราะคุณอยากมีส่วนในการรับผิดชอบสังคม คุณต้องการ

ทำให้สังคมดีขึ้น ทุกคนในสังคมนี้วิพากษ์ วิจารณ์หมดเลย แต่ในแง่ไหน วิธีการไหน ในทัศนคติไหนเท่านั้น แม้กระทั่งในตลาด แม้คำค้านักการเมืองคนหนึ่งเขาก็ทำแล้ว เขาวิพากษ์วิจารณ์ เพียงแต่ไม่เคยมีใครใส่ใจ ผมเขียนศิลปะศิลปะคือสิ่งที่ผมมี พื้นที่สี่เหลี่ยมคือพื้นที่ของผม ผมต้องการรับผิดชอบสังคม ผมต้องการรับผิดชอบต่อศิลปะ ผมต้องการให้ประเทศของผมมีวันข้างหน้าที่ดีขึ้น ผมจึงวิจารณ์ในสิ่งที่ผมเห็นว่าไม่เหมาะสม ไม่ควร นี่คือเหตุผลของผม”

ยกตัวอย่างงานที่ใช้เป็นตัวแทนในการวิพากษ์สังคมไทย อย่างงาน “Black & White” หรือ โขนขาว-ดำ ที่นำเค้าโครงมาจากเรื่องรามเกียรติ์ เป็นเรื่องราวของความดีกับความเลว นั่นคือพระรามกับทศกัณฐ์ ซึ่งคุณพิเชษฐมองต่างออกไป เขาให้ความสำคัญกับความเลวเป็น สีขาวกับสีดำ แล้วนำไปเชื่อมโยงกับสังคมไทย

“ผมก็คิดว่าเราควรกลับมามองวิธีการ และสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ในสังคมไทยเกี่ยวกับเรื่องการเมือง กลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองหลาย ๆ กลุ่มที่ขัดแย้งกัน

ความจริงแล้วเขาเอื้อกันอยู่ เพราะสมัยก่อนที่ยังไม่มีการเคลื่อนไหวทางการเมือง ชาวสารต่าง ๆ ที่นำเสนอออกมามันเหมือนเราโดนปิดหู ปิดตา พอมีกลุ่มการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาเรียกร้อง ประท้วง เขาก็เอาข้อมูลมาเปิดเผย แล้วมันก็จะไม่เกิดสิ่งที่ผิดขึ้นอีก เพราะว่ามันมีคนทำผิดไปแล้ว ก็จะมีการออกกฎหมายอะไรก็ว่ากันไป โขนขาว-ดำมันคือประเด็นเรื่องการทิ้งพาวาอาศัย ซึ่งกันและกัน ผมให้ความหมายว่า ถ้าไม่มีคนไหนอีกคนจะทำการไม่ได้ การเคลื่อนไหวของโขนขาว-ดำทิ้งหมดมันเป็นท่าจับที่ถูกเขียนเอาไว้บนจิตกรรมฝาผนัง ประมาดเจ็ดสิบแปดสิบภาพ แต่มันไม่ถูกนำเอามาเป็นท่าเต้นเลย ผมเห็นว่ามันเป็นการทิ้งพาวาอาศัยกัน เพราะว่าถ้าสิ่งตัวนี้ไม่ช่วยอะไร ยักษ์ตัวนี้จะขึ้นไปอยู่ข้างบนไม่ได้ ถ้ายักษ์ตัวนี้ไม่ช่วยจับสิ่งให้ยกขึ้นไป จึงจะขึ้นไปอยู่ข้างบนได้อย่างไร มันจึงเกิดงานขึ้นนี้

ขาว-ดำมันเป็นการแสดงออกถึงการทิ้งพาวาอาศัยซึ่งกันและกัน ผมได้นำเสนอความคิดว่า ทำไมเราไม่เอาความขัดแย้งในสังคมที่เกิดขึ้น มาเป็น

ส่วนดี ที่จะมองและทิ้งพาวาอาศัย เพื่อจะขับเคลื่อนสังคมให้มีความคืบต่อไป”

และการแสดง “พระคเณศรเสีงา” ที่มีการจัดการแสดงในหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็ยังคงคอนเซ็ปต์วิพากษ์สังคมไว้เช่นเคย แต่เป็นการวิพากษ์ที่ขู่ว่าเรื่องการเมืองให้เด่นขึ้นมา

“พระคเณศรเสีงา 2008 เป็นเรื่องการเมืองร้อยเปอร์เซ็นต์ คือเรื่องนี้เกิดขึ้นตอนปฏิวัติใหม่ ๆ เลย ผมไม่เห็นด้วยเรื่องการฆ่ากัน แล้วปกปิด มันไม่ถูกต้อง ผมเป็นคน sensitive เรื่องนี้ มันจึงเกิดงานนี้ขึ้นมา ในการวิพากษ์วิจารณ์ความตายและความถูกต้องอย่างรุนแรงในสังคม ส่วนพระคเณศร 2012 ที่สยาม-สมาคม เป็นพระคเณศรสามรูปแบบ คือเรื่องเดียวกันแต่ตีความหมายออกเป็นสามแบบ หนึ่งคือคลาสสิก เล่นที่สนามหญ้าเป็นรูปแบบประเพณี มีดนตรีไทย เครื่องแบบเสื้อผ้า ว่าเหมือนเดิมทุกอย่าง เรื่องที่สองโมเดิร์น เล่นในห้องประชุม ใช้การสร้างงานศิลปะแบบโมเดิร์น เรื่องที่สามคอนเทมโพรารี เล่นที่ข้างถนน สะท้อนความเชื่อของคนสังคมไทย ที่มันเริ่มผิดเพี้ยนเกี่ยวกับภูตผี

ปิศาจต่าง ๆ แต่พุทธศาสนาไม่มี ไม่ได้สอนเรื่องแบบนี้ คำถามของผมนี่คือว่า สรุปลังเป็นพุทธกันอยู่ไหม เราเชื่อพระพุทธเจ้าจริงหรือเปล่า หรือว่าเราเชื่อแต่ไม่มั่นใจ มันจึงเป็นพระคเณศรสามรูปแบบ ผมอยากให้เห็นความแตกต่างนี้”

สำหรับคุณพิเชษฐแล้วหัวใจสำคัญของศิลปะคือจะทำอย่างไรให้ศิลปะที่เขาเรียนมาทำให้สังคมนี้ดีขึ้น แม้คนทั่วไปอาจมองว่าศิลปินใช้ศิลปะเล่นไปวัน ๆ ไม่ได้เป็นได้เป็นพายุอะไร แต่ก็จริงศิลปินจำนวนมากกำลังทำงาน รับผิดชอบทั้งด้านความรู้ ความคิด และด้านจิตใจของคนในสังคม งานของคุณพิเชษฐได้ช่วยดอกหญ้าให้คนในสังคมอยากกลัว การเปลี่ยนแปลง หากมองแค่ความงามของศิลปะมันก็อาจเป็นเพียงงานศิลปะชิ้นหนึ่ง แต่หากเรามองข้ามความงามนั้น แล้วเข้าใจเรื่องราวที่ศิลปินพยายามแสดงให้เห็น ศิลปะก็อาจมีคุณค่าเพิ่มขึ้นแล้วค่อย ๆ ผลักดันสังคมให้เคลื่อนไปในทางที่ดีขึ้นก็เป็นได้

สังคมแห่งการวิจารณ์

"The trouble with most of us is that we would rather be ruined by praise than saved by criticism."

Norman Vincent Peale

"ปัญหาใหญ่ที่สุดของเราก็ คือคนส่วนใหญ่เลือกที่จะมีโอกาสถูกทำลายด้วยถ้อยคำเกินขอบมากกว่าที่จะใช้คำวิพากษ์วิจารณ์มาปกป้องรักษาตนเองเป็นเกราะเสริมให้คนแกร่งขึ้น"

คือประโยคของ นอร์แมน วินเซนต์ พีล นักคิด นักเขียนเจ้าของผลงานหนังสือ "พลังแห่งการคิดบวก" (The Power Of Positive Thinking) ที่กล่าวถึงพฤติกรรมของคนในสังคมส่วนใหญ่ที่มักจะหลีกเลี่ยงคำวิพากษ์วิจารณ์จากปากคนอื่นที่กล่าวถึงตนแล้วเลือกทางที่ตนเองสบายใจ สบายหู มากกว่า

เป็นไปได้ที่เราจะมีชีวิตอยู่บนโลกใบนี้แล้วปราศจากคำวิพากษ์วิจารณ์ แม้แต่ตัวของเราเองถ้าเพียงเราเดินไปบนถนนแล้วมีกลิ่นโชยมาเตะจมูก สมอยของเราก็ได้ตัดสินใจไปแล้วว่าสิ่งนั้นมัน 'เหม็น' โดยอัตโนมัติ เหตุผลที่มันเป็นเช่นนั้นเพราะมนุษย์มีความคิดเชิงวิจารณ์ขึ้นพื้นฐานมาตั้งแต่กำเนิดอยู่แล้ว เพื่อที่จะเรียนรู้ได้ว่าอันไหนดี ไม่ดี อันไหนควรใกล้หรือเล็ง เรามีความคิดเชิงเปรียบเทียบที่สับปรจจุลิตตัวเป็นสันตามาตั้งแต่กำเนิดแล้วเราถึงเกิดการเรียนรู้และพัฒนา

ความคิดเชิงวิจารณ์ นั้นมีมา ตั้งแต่สมัยเริ่มมีมนุษย์ ธรรมชาติของมนุษย์ที่เป็นสัตว์สังคม ชอบตั้งคำถามวิเคราะห์โต้แย้ง และหาข้อเท็จจริงของชุดความเชื่อ และหลักการเดิมจนอาจกล่าวได้ว่าสิ่งสร้างสรรค์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นบนโลกอยู่ตลอดเวลาส่วนหนึ่งล้วนมีอิทธิพลมาจากคำวิพากษ์วิจารณ์ แม้แต่ชุดความรู้พื้นฐานที่เราเรียนกันในห้องเรียนก็ล้วนเกิดจากความขัดแย้งของคนที่สงสัยก่อน เช่น โซเครตีส (Socrates) นักปราชญ์คนสำคัญของประวัติศาสตร์มนุษย์ที่ลี้ภัยตาม และวิพากษ์วิจารณ์ เพราะไม่เชื่อในทุกอย่างที่เคย ๆ พร้อมกับสอนคำถามให้กับชาวกรุงเอเธนส์ในสมัยนั้น ทั้งเรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของเทพเจ้า และเรื่องต่าง ๆ อีกมากมายให้ได้คำตอบที่กระจ่างแจ้งจากการโต้เถียงเพื่อสร้างปัญญาล่องบรืสุหวิใจ ถึงแม้การตั้งคำถามของโซเครตีสจะทำให้หลายคนไม่พอใจและสั่งให้เขาต้องจบชีวิตลงอย่างไม่สวยงามด้วยดาบพิณแต่สิ่งที่โซเครตีสได้ให้ไว้กับสังคมก็มีคุณค่าดังปัจจุบัน

อย่างไรก็ตามการวิพากษ์วิจารณ์ให้เกิดผลดีนั้นต้องมีพื้นฐานมาจากการค้นคว้าความรู้ที่มากพอถึงขั้นรู้จักในเรื่องที่เราจะวิพากษ์วิจารณ์นั้น การวิจารณ์แต่เพียงตัดสินว่า ดี หรือ ไม่ดี เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ที่ล้นเกินเกินไปและไม่ได้ช่วยให้สังคมไปกว่าความรู้ที่ทุกคนฝ่ายเดียว นักวิจารณ์ที่ดีจึงต้อง

มีพื้นฐานเป็นผู้มีความรู้กว้างและรู้จัก มีเครื่องมือทางความคิดที่สามารถวิเคราะห์และวิพากษ์สิ่งที่ตนจะวิจารณ์ออกมาได้อย่างกระจ่างแจ้ง มีหลักการ และสามารถเสนอแนวทางที่ดีกว่าได้ ดังนั้นแล้วอาชีพนักวิจารณ์จึงไม่ใช่อาชีพที่จะเป็นกันได้ง่าย ๆ

แต่การเกิดขึ้นของเครือข่ายสังคมออนไลน์ก็ได้สร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับสังคม พื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นของเรานั้นกว้างขวางและง่ายขึ้น เพียงแค่มีเครื่องมือทางการสื่อสาร เราก็พร้อมที่จะบรรเลงความคิดลงบนคีย์บอร์ด อีกทั้งการมี User หรือการตั้งชื่อสมมุติในเครือข่ายก็ยังสามารถทำให้เรากลายเป็นคนที่เราอยากให้เป็นคนอื่นเห็นในโลกออนไลน์ อาจจะไม่มีใครได้ตามใจต้องการตรงจุดนี้เองที่ทำให้ความรับผิดชอบต่อความคิดเห็นตนเองและส่วนรวมนั้นเริ่มจะน้อยลง

จริงอยู่ที่สังคมแห่งการวิพากษ์วิจารณ์ถือเป็นหนึ่งในสังคมสมัยใหม่ในอุดมคติของใครหลายคน เป็นสังคมที่ทุกคนสามารถมีสิทธิ์ที่จะพูดได้อย่างเสรี และเท่าเทียมกัน หากแต่การคำนึงถึงสิทธิของผู้อื่นนั้นเป็นเรื่องที่สอนกันได้ยากขึ้นอยู่กับจริยธรรมและคุณธรรมของแต่ละบุคคล อีกทั้งพื้นที่ในการแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ในปัจจุบันก็สามารถทำได้อย่างง่ายดายและอาจขาดการยั้งคิด จนบางครั้งแทนที่จะเป็นไปเพื่อการพัฒนา กลับกลายเป็นการก่อวินาศกรรม ปั่นป่วนระมากกว่า เราจึงมีคำเรียกกันว่าพวก "นักเลงคีย์บอร์ด" ซึ่งหมายถึงคนที่ชอบใช้ข้อความบนอินเทอร์เน็ตก่อวินาศกรรมคนอื่นหรือยุยงให้เกิดการโต้เถียงกันเป็นต้น ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้มักมีให้พบเห็นอยู่บ่อย ๆ เพราะอย่าลืมว่าใคร ๆ ก็สามารถตั้ง User ที่เป็นตัวละครสมมุติให้เป็นใครก็ได้ การทำอะไรตามใจในโลกอินเทอร์เน็ตจึงไม่ใช่เรื่องยาก

อย่างไรก็ตามกลุ่มนักเลงป่วนเน็ตก็ถือเป็นส่วนน้อยเมื่อเทียบกับภาพรวมใหญ่ของสังคม หากจะละทิ้งวิถีแห่งการวิพากษ์เพื่อพัฒนาสังคมไปด้วยจุดสัมผัสเพียงเล็ก ๆ การตัดสินใจเช่นนั้นคงเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย เช่นเดียวกับผู้คนอีกมากมายที่เลือกที่จะหลีกเลี่ยงคำวิพากษ์วิจารณ์ น่าเสียดายโอกาสในการพัฒนาเช่นนั้น... เพราะความโลภที่มักการวิพากษ์วิจารณ์ที่สร้างสรรค์เกิดขึ้นอย่างเสรีในสังคมอยู่สม่ำเสมอ สังคมนั้นย่อมจะมีความเคลื่อนไหวไปในทางที่ดี

ทุกวันนี้เรามี 'เครื่องมือ' อยู่ในมือครบครันแล้วพร้อมหรือยังที่จะใช้ 'เครื่องมือ' ของคุณวิพากษ์สังคมอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้สังคมเกิดการพัฒนา และในขณะเดียวกันคุณพร้อมหรือไม่ ที่จะเป็นผู้รับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ที่สะท้อนกลับคืนมาบนจอหน้าที่เราสร้างสรรค์เจกเช่นเดียวกัน...

คำตอบจากนักรบ

เราจับขานและบรรเลงบทเพลง เพื่อเหตุใด
เราร้องรำ ทำทำนอง เพื่อสร้างสรรค์หรือทำลาย
คำรามพลังแห่งตัว...เสมือนตนเป็นเจ้าป่า
สร้างวลี สรรค์ทำนอง ร้อยเป็นเพลง บรรเลงก็กก้อง
อาจจะจริง...! ที่ว่าดนตรีช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับ
พฤติกรรม
ของมนุษย์ในแต่ละยุคได้...

วิถีชีวิตของมนุษย์ในทุกสังคมมีบทเพลงคอยขับเคลื่อน และเป็นส่วนหนึ่งในพื้นเพของสังคมเสมอ พิธีกรรมของชนเผ่าทั่วโลกใช้บทเพลงในการขับขานเรื่องจิตวิญญาณ เพราะดนตรีคือเครื่องมือสร้างพลังและแรงบันดาลใจให้กับผู้มีจิตวิญญาณแห่งศรัทธา ดนตรีเป็นวัฏจักรในขามศึกของผู้กระหาวสงคราม ดนตรีขับเคลื่อนพลังแห่งเสรีชนสันติภาพ และพาเราไปยังดินแดนในอุดมคติ ดนตรีคือตัวแทนของความฉ้อฉลเกรี้ยวกราดและหนักแน่นเมื่ออยู่ในมือของนักต่อสู้เพื่อสังคมที่บางครั้งถูกตีตราว่าเป็นสเปค ดนตรีมีพลังและอำนาจบางอย่างที่วิทยาศาสตร์ไม่สามารถหาคำตอบได้แน่ชัด อีกทั้งดนตรียังเป็นเครื่องมือแสดงฐานะทางชนชั้นมาเนิ่นนาน อย่างดนตรีของชนชั้นสูงที่ต้องการเสพดนตรีเพื่อผ่านคลาสิก สร้างจินตนาการและเพื่อป้องกันกรรมอันวิไลของตนเอง

นับตั้งแต่ Blues ที่ถือกำเนิดจากความทุกข์แค้นใจของมนุษย์ผู้มีฐานะเป็นทาส มาจนยุคหนึ่งที่ถูกโลกแห่งโลกดนตรีอย่าง บ๊อบ ดีแลน (Bob Dylan) ใช้ Folk music เป็นเครื่องมือในการเคลื่อนไหวทางการเมือง ต่อต้านสงครามและสร้างปรากฏการณ์การเรียกร้องสิทธิมนุษยชน อีกยุคหนึ่งจอห์น เลนนอน (John Lennon) ใช้จิตวิญญาณของท่วงทำนองฮวนซาวาฮาสันติภาพ มาจนยุคที่ดนตรี Punk และ Alternative เป็นอาวุธของกลุ่มวัยรุ่นที่ขบถต่อกระแสนิยม สร้างวัฒนธรรมใหม่ ๆ ขึ้นมา เพื่อให้โลกมองเห็นปลุกความเป็นตัวเองของวัยรุ่นยุคนั้นออกมา นีคือพลังบางส่วนที่ดนตรีที่มีส่วนช่วยเปลี่ยนแปลงสังคม จนปัจจุบันที่ดนตรีไปไกลและหลากหลายกว่าเดิม

เครื่องดนตรีสมัยใหม่ถูกนำมาทดลองใช้แนวทางที่เป็นตัวของตัวเอง จนเกิดเป็นดนตรีทดลอง (Experimental music) บวกกับความเป็นปัจเจกบุคคลของนักดนตรียุคใหม่มีสูงยิ่งกว่าที่จะแสดงศักยภาพเฉพาะตัวที่นอกกรอบและกฎกติกาของดนตรีมากขึ้น งานดนตรีจึงมีความหลากหลายและอาภรณ์ที่จะจำแนกประเภทได้อย่างชัดเจนเหมือนแต่ก่อน แต่ก็ยังไม่อาจเห็นศิลปินสมัยใหม่นำเอาเอกลักษณ์ของดนตรีที่เน้นอารมณ์ความรู้สึกอย่างดนตรี Classic หรือ Jazz มาเป็นพื้นฐานของงานทดลอง จนเป็นแม่พิมพ์ของดนตรีแนวใหม่ และมีอยู่แนวทางหนึ่งที่ผู้เขียนอยากแนะนำ

ดนตรีที่เรียกว่า Post rock ที่เชื่อกันว่าคำนี้ถูกสร้างโดย Simon Reynolds นักวิจารณ์ดนตรีผู้มีชื่อเสียง จากความเข้าใจของคนทั่วไปที่เรียกขานนี้ก็เพราะว่าเครื่องดนตรี Rock อย่าง กีตาร์ เบส และกลอง นั้นเป็นอุปกรณ์หลักของดนตรีแนวนี้ แต่บางครั้งก็องค์ประกอบทางดนตรีหรือโครงสร้างทางดนตรีนั้นส่วนทางกับความเป็น Rock โดยทั่วไปมาก การใช้

ซาวด์แอมเบียน (Sound Ambient) หรือเน้นการใช้เสียงสร้างบรรยากาศมากกว่าตัวโน้ต เพื่อการสร้างบรรยากาศให้กับดนตรีมากกว่าการเล่าเรื่องโดยตรงนั่นเอง และมีการผสมเข้ากับโครงสร้างดนตรีที่สลับซับซ้อนคล้ายคลึงกับดนตรี Jazz เข้ามาทำให้ผู้ฟังสามารถตีความบทเพลงได้จากอารมณ์ของเพลงผนวกกับประสบการณ์จากแต่ละช่วงชีวิตที่มีทั้ง เศร้า เสียใจ หดหู่ เป็นต้น

Mogwai, Talk Talk, Tortoise, Sigur Rós, MONO, Explosions in the sky เหล่านี้เป็นกลุ่มนักดนตรีที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 ที่เป็นยุคบุกเบิกเรื่องมาจนปัจจุบัน ส่องลอสแต่ไม่ถึงกับดนตรีแนวไซเคเดลิก (Psychedelic) ไม่หนักหน่วงและซับซ้อนขนาดเป็นโปรเกรสซีฟร็อก (Progressive rock) คงเป็นการให้จำกัดความที่แคบที่สุดเท่าที่จะทำได้เพราะ Post rock ถึงแม้ไม่มีคำอธิบายตายตัว

Post rock ไม่ใช่ดนตรีที่เกิดใหม่สำหรับโลกใบนี้และไม่ใช้สำหรับประเทศนี้ แต่ในประเทศไทย Post rock เป็นดนตรีที่เพิ่งเป็นที่นิยมสำหรับบางกลุ่ม และกำลังขยายความนิยมเป็นวงกว้างมากขึ้นโดยเฉพาะกลุ่มนักฟังดนตรีอิสระที่มาแรงมาก ๆ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา แม้ว่าดนตรีประเภทนี้ส่วนใหญ่จะปราศจากเนื้อร้อง แต่ก็ไม่เสมอไปเพราะสุดท้ายแล้วก็ขึ้นอยู่กับเจตนาของศิลปินที่ต้องการตีกรอบท่วงอารมณ์ของดนตรีหรือไม่

ทางเลือกสำหรับคนฟังเพลงอิสระในประเทศไทยมีมากขึ้น รวมถึงช่องทางทาง "ปล่อยของ" ของศิลปินก็มีมากขึ้นเช่นกัน กลุ่มดนตรีอย่าง Try My Shoes, Inspirative, Desktop Error, Goors, Chiani Chandi เป็นวงที่แจ้งเกิดจากช่องทางทางสื่อสารสมัยใหม่อย่างเช่นใน Facebook และเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ ถ้าผู้อ่านจะลองเปิดใจทดลองฟังดนตรีรูปแบบนี้ดูบ้างมันคงไม่เสียหายนะ

บางทีการที่ดนตรีที่ไร้เนื้อร้อง เข้าถึงได้ยาก และเกินกว่าจะอธิบายความหมายด้วยเหตุผลเริ่มเป็นที่นิยมนั้น อาจเป็นเพราะปัจจุบันคนในสังคมไม่ต้องการให้ใครมาบอกว่าสิ่งไหนถูกหรือผิด ไม่ต้องการให้นักดนตรีมาตีกรอบความหมายให้กับสิ่งใดก็ตามที่คนฟังไม่เคยมีประสบการณ์ร่วมกับสิ่งนั้น โดยเฉพาะเรื่องของความรู้สึก และอาจเพราะที่ความเชื่อ ความศรัทธา มักมาจากความคิดของตนเองเป็นหลัก มากกว่าการเชื่อในคนอื่นที่เห็นต่าง และสร้างสังคมขึ้นมาเองสังคมที่มีแค่กลุ่มคนที่รสนิยมตรงกันก็เป็นได้

คงจะจริง...! ที่ว่าดนตรีช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคได้...

กอดกันหน่อยไหม

: Shall we hug ?

*" We need four hugs a day for survival.
We need eight hugs a day for maintenance.
We need twelve hugs a day for growth. "*

ทำไมการกอดจึงสำคัญ ?

การกอดเป็นการแสดงความรักในรูปแบบหนึ่งของมนุษย์ เป็นสิ่งที่สามารถทำให้กับคนที่เรารักได้ทุกวัน ไม่ว่าจะเป็นการกอดกันในครอบครัว กอดกับเพื่อน หรือกอดกับคนรัก ซึ่งแน่นอนว่าเราจะไม่แสดงความรักกับคนที่เราไม่ได้สนิทใจด้วย แต่นั่นไม่ใช่กับ ฮวน มานน์ (Juan Mann) ชายหนุ่มผู้ริเริ่ม Free Hugs Campaign

ฮวนชายหนุ่มชาวออสเตรเลียเขาทำงานอยู่ในกรุงลอนดอน และในปี 2004 เขาพบเจอกับปัญหาหลายอย่างในชีวิต จึงตัดสินใจเดินทางกลับบ้านเกิดที่ซิดนีย์ ระหว่างที่เขาเดินอยู่ในสนามบิน ท่ามกลางบรรยากาศความยินดีกับคนที่มาถึง และความโศกเศร้ากับคนที่ต้องจากไป หลายคนสวมกอดกันเพื่อแสดงความรัก ฮวนรู้สึกได้ว่าอ้อมกอดนั้นเต็มไปด้วยความอบอุ่นและมีพลัง แต่ในขณะที่เดียวกันเขาก็รู้สึกโดดเดี่ยวและอ้างว้าง แม้กระทั่งในบ้านเกิดของเขาเอง เพราะไม่มีใครมาคอยกอดเขาสักคนเดียว

เมื่อฮวนได้ไปงานเลี้ยงงานหนึ่ง ภายในงานมีคนแปลกหน้าหลายคนมากอดเขาเพื่อแสดงการทักทาย แม้จะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ แต่มันทำให้ฮวนรู้ว่าการได้โอบกอดใครสักคนนั้นดีแค่ไหน เขาอยากแบ่งปันความรู้สึกนี้แก่คนในสังคมที่เต็มไปด้วยความเหงา เขาจึงได้นำกระดาษแผ่นใหญ่มาเขียนว่า **Free Hugs** เดินอยู่ใน Pitt Street ย่านธุรกิจที่มีคนพลุกพล่านในซิดนีย์หลายคนมองเขาอย่างแปลกใจ แต่ไม่ได้พูดคุ้ยหรือเข้ามากอด หลังจาก 15 นาทีผ่านไป หญิงสาวคนหนึ่งเข้ามาทักทายและบอกกับเขาว่า "เมื่อเช้าฉันสูญเสียสุนัขของฉันไป และวันนี้ยังเป็นวันครบรอบ 1 ปีที่ลูกสาวคนเดียวจากไปโดยอุบัติเหตุทางรถยนต์อีกด้วย" อะไรคือสิ่งที่เธอต้องการ ณ ขณะนั้น ฮวนคุกเข่าลงและกอดหญิงสาวผู้นั้นไว้ด้วยความเต็มใจ ทั้งสองคนยิ้มให้กับกันและเดินจากไป

จุดเริ่มต้นนี้ทำให้เห็นว่าบนสังคมสมัยใหม่ที่วุ่นวาย มนุษย์ยังสามารถเปิดใจและแบ่งปันความรักให้กับกันได้ หลายปัจจัย

ที่เป็นเหตุให้สังคมถดถอยลงในด้านจิตใจ สิ่งหนึ่งที่สำคัญคือ หลายคนเลือกที่จะอยู่คนเดียวเพื่อลดปัญหาในชีวิตขึ้นกับการอยู่คนเดียว ยอมตัดขาดจากสังคมจนเกิดเป็นความโดดเดี่ยวโดยไม่รู้ตัว

'กอดฟรี' แคมเปญที่มุ่งหวังมอบความสุขให้ผู้อื่นนี้ไม่ได้เป็นเพียงวัฒนธรรมแฟชั่นที่เกิดขึ้นเพียง 60 วันแล้วจบไป ผู้คนที่ได้พบเห็นเลือกที่จะสานต่อความคิดของฮวน มันได้แพร่ไปตามเมืองใหญ่ในหลายประเทศทั่วโลก อาทิ เช่น สหรัฐฯ อิตาลี เกาหลีใต้ ไต้หวัน ญี่ปุ่น และจีน นั้นแสดงว่าหลายคนยอมรับว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ควรจะรักษาไว้ เพื่อเป็นความสุขแก่ผู้พบเห็นและได้สัมผัส แต่ก็ยังมีผู้ที่มีความเคลงใจกับแคมเปญนี้ว่ามีเจตนาอื่นแอบแฝงหรือไม่เช่นเดียวกัน หลังจากที่มีการกอดฟรีนั้นเริ่มแพร่หลายทางการ ออสเตรเลียได้สั่งแบนการ กอดฟรีนี้ แต่ฮวนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเขาได้ยื่นรายชื่อกว่า 10,000 คน เพื่อให้เห็นว่าสิ่งนี้ทำเพื่อความสุขของคนจริง ๆ ไม่ได้มีเจตนาแอบแฝง

การกอดไม่ใช่เพียงเพื่อให้กำลังใจเท่านั้น แต่เมื่อคนเราสวมกอดกัน จะช่วยกระตุ้นการทำงานของฮิโมลโกสบินโนไมด์ เลือด ทำให้ออกซิเจนไปเลี้ยงเนื้อเยื่อส่วนต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น การกอดช่วยลดความวิตกกังวลทางด้านลบ ประคองอารมณ์โกรธ หวาดกลัว และลดความวิตกกังวลไม่เป็นมิตรลงไป ช่วยเพิ่มภูมิคุ้มกันในร่างกาย คลายเหงา ทำให้รู้สึกว่าได้เป็นคนที่ไม่โดดเดี่ยว ข้อดีอย่างยิ่งของการกอดจึงเป็นการส่งต่อความรู้สึกของทั้งสองฝ่ายโดยไม่ต้องพูดอะไร กลุ่มกอดฟรีไม่ได้ทำงานแค่ในสถานที่ชุมชนเท่านั้น แต่ยังแบ่งปันอ้อมกอดของเขาไปสู่ผู้ป่วยตามโรงพยาบาลอีกด้วย เพราะการกอดเป็นการให้กำลังใจที่ดีที่สุด

ในทางวิทยาศาสตร์การแพทย์ การกอดไม่ได้เป็นเพียงสัมผัสที่ดี แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ขาดไม่ได้ ซึ่งมีทฤษฎีทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนแนวคิดนี้มากมาย ว่าการกระตุ้นโดยการสัมผัส เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสรีระร่างกายและจิตใจ

ผลวิจัยทางคลินิกจากสถาบัน The Touch Research Institute ณ มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์แห่งไมอามี สหรัฐอเมริกา (University of Miami School of Medicine) ได้ค้นพบว่า "สัมผัสบำบัด" หรือ Touch Therapy มีผลในการลดระดับความกังวลใจ ช่วยลดระดับฮอร์โมนที่ทำให้เกิดความเครียด ลดอาการซึมเศร้า ทำให้อารมณ์ดีขึ้น และบรรเทาอาการเจ็บป่วยให้ทุเลาลงได้ โดยทดลองใช้การกอดกับผู้ป่วยสูงอายุ

แซน มอบอ้อมกอด หัวใจ มอบความรัก

"Give Hug Give Love"

พบว่าเมื่อใช้การกอดบำบัด ทำให้ผู้สูงอายุมีภาวะสุขภาพที่ดีขึ้น มีความกระตือรือร้น มีความต้องการที่อยากจะมีชีวิตอยู่ต่อไป มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ มากขึ้น และช่วยบรรเทาความเจ็บปวดซึมเศร้าได้

คณะวิจัยของมหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนาของสหรัฐฯ ได้ศึกษาพบอนุภาพของการโอบกอดของคู่สามี-ภรรยา 38 คู่ พบว่า การกอดช่วยให้ระดับของฮอร์โมนออกซิโตซิน (oxytocin) ซึ่งเป็นฮอร์โมนแห่งความรักความผูกพันเพิ่มขึ้น และความดันโลหิตลดลงได้ เป็นเหตุให้ออกาสของการเป็นโรคหัวใจลดน้อยลงไปด้วย โดยเฉพาะส่งผลอย่างยิ่งกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย ขณะเดียวกันยังพบว่า มีระดับฮอร์โมนคอร์ติซอล ซึ่งเป็นฮอร์โมนแห่งความเครียดในผู้หญิงทุกคนลดลงด้วย

ลายมือ

"We've learned to rush, but not to wait"

Dr. Bob Moorehead

ประโยคข้างต้นเป็นส่วนหนึ่งของงานเขียนชื่อว่า 'Paradox Of Our Age' ที่กล่าวถึงความเป็นไปของสังคมในยุคปัจจุบันของเราโดย ดร.บ๊อบ มัวร์เฮด ที่ได้แรงบันดาลใจมาจากบทกวีของ ดาไล ลามะ

สังคมปัจจุบันกำลังใช้ชีวิตอยู่บนความรวดเร็วมากขึ้นทุกวัน จากการแข่งขันกันเองของผู้คนที่ต้องการก้าวขึ้นไปให้สูงที่สุดเท่าที่ได้คิดเอาไว้ ด้วยเหตุนี้ทุกวินาทีจึงล้วนมีค่า แต่เพียงชั่วกระพริบตาจากวันก่อนที่เราอาจจะมีมือถือที่ข้างหูที่สนิทวันต่อมามันอาจจะกลายเป็นแค่เศษหินที่ลืมไปเสีย เพราะอีกบริษัทหนึ่งก็ได้ถือมือถือรุ่นใหม่มาแข่งกับมือถือเก่าของเรา

โลกเราหมุนเร็วขึ้นทุกวันเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ที่ต้องการใช้เวลาในชีวิตประจำวันให้น้อยลง เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมให้ได้มากขึ้นจนบางครั้ง 'การรอคอย' กลับกลายเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจและไม่ควรมีอีกต่อไปในโลกที่หมุนเร็วขึ้นทุกวัน...

ปัจจุบันถ้าเกิดรู้สึกหิว เราก็มีร้านสะดวกซื้อคอยให้บริการอยู่แทบทุกซอกที่ผ่าน เพียงเข้าไปเลือกอาหารมาเสกกล่องรอไม่กี่นาทีเพียง 5 นาที คุณก็ได้กินอาหารอร่อยอิ่มใจแล้ว หรือหากการเดินทางนั้นไกลและล่าช้าเกินไป ร้านอาหารหลายร้านก็มีบริการจัดส่งให้ถึงที่ แม้แต่คอนเราวีซีดีเพลงและซีดีหนังใคร่ซื้อมา แค่เพียงชั่ววินาทีความหิวก็อิ่มใจกันได้แล้วผ่านระบบเครือข่ายการสื่อสารทั้งบนอินเทอร์เน็ตและระบบมือถือ

เราสามารถพูดคุยกับคนที่เราต้องการได้ตลอดเวลาอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นผลจากเทคโนโลยีที่คิดค้นขึ้นมาเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตของสังคมนั่นเอง แต่ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น เราก็ยังคงเหงาอยู่ดี ทั้งที่เป็นเช่นนั้น ทำไมคนเราถึงไม่เข้าใจกันมากขึ้นกว่าเดิม

นั่นเป็นเพราะโลกที่หมุนเร็วกำลังสอนให้เราเรียนรู้วิถีที่จะเร่งรีบมากกว่าวิถีที่จะรอคอย เรียนรู้วิถีที่จะผลิตปริมาณมาก ๆ ในหนึ่งครั้งมากกว่าที่จะผลิตให้ได้ออกมาอย่างมีคุณค่า เรียนรู้ที่จะสร้างสิ่งใหม่อยู่เสมอ มากกว่าสร้างสรรค์สิ่งหนึ่งเพื่อคงอยู่ตลอดไป... ดังนั้นสังคมเช่นนี้จึงไม่มีความต้องการที่สิ้นสุด

ก่อนเวลาจะกลับไปในสมัยก่อนที่เราจะต้องดิ้นด้นหากันด้วยการเขียนจดหมายถึงกัน เคยสงสัยไหมว่าทำไมคนสมัยก่อนจึงมักเก็บจดหมายต่าง ๆ ไว้เป็นอย่างดีเพราะจดหมายฉบับหนึ่งนั้นล้วนมีคุณค่าและมีเพียงฉบับเดียวในโลก

กว่าจดหมายฉบับหนึ่งจะเกิดขึ้นได้นั้น มันต้องผ่านกระบวนการหลายอย่างที่ถึงต้องใช้เวลาไม่เหมือนปัจจุบันการสื่อสาร เร็ว ความในใจออกมาผ่านลายมือลงสู่หน้ากระดาษที่เลือกไว้ ส่งผ่านต่อไปให้กับไปรษณีย์ เพื่อให้ไปรษณีย์นำจดหมายนั้นไปส่งให้ถึงจุดหมายปลายทาง ความคิดถึงของเราบางครั้งอาจใช้เวลาเป็นสัปดาห์ บางครั้งก็เป็นเดือน ๆ ... แต่คำถามที่ขอเดี๋ยวนี้อาจต้องใช้เวลาเป็นเดือน ๆ เพื่อที่จะได้คำตอบกลับมา

แต่ทำไมมันกลับมีคุณค่าต่อจิตใจแม้ในปัจจุบันจะมีเครื่องมือทันสมัยมากมายคอยอำนวยความสะดวกและย่นระยะเวลาลงให้เหลือเพียงชั่ววินาที แต่คุณเชื่อไหมหากคุณลองลงมือเขียนจดหมายด้วยลายมือและความรู้สึกจากใจของคุณเองให้กับใครสักคนที่คุณอยากเขียนถึงเขาจริง ๆ ผมรับรองว่าเขาคนนั้นจะต้องประทับใจและเก็บจดหมายฉบับนั้นไว้เป็นอย่างดีแน่นอน

เหตุผลที่ผมจะเป็นเช่นนั้นอย่างแรกที่สำคัญเลยก็คือ มันสามารถจับต้องได้เพราะมันมีตัวตนอยู่จริง และมันจะมีแค่เพียงฉบับเดียวในโลกไม่มีใครซ้ำ เพราะมันสร้างมาจากลายมือที่เป็นของเราเพียงคนเดียว และด้วยพื้นที่ที่จำกัดบนหน้ากระดาษ ข้อความที่อยู่บนนั้นจึงผ่านกระบวนการคัดกรองมาอย่างดีแล้ว ก่อนที่จะส่งผ่านระยะทางและกาลเวลาและมาถึงมือผู้ได้อ่านจดหมายฉบับนั้น ดังนั้นจดหมายทุกฉบับที่ส่งถึงกันจึงล้วนมีค่า

เหตุผลที่ผมยกเรื่องราวจดหมายขึ้นมาพูดนั้น ผมไม่ได้ต้องการขอให้ผู้อ่านหันมาเขียนจดหมาย เพียงแต่ผมต้องการจะยกตัวอย่างคุณค่าของ 'ความล่าช้า' และ 'การรอคอย' ที่กำลังถูกกระแสของสังคมที่รวดเร็วเชิ้งทิ้ง

มันจำเป็นจริง ๆ หรือที่เราต้องรีบวิ่งไล่ตามโลกที่หมุนเร็วให้ทัน...?

เกี่ยวกับการค่อย ๆ ทำอะไรสักอย่างจากใจจริงให้มันมีคุณค่า เช่น เราอาจนั่งลงเขียนจดหมายขึ้นมาสักฉบับแล้วให้ทั้งโลกหยุดหมุนมาอ่าน ดูจะเข้าที่กว่ากันเยอะ...

ด้วยความเคารพยิ่ง
จาก
'การรอคอย'

ก้าวต่อไปของคนเมือง

ชีวิตที่สมบูรณ์ในอุดมคติของหลายคนคือการมีบ้าน มีรถ มีครอบครัว แต่นี่อาจกลายเป็นอุดมคติที่ตกสมัยไปแล้ว เพราะรูปแบบของความเป็นเมืองสร้างทางเลือกที่หลากหลายให้กับชีวิต โดยเฉพาะทัศนคติของคนบางกลุ่มที่มองว่าการมีรถ บ้าน และครอบครัวกลายเป็นสิ่งที่เกินจำเป็น ผู้รักไม่จำเป็นต้องแต่งงานกันอีกต่อไป รถยนต์ส่วนตัวกลายเป็นภาระ และบ้านก็ไม่ตอบโจทย์ของชีวิตเท่าใดนัก จอร์แดน ไวส์แมน (Jordan Weissmann) นักเขียนอเมริกันเรียกกลุ่มกบฏทางวิถีชีวิตแบบนี้ว่าเป็นคนยุค Generation Walk ซึ่งแนวโน้มว่าคนกลุ่มนี้จะเพิ่มปริมาณมากขึ้นเรื่อย ๆ

หากพิจารณาโครงสร้างผังเมืองในต่างประเทศหรือเมืองที่เจริญและพัฒนาแล้วอย่าง สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รวมถึงประเทศทางยุโรป จะสังเกตเห็นว่าระบบขนส่งมวลชน สาธารณูปโภค ระบบการจราจร การจัดสรรพลังงานและน้ำ ถูกจัดสรรให้สนับสนุนวิถีชีวิตของ Generation Walk เป็นอย่างมาก โดยโครงสร้างของเมืองจะมีขนาดเล็กและใจกลางเมืองจะเป็นที่ตั้งสถานที่สำคัญอย่างศูนย์ราชการ สวนสาธารณะ ห้างสรรพสินค้า ที่วางแผนมาเพื่อให้การสัญจรไปมาระหว่างกับการเดินทางด้วยเท้า ชาญจะเป็นอวัยวะที่ตอบสนองวิถีชีวิตรูปแบบนี้อย่างลงตัว

สำหรับโครงสร้างของเมืองในประเทศไทย การขยายตัวของเมืองมีรูปแบบเช่นเดียวกับการขยายตัวของเมืองในตะวันตกเมื่อ 20 - 30 ปีก่อนคือการสร้างเมืองด้วยงานใช้งานเป็นหนึ่งดึงดูดคนให้ออกจากชนเมืองหรือชนบทเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยในใจกลางเมือง (พร้อมกับการขยายตัวของเศรษฐกิจ) และพัฒนาเมืองโดยปราศจากการวางแผนที่ดีที่ถูกต้อง เมืองจึงมีลักษณะโครงข่ายในแนวตั้งและมีขนาดเล็ก ไม่สัมพันธ์กับประชากร เมืองจึงแออัดเมื่อเทียบกับพื้นที่กับจำนวนประชากรที่มากระจุกรวมกัน ระยะทางระหว่างสถานที่สำคัญ

ภายในเมืองก็กระจัดกระจายไม่เหมาะกับการเดินเท้า การวางระบบคมนาคมขนส่งมวลชนที่ไม่เอื้อรื้อก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการสัญจรด้วยเท้าคนจึงหันมาใช้รถยนต์ส่วนตัวและก่อให้เกิดปัญหาจราจรตามมา

อย่างไรก็ตามปัจจุบันคนเมืองในประเทศไทยใช้จักรยานมาเป็นตัวช่วย เพื่อมาแก้ปัญหาการเดินทางด้วยเท้าที่อากลำบากและเลี่ยงปัญหาจราจรเป็นทางเลือกในการสัญจรเช่นเดียวกับเมืองใหญ่ของประเทศพัฒนาแล้วทั่วโลกอย่างใน นิวยอร์ก สิดนีย์ ปารีส และ โตเกียว นอกจากนี้การพัฒนาเส้นทางรถไฟฟ้า และรถไฟฟ้าใต้ดิน รวมถึง Skywalk ในกรุงเทพฯ ก็ได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาการสัญจร ซึ่งตอบสนองต่อวิถีแบบ Generation Walk เป็นอย่างมาก

การเปลี่ยนอุปกรณ์และเครื่องมือจากอุดมคติแบบเก่าอย่างการหันมาใช้จักรยานแทนรถยนต์ส่วนตัว รวมไปถึงการซื้อคอนโด แทนบ้านเป็นหลัง เพื่ออำนวยความสะดวกการเดินทางจากที่พักที่ทำงาน ยังได้คอนโด ใจกลางเมืองที่สามารถเดินเท้าไปที่ทำงานได้ยิ่งดี อีกทั้งการแต่งงานในปัจจุบันนั้นก็อาจจะไม่ใช่เรื่องจำเป็นอีกต่อไป เมื่อเทียบกับสมัยก่อนที่ต้องการมีลูกหลานเพื่อมาช่วยทำงาน การลดทอนความไม่จำเป็นเหล่านี้ ทุอย่างในชีวิตออกไปเพื่อการดำเนินชีวิตในสังคมเมืองที่ทุกอย่างควรง่ายดายและอำนวยความสะดวกนั้นกำลังเป็นกระแสที่เกิดขึ้นในสังคมไทยเช่นเดียวกับต่างประเทศ Generation Walk สำหรับสังคมไทยอาจจะเกิดขึ้นได้หรือไม่ได้นั้นการเดินให้มากขึ้นในชีวิตประจำวัน การไม่ซื้อรถ ไม่ซื้อบ้าน และการไม่แต่งงานก็จะเป็นวิถีใหม่ที่นำพึงพอใจของคนในสังคมเมืองมาใช้มากขึ้น เพราะปัจจุบันเราค้นพบแล้วว่าถึงอำนวยความสะดวกบางอย่างมันทะลุทะลวงเกินความจำเป็นเพื่อชีวิตที่ง่ายขึ้นเราจึงเริ่มทบทวนและเลือกสิ่งที่มีคุณค่าที่แท้จริง นอกเหนือความทันสมัยเพียงอย่างเดียว

ModernES
Anatomy

Who is the **REAL** me?

นักจิตวิทยาสมัยใหม่นิยมเชื่อว่า “บุคคลทุกคนอยู่ในโลกแห่งประสบการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา” การวิเคราะห์รูปแบบตัวตนของบุคคลจำแนกออกได้ 3 รูปแบบ คือ Perceived Self หรือ Self Concept ตัวตนที่ประกอบด้วยการรับรู้ในสิ่งที่ตนเองคิดว่าตนเองเป็น ซึ่งอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงเสมอไป Ideal Self คือตัวตนที่บุคคลอยากจะเป็น หรือการยึดบุคคลอื่น ๆ มาเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต และ Real Self ตัวตนที่แท้จริงของบุคคล ซึ่งบุคคลนั้นอาจรู้หรือไม่รู้ตัวตนที่แท้จริงก็ได้

นักจิตวิทยาได้ศึกษาเรื่องของตัวตนและพฤติกรรมของมนุษย์มานานแล้ว เพราะพฤติกรรมมนุษย์มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา บวกกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป ความเจริญทางเทคโนโลยีเข้ามามีอิทธิพลกับมนุษย์มากขึ้น นำไปสู่การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวตนในชีวิตที่สอง (Second life) กล่าวคือ ตัวตนที่บุคคลกำหนดขึ้นมาเพื่อสร้างสัมพันธภาพหรือเพื่อเป้าหมายใด ๆ ก็ตามผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เป็นตัวตนจำลองในโลกเสมือนนั่นเอง การถ่ายทอดลักษณะ บุคลิก ความคิดของตนเองให้เข้าไปอยู่บนสังคมออนไลน์ซึ่งจำแนกตามลักษณะของตัวตนในโลกที่สองมี 3 ลักษณะ ได้แก่ ตัวตนและบุคลิกภาพเหมือนกับตัวตนที่แท้จริง แบบที่สองคือคล้ายกับตัวจริง และแบบที่แตกต่างจากตัวจริงโดยสิ้นเชิง

คำถามคือมนุษย์สร้างอีกตัวตนหนึ่งขึ้นผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์เพื่ออะไร อาจเป็นได้ว่ามนุษย์ยังมีความต้องการที่จะแสวงหาตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง โดยประกอบสร้างจากลักษณะของบุคคลในแบบที่ใฝ่ฝันอยากเป็น ตัวอย่างเช่น ใฝ่ฝันอยากเป็นนักร้อง แต่ในชีวิตจริงไม่สามารถ

จะเป็นได้ก็เลยร้องเพลงและเผยแพร่ผ่านในสื่อออนไลน์ชื่อดังอย่างยูทูบเพื่อให้คนอื่นได้รับรู้ว่า ตนชื่นชอบการร้องเพลง อยากให้คนอื่นได้ฟังเสียงของตัวเอง แม้การกระทำดังกล่าวอาจไม่มีผลกับสังคมในวงกว้าง แต่สิ่งนั้นอาจมีผลทางจิตใจเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจให้ตนเองในสิ่งที่อยากจะเป็น

หรือบางคนต้องการเป็นที่ยอมรับ อยากมีชื่อเสียง และต้องการเป็นที่จับตามองจากสังคม ตัวอย่างเช่น แฟนเพจแม่บ้านมีหนวด หรือ เช็กชีแพนเค้ก รวมไปถึงคนที่กำลังโด่งดังและเป็นที่สนใจบนโลกออนไลน์อยู่ในขณะนี้ เขาเหล่านั้นเลือกนำเสนอตัวตนในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นแนวที่แปลกใหม่เพื่อเรียกร้องความสนใจ ซึ่งตัวตนที่แท้จริงของเขาเหล่านั้นอาจจะไม่เป็นอย่างที่แสดงออกมาก็ได้ เพียงแค่เขาเลือกรูปแบบที่จะนำเสนอตัวตนออกมาเท่านั้น

น่าสนใจว่ามนุษย์เรามองคนบุคคลอื่นในรูปแบบไหนแบบที่เขาแสดงออกมาในโลกแห่งความเป็นจริง หรือในโลกออนไลน์ เพราะการนำเสนอตนเองนั้นมีหลายวิธี บางคนพึงพอใจกับความเป็นจริงและสิ่งที่มีอยู่ สามารถดำรงชีวิตกับสิ่งที่มีอยู่นั้นได้ แต่อาจมีบางคนที่เขาไม่พึงพอใจในสิ่งที่มีเป็นเหตุที่ทำให้อยากปรุงแต่งมันขึ้นมาใหม่เพื่อความพึงพอใจ หากแต่วิธีการของแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปตามแต่ความใฝ่ฝัน สภาพแวดล้อม ความนึกคิด และจิตใจ

ถึงกระนั้นความจริง ก็คือความจริงเป็นสิ่งที่แท้และแน่นอน เราไม้อาจจะบิดเบือนมันไปได้ และสิ่งที่เป็นตัวตนของเรา อาจจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุดในก็ได้ การแสดงตัวตนที่อยากจะเป็นไม่ใช่สิ่งที่ผิด หากสิ่งนั้นนำมาสู่การปรับปรุงพัฒนาตนเอง และพาตัวเองที่ยังจุดที่วาดฝันไว้ แต่พึงระวังไว้เสมอว่าอย่ายึดติดกับตัวตนที่อยากเป็นมากเกินไป จงอยู่กับปัจจุบันและตัวตนของเรา ลองเปิดใจแล้วค้นหาตัวตนที่แท้จริงของตนเองให้เจอ อาจจะพบอีกหนึ่งตัวตนที่ใช้ที่สุดสำหรับคุณ

Under Neon Loneliness

คุณค่าของหัวใจ

ภายใต้แสงของไฟนีออนในเมืองซึ่งเป็นศูนย์รวมของ
ผู้คนเดินทางมาจากหลากหลายถิ่นแต่มีเป้าหมายเดียวกัน
คือ 'ความสำเร็จ' ความสำเร็จหรือเป้าหมายในความหมาย
เดียวกันคือ ความร่ำรวยมีฐานะ มีหน้ามีตาในสังคม เพื่อจุด
ประสงค์เดียวคือ 'การเป็นที่ยอมรับ'

เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าเรากำลังตกอยู่ในสังคมแบบทุนนิยม
ครอบงำที่การเป็นที่ยอมรับในสังคม คือการที่เราสามารถ
ครอบครองวัตถุต่าง ๆ ไว้เป็นของตนเองได้มากที่สุด ใครมีเยอะ
กว่าก็มีหน้ามีตาในสังคมมากตามโดยปริยาย หากแต่การให้
คุณค่ากับวัตถุมากกว่าจิตใจเช่นนี้กำลังก่อให้เกิดช่องโหว่ภายใน
หัวใจของคนในสังคม

เราต่างดิ้นรนเพื่อจะมีหน้ามีตาและไปให้ถึงเป้าหมาย
ทั้งจากความคาดหวังของตนเองและจากครอบครัว โดยที่เรา
อาจลืมไปว่าการไล่ตามความสำเร็จจากวัตถุเช่นนี้นั้นกลับไม่มี
ที่สิ้นสุด เพราะเมื่อเราครอบครองได้สิ่งหนึ่งสังคมก็ได้ผลิต
อีกสิ่งหนึ่งออกมา วนอยู่เช่นนี้ไม่รู้จบจักจี้

ทุกคนต่างแข่งขันกันเพื่อที่จะไปให้ถึงเป้าหมายของ
ตนเอง รวบรวมว่าทุกคนต่างมีภูเขาค้ำที่จะต้องปีนป่ายขึ้นไป
ให้ถึงยอด บ้างก็ตะแคงฝ่าฝืนให้ตกลงจากเขาสูงเดียวกันนั้น
จนไม่ใช่เรื่องน่าแปลกใจอีกต่อไป หากคนในสังคมเริ่มจะแบ่ง
ห่างออกจากกันขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นสังคมที่ต่างคนต่าง
อยู่และเป็นคู่แข่งกัน สังคมเมืองจึงกลายเป็นสังคมที่อ้างว้าง
โดดเดี่ยว ตรงกันข้ามกับจำนวนประชากรที่มากขึ้น

เรากำลังประสบกับภาวะที่ความหนาวเข้ามาเกาะกิน
หัวใจจนกลายเป็นความเหงา เราเห็นภาพผู้คนมากมาย
อยู่ในสถานที่เดียวกันแต่กลับจับจ้องอยู่ที่หน้าจออุปกรณ์สื่อสาร
ของตนเองมากกว่าที่จะพูดคุยกันกับคนรอบข้าง เราเห็นผู้คน

คุ้นตามากมายที่สัญจรในชั่วโมงเร่งด่วนบนหนทางเดียวกัน
แต่ต่างเดินผ่านกันไปเพียงเพื่อที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย
ของแต่ละคนโดยปราศจากการทักทายหรือทำความรู้จักกัน
เรากำลังถูกพัดไปตามกระแสของทุนนิยมที่ทำให้เราเห็นห่าง
จากกันและต่างก้าวขึ้นไปสู่ยอดจุดหมายที่หนาวเหน็บของตน
เราเชื่อว่าการมีวัตถุให้ยิ่งมากจะสามารถห่มตัวเราให้อบอุ่น
ได้จากการเป็นที่ยอมรับในสังคม คุณค่าของคนถูกตีค่าผ่าน
จากวัตถุมากกว่าจิตใจ จึงไม่น่าแปลกหากแสงไฟของนีออน
ในเมืองนั้นเวลามองช่างดูเยือกเย็นจับใจ

"แล้วเราจะแก้ไขมันได้ไหม?"

แค่เพียงสองพยางค์แล้วทบทวนให้ดีอีกครั้งว่าเป้าหมาย
ที่เราไล่ตามไล่ตามไปให้ถึงยอดนั้น มันใช่สิ่งที่เราปรารถนา
อย่างแท้จริงจากใจของเราใช่หรือไม่ หรือเป็นผลผลิตทาง
ความคิดที่เกิดจากกระแสสังคมที่ประกอบสร้างเป้าหมายให้
เราไล่ตาม

หากเป็นอย่างหลังเรายังคงพอใจที่จะแข่งขันกับผู้อื่น
ตามเป้าหมายของสังคมมากกว่าความต้องการจากใจของเรา
เองอยู่ไหม?

มันจำเป็นจริงหรือที่เราต้องอยู่ในภาวะแข่งขันกับผู้อื่น
เพื่อที่จะไปให้ถึงยอดเขาคอนกรีตของสังคมเมือง เพื่อที่จะมี
พลังกำลังพอที่จะครอบครองวัตถุให้ได้มากที่สุด

เป็นความจริงอย่างนั้นหรือที่วัตถุสามารถเติมเต็ม
ความปรารถนาให้กับช่องโหว่ในหัวใจของเราได้มากกว่ามนุษย์
ด้วยกันที่มีหัวใจหัวใจและหยิบยื่นให้กันดังมิตร...

ยอดเขานั้นยิ่งสูงเท่าไรก็ยิ่งเหน็บหนาว การขึ้น
อยู่บนยอดเพียงผู้เดียวนั้นคงไม่น่าพิศมัยนัก หากไม่มีมิตร
เคียงข้างช่วยกันห่มใจให้อบอุ่น

หาก 'หัวใจ' คือ 'กุญแจ' ของชีวิต เราก็ควรเรียนรู้ที่จะไขมันอย่างถูกวิธี เพราะวิธีไขของเรา
เป็นการแสดงถึงตัวตนของตัวเองภายในโลกที่หมุนไปพร้อมกับพื้นที่หลากหลายช่องทางในสังคมให้
ได้แสดงออก บางครั้งอาจต้องเผชิญกับความเหงาที่แสนซ้ำจืดจางหัวใจ หากไขอย่างไม่ระวัง จิตใจ
อาจพังลงได้ จะหาช่างมาซ่อมก็ลำบาก ส่วนวิธีไขนั้น ก็ขึ้นอยู่กับเจ้าของแต่ละคน และอาจใช้ระยะเวลา
ที่แตกต่างกันไป ต่อให้โลกพัฒนาไปไกลแค่ไหน แต่หัวใจยังเหมือนเดิม ในระยะหลัง ๆ นี้โลกหมุนเร็ว
จนบางครั้ง เราเกือบจะลืมไปแล้วว่า เรามี 'กุญแจ' อยู่กับตัว อาจลืมไปด้วยซ้ำว่า เราสามารถใช้กุญแจ
ดอกนั้นกำหนดจังหวะการเดินของหัวใจเราได้ ทำยที่สุดแล้วจะวนไปสู่คำถามเดิมว่า ในชีวิตนี้
คุณต้องการให้หัวใจของคุณเดินจังหวะใด? แล้วกุญแจของคุณทำให้หัวใจมีความสุขได้อยู่หรือเปล่า?

หวังว่าเรื่องราวภายใน Modern Anatomy เล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยไขชีวิตของคุณได้
ไม่มากนักน้อย ขอให้ค่อย ๆ เปิดใจไปด้วยกัน และไม่ต้องกลัวไป หากจะต้องยอม 'ปวดใจ' บ้าง
เพราะนั่นคือ สัญญาณของการมีชีวิต เพราะแค่คุณยังคงมีลมหายใจอยู่ ก็เท่ากับว่าคุณกำลังไขกุญแจ
ไปที่ละเล็กละน้อยอย่างไม่รู้ตัวแล้วละ

ฝากไว้ชวนคิดอีกนิดว่า เวลาเราไขกุญแจดอกนี้ในการไขหัวใจ อย่าลืมใส่ตัวช่วยที่ชื่อว่า
'ความรัก' ลงไปด้วย อาจช่วยให้ไขกุญแจได้ง่ายขึ้น และเข้าใจความเป็นไปในทุกวันของชีวิตตาม
ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ซึ่งหากเรา 'ไข' ด้วยความ 'เข้าใจ' ได้มากพอ เราอาจ
ได้ยินเสียงจังหวะหัวใจดวงอื่น ๆ ที่เดินรายล้อมอยู่รอบตัวเราด้วย ซึ่งนั่นจะสร้างความ
'อุ่นและอิ่มใจ' ให้กับเราได้ ไม่ว่า 'หัวใจ' และ 'ร่างกาย' ของเราจะดำรงอยู่ในยุค Modern
หรือ Post-Modern หรือแม้กระทั่ง Beyond Post Modern เลยก็ตาม

'นี่คือ 'ใจความสำคัญ' ที่เราอยากให้ผู้อ่านได้รับและเป็น 'หัวใจสำคัญ' ของชีวิตแต่ละคน
อีกด้วย'

Chiang Mai on her Changing Road

ถนนแห่งความเปลี่ยนแปลงของเชียงใหม่

"It is a rough road that leads to the heights of greatness."

ถนนขรุขระจะนำไปสู่ความยิ่งใหญ่ที่สุดสุด.

-เซเนกา-

ปรากฏการณ์ Urbanization..

"การมุ่งไปสู่ความเป็นเมือง" กำลังเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในประเทศที่กำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทย

จำนวนความหนาแน่นประชากรเพิ่มสูงขึ้นควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตและความเป็นอยู่เริ่มแผ่ขยายไปยังจังหวัดใหญ่ ๆ ของประเทศไทย

หนึ่งในนั้น คือ "เชียงใหม่" เมืองที่เต็มไปด้วยศิลปะและวัฒนธรรมล้านนาที่ผสมผสานความเป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น กำลังเข้าสู่ปรากฏการณ์ดังกล่าวมาในระยะหนึ่ง

การดูแลวัฒนธรรมดั้งเดิมควบคู่กับการพัฒนาความทันสมัย จะทำให้สังคมกลมกล่อม การเรียนรู้ที่ดีจะทำให้คาดการณ์สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นต่อไปได้เสมอ

ไม้หมายเมือง

ภาพบรรยากาศเมืองเชียงใหม่ที่รายล้อมไปด้วยธรรมชาติค่อย ๆ เลื่อนหายไป และกำลังถูกแทนที่ด้วยตึกคอนกรีตสูงลิบ สีเขียวของแมกไม้ก็ค่อย ๆ ถูกแทนที่ด้วยสีส้มของกระเบื้องหลังคาบ้านที่เพิ่มขึ้นอย่างไม่หยุดยอน เหล่าพันธุ์ไม้เก่าแก่ที่เคยสูงตระหง่านตามแต่ละท้องถิ่น ถูกตัดโค่นลงไปเป็นจำนวนมาก รวมถึงต้นไม้บางชนิดที่เคยมีเป็นจำนวนมากจนเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่นั้น ๆ ที่เรียกกันว่า "ไม้หมายเมือง" ก็ถูกโค่นล้มไปแทบไม่มีเหลือ

ไม้หมายเมืองหรือไม้หมายถิ่นคือ พันธุ์ไม้ประจำท้องถิ่นในอดีตที่ถูกเอาไว้เพื่อสร้างเป็นเอกลักษณ์ให้จดจำได้ง่าย หรือเพื่อบ่งบอกให้มองเห็นแค่ไกลจะได้ไม่หลงทาง นอกจากนั้นส่วนสำคัญก็คือเพื่อบอกเล่าเรื่องราวของสถานที่ให้แก่ผู้พบเห็นได้ทราบถึงประวัติ เบื้องหลังของพื้นที่ เช่น ย่านเอกสารมี แสดงให้เห็นว่าบริเวณนั้นมีต้นสารภีจำนวนมาก หรือภาคคันพะยอมก็มีที่มาจาก บริเวณนั้นมีต้นพะยอมเป็นจำนวนมากและชาวบ้านได้ใช้เป็นต้นปลูกปลูกแลกเปลี่ยนสินค้า นอกจากนั้นยังมีอีกมากมายเช่น ต้นกระเพราจีน ไม้หมายถิ่นของชุมชนดอนจั่น ต้นรวงผึ้งของชุมชนหนองผึ่ง หรือไม้คองหรือต้นโบริวณเรียกคันตึง ก็เป็นที่มาของชื่อห้วยคังเผ่า เป็นต้น ดังนั้นไม้หมายเมืองจึงช่วยให้เข้าใจว่าชุมชนแต่ละแห่งมีทิวทัศน์ไม่ท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับชุมชนอย่างไร

บรรดาธรรมชาติรอบ ๆ เชียงใหม่กำลังลดน้อยลงไป จากการโค่นเพื่อสร้างถนน จำนวนไม้หมายเมืองทั้งหลายลดลงไปเช่นกัน และกำลังซบเซาใกล้การสูญพันธุ์ไปเรื่อย ๆ จนทำให้ชาวเชียงใหม่เริ่มมีการต่อต้านการตัดไม้หมายเมือง และเริ่มมีโครงการจากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยกันอนุรักษ์ และรณรงค์ปลูกไม้หมายเมืองเช่น โครงการของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ได้ดำเนินโครงการ "ไม้หมายทาง 80 พรรษา 8 พันธุ์ไม้" ซึ่งเป็นการปลูกต้นไม้ในบริเวณเส้นทางสายใหม่เพื่อเป็นการฉลองปีมหามงคลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระชนมายุครบ 80 พรรษา เป็นต้น นอกจากนั้นยังมีโครงการอนุรักษ์ นำโดยมูลนิธิไทยรักษ์ป่า ภายใต้การสนับสนุนการดำเนินงานโดย เอ็กโก กรุ๊ป ร่วมกับกรมทางหลวงชนบท และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ จัด "โครงการอนุรักษ์ไม้หมายเมือง" ปีที่ 4 เพื่อปลูกกระแสนอนุรักษ์ไม้หมายถิ่น วิธีการคือให้คนเมืองปลูกต้นไม้หมายถิ่นกับมือ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ชุมชนรู้จักต้นไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น ไม่ทำลายและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมไปในตัวอีกด้วย

หากยังอยากเห็นเชียงใหม่ในแบบที่เป็นธรรมชาติรายล้อมสองข้างทาง และหากยังอยากให้ลูกหลานรุ่นต่อ ๆ ไปรู้จักเหล่าไม้หมายเมือง ต้นไม้สำคัญของแต่ละพื้นที่ในเชียงใหม่ ก็จงช่วยอนุรักษ์กันเถิดครับ ดูแลรักษามันในตอนนี้ ตอนที่มันยังมีต้นสูงใหญ่แข็งแรงให้รักษา ดีกว่าต้องมานั่งคิดถึง และต้องมาปลูกใหม่กันทั้งหมด เชื่อเถอะว่าการดูแลรักษา ยากกว่าปลูกใหม่ให้มันโตเถอะครับ

กำเืว็อง บ่กัวย

อ่างกำเืว็ลลัสนำนี้ จะชวนคุณผู้อ่านมาอยู่กำเืว็อง (พูดภาษาเหนือ) กัน เริ่มง่าย ๆ ด้วยคำกริยาและอารมณ์ต่าง ๆ ที่เราคุ้นเคย มารู้จักไปพร้อมกันเลยละ

อารมณ์ ความรู้สึก

บ่กัวย = ไม่เบื่อ
ฮักเมา = แอบชอบ
กั๊ตเต็ง = คิดถึง
โหด = โกรธ
จ้ง = ไม่ชอบ, เกลียด
สวาก = สุข
หลีก = ชน/ ไม่เชื่อฟัง
ซี้จี้ = ซี้เหนียว
ซี้จู้ = โทก
ซี้จ๊ะ = น่ารังเกียจ, ชยะแซง

กริยาอื่น ๆ

แอ่ว = เทียว
เคี้ยวละอ่อน = แกงเด็ก
ลูปเกือก = ใส่รองเท้า
จตบะด้อม = ตีตกระตุม
กั๊น = พยายาม
อู๋ = ผลัก, ดัน, เซ็น
บุ่น/ บุ่น = มุด
บ๊ิด = จัด
เต = แกะ
ยอง/ ค่ำ = วาง
ล่อย = เชย
ผ่อ/ แยง/ กอช = อู

การพูด

อู๋ = พูด
ฮ้อง = เรียก
เอิ้น = ตะโกน
หุย = กรีด

การกิน

กั๊น = กิน
ล่ำ = อร่อย
หีบ = ชดน้ำ
เกี้ยว = เคี้ยว
ลีน = กลืน
จิม = ชิม

การเดิน/การวิ่ง

เคี้ยว/ ย่าง = เดิน
ล่น = วิ่ง
ฟ้ง = วิบ
ฮ้อง = สะดุด
ค้ำว = ทกล้ม
บักบ้าน/เมือบ้าน = กลับบ้าน
แ่ว = แวะ
มาแหวละ = มาถึงแล้ว
ลูปเกือก = ใส่รองเท้า

เป็นยังใจกันบ้างเจ้ากับกำเืว็องที่ได้นำเสนอมาให้คุณผู้อ่านสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ และยังเป็นการอนุรักษ์ภาษาเหนือให้อยู่คู่กับเมืองเชียงใหม่ตราบนานเท่านาน.

เวียงท่ากาน

บรรยากาศโดยรอบของเวียงท่ากานที่ยังคงมรดกสิ่งกำลังรอให้ทุกคนไปสัมผัส

ตอนสาย ของวันอาทิตย์ที่แสงแรงจ้าราวกับจะแผดเผาทุกอย่างให้มอดไหม้ การอยู่กับบ้านกลายเป็นเรื่องน่าเบื่อ จะคลายร้อยด้วยการนอนตากพัดลมตีมหวานเย็นก็ออกจะไร้รสชาติและไม่มี ความแปลกใหม่ ผมจึงตัดสินใจจะเปลี่ยนบรรยากาศไปหาที่หลบร้อนใหม่ ๆ ไทศัพท์ของผมเริ่มค่อยๆสลายจนเพื่อน ๆ แต่คำตอบที่ได้ก็เป็นที่เดิม ๆ จนกระทั่งเพื่อนคนหนึ่งเอ่ยชื่อ "เวียงท่ากาน" ขึ้นมา มันช่างเป็นชื่อที่แปลกหู แม้ผมจะอยู่เชียงใหม่มา 3 ปีแล้ว แต่ก็เพิ่งเคยได้ยินชื่อนี้เป็นครั้งแรก ข้อมูลเล็กน้อยที่เพื่อนผมบอกว่าเป็นโบราณสถานสงบ ๆ ที่ตั้งอยู่ไม่ไกลจากตัวเมืองเชียงใหม่แค่อำเภอสันป่าตองนี่เองทำให้ผมเริ่มเคาะนิ้วบนแป้นเคีย์บอร์ด หาข้อมูลทันที

หลังจากอ่านข้อมูลกำหนดเส้นทางเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผมก็เริ่มจัดแจงเครื่องแต่งตัว สวมรองเท้าบูท เสื้อแจ็คเก็ตแขนยาว เตรียมกล้อง สวมหมวกกันน็อคขึ้นคร่อมคอเตรียมใช้คู่ใจ สดาร์ทเครื่องออกจากบ้านทันที จากตัวเมืองเชียงใหม่ ออกไปตามถนนเลียบริมคันคลองชลประทาน มุ่งหน้าสู่ทางหลวงหมายเลข 108 (เชียงใหม่ - ฮอด) ผ่านอำเภอหางดง เข้าสู่อำเภอสันป่าตอง ถึงกิโลเมตรที่ 30 บ้านทุ่งเสียว เลี้ยวซ้ายออกจากถนนใหญ่ไปตามป้ายบอกทาง เข้าไปอีกประมาณ 2 กิโลเมตรก็จะถึงเมืองโบราณเวียงท่ากาน

จุดแรกที่ผมมองหาเมื่อมาถึงก็คือ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ตั้งอยู่ใจกลางเมืองโบราณแห่งนี้ติดกับโบราณสถานบริเวณที่มีเจดีย์โบราณขนาดใหญ่เรียกว่า “วัดกลางเวียง” ในศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยวจะมีข้อมูลต่าง ๆ ของเวียงท่ากานให้ได้ศึกษาก่อนเข้าไปดูพื้นที่จริง

ชื่อ “เวียงท่ากาน” มีที่มาจากเมื่อในอดีต พระเจ้าอาทิตย์ราชโปรดให้สร้างปราสาทเพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุในบริเวณวัดพระธาตุทรีบุญไชย วันหนึ่งมีกาเผือกตัวหนึ่งบินโฉบลงมาเกาะที่เสียร พระองค์จึงรับสั่งให้ไล่กาไป กาได้บินมาถึงหมู่บ้านแห่งนี้แล้วจะลงเกาะ ชาวบ้านกลัวว่าจะเกิดเหตุการณ์ไม่ดีตามความเชื่อแต่โบราณจึงพากันส่งเสียงไล่ว่า “ตี้ก้า” ทำให้เป็นที่มาของชื่อ “บ้านตี้ก้า” (หมายความว่า หยุตกา) ต่อมาในปี พ.ศ.2450 เจ้าอาวาสวัดบ้านตี้ก้า เห็นว่าคำนี้เป็นภาษาพูดจึงเปลี่ยนเป็นภาษาที่เขียนได้ว่า “ท่ากาน”

ป้ายโบราณสถานเวียงท่ากานที่วัดกลางเวียง ใกล้กับศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

โบราณวัตถุที่ถูกขุดพบในบริเวณเวียงท่ากาน ถูกเก็บรักษาในศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

ในระหว่างที่ผมกำลังเดินดูรอบ ๆ ศูนย์ฯ ผมได้พบกับคุณลุงสุวิทย์ อาทิตย์ หัวเรี่ยวหัวแรงหลักผู้ก่อตั้งกลุ่ม “ประชาอาสาเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาเมืองประวัติศาสตร์เวียงท่ากาน” ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มของชาวบ้านที่ต้องการอนุรักษ์มรดกล้ำค่าเวียงท่ากานให้คงอยู่สืบไป คุณลุงสุวิทย์เล่าว่า แต่ก่อนโบราณสถานเหล่านี้ไม่ได้รับการดูแล รอบ ๆ บริเวณมีต้นไม้ขึ้นรก กลายเป็นที่หลบซ่อนของโจรที่จะมาลักลอบขุดของเก่าไปขาย ชาวบ้านพยายามป้องกันแต่ก็ไม่ได้ผลจนกระทั่งคืนวันที่ 29 เมษายน 2522 ที่ชาวบ้านเรียกว่า “คืนวิปโยค” มีโจรลอบเข้ามาขุดเอาเศียรหลวงพ่อเพชร พระประธานของวัดท่ากานไป จึงได้จุดประกายให้มีการดูแลมรดกทางวัฒนธรรมอย่างจริงจัง โดยการติดต่อให้หน่วยศิลปากรเข้ามาบูรณะ และปลูกจิตสำนึกของชาวบ้านให้เกิดความรักในสมบัติของชุมชน

จนกระทั่งปี 2531 กลุ่มประชาอาสาฯ ได้รับรางวัลผู้สนับสนุนการอนุรักษ์มรดกไทยดีเด่นประจำปี และได้รับพระราชทานรางวัลจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ต่อมาในปี 2532 กลุ่มประชาอาสาฯ จึงได้รับการแต่งตั้งจากกรมศิลปากรให้เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัจจุบันก็ได้มีการอบรมมัคคุเทศก์น้อยขึ้นมาเพื่อสืบสานหน้าที่นี้ต่อไป

การแต่งตั้งจากกรมศิลปากรให้เป็นอาสาสมัครท้องถิ่นในการดูแลรักษามรดกทางศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น ปัจจุบันก็ได้มีการอบรมมัคคุเทศก์น้อยขึ้นมาเพื่อสืบสานหน้าที่นี้ต่อไป

เป้าหมายถัดมาของผมอยู่ที่วัดพระอุโบสถซึ่งอยู่ทางด้านเหนือของเวียงท่ากาน คุณลุงสุวิทย์บอกว่าที่นี่มีเจดีย์โบราณที่สมบูรณ์ที่สุดในเวียงท่ากาน ส่วนที่มาของชื่อวัดพระอุโบสถมาจากพระอุโบสถของวัดนี้ถูกสร้างขึ้นใหม่หลายครั้งจนกลายเป็นพระอุโบสถแบบในปัจจุบัน

ต่อไปคือวัดป่าไผ่รวก สาเหตุที่ได้ชื่อนี้เพราะรอบ ๆ วัดเป็นป่าไผ่รวกเขียวชอุ่มไปทุกด้านเลยทีเดียว สำหรับความสำคัญทางประวัติศาสตร์นั้น คุณลุงสุวิทย์เล่าว่าที่วัดนี้มีร่องรอยของการสร้างเจดีย์ทับเจดีย์ ซึ่งเดิมเป็นทรงปราสาทยอด แต่ต่อมาได้สร้างเจดีย์ทรงระฆังทับของเดิมเข้าไป

ถัดมาเป็นวัดภูไม้แดง วัดโบราณที่ยังเหลือรูปปั้นพระพุทธรูปอยู่ 3 องค์ด้วยกัน คำว่า “ภู” เป็นภาษาเขมร แปลว่าเจดีย์ เหตุที่ชื่อวัดเป็นภาษาเขมรนั้นสันนิษฐานได้ว่า เคยมีชนชาติเขมรเข้ามาตั้งเวียงท่ากานแต่ดีไม่แตกเลยต้องถอยมาอยู่ที่วัดนี้

การมาเที่ยวเมืองโบราณเวียงท่ากานสามารถติดต่อรถรางและมัคคุเทศก์ให้นำเที่ยวได้ โดยติดต่อลุงสมาน ซึ่งเป็นคนขับรถราง ได้ที่เบอร์โทรศัพท์ 084-8485031 ครับ

ความน่าสนใจในเวียงท่ากานยังไม่หมดเพียงเท่าที่ผมได้กล่าวถึง แต่ยังมียังอื่นอีก เช่น วัดคันกอก ที่มีร่องรอยของการสร้างเจดีย์แบบพม่าทับของเดิม แต่สร้างไม่เสร็จโดยไม่ทราบสาเหตุ วัดพระเจ้าก่าที่มีการขุดพบพระพุทธรูปสำริดที่ถูกเผาจนดำไปทั้งองค์และยังถลอกออกเป็นชิ้น ๆ ได้ นอกจากนี้ยังมีวัดหัวข่วง วัดหนองหล่ม วัดน้อย และวัดป่าเป้า ซึ่งแต่ละที่ล้วนมีร่องรอยจารึกถึงภาพความงดงามของเมืองโบราณเมื่อหลายร้อยปีที่แล้ว เป็นซากความทรงจำของอดีตที่ยังเหลืออยู่ให้เราคนรุ่นหลังได้รำลึกถึง

พักผ่อนแบบธรรมชาติ ณ ..

บ้านสวนกาแฟเป็นร้านกาแฟที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติอย่างแท้จริง เพราะอยู่ในหุบเขา บริเวณโดยรอบเต็มไปด้วยต้นไม้ใหญ่ ตัวร้านเป็นอาคารแบบเปิดโล่ง จัดตกแต่งร้านสวยงามมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ผู้ที่มาเยือนบ้านสวนกาแฟ นอกจากจะได้สัมผัสกับกลิ่นหอมกรุ่นของกาแฟแล้ว ยังได้สัมผัสกับบรรยากาศธรรมชาติอันบริสุทธิ์ มีธารน้ำไหลผ่าน มีหนังสือให้อ่านเล่น พร้อม ๆ กับแช่น้ำในน้ำเย็นได้อย่างสบาย

โอเคีย “บ้านสวนกาแฟ” แห่งนี้ ถูกเนรมิตขึ้นโดย “พี่เก๋” เจ้าของร้านที่มีรอยยิ้มและอัธยาศัยดียคอยต้อนรับลูกค้าอยู่ตลอดเวลา เดิมทีพื้นที่แห่งนี้เป็นที่ดินของคุณพ่อคุณแม่ที่ซื้อไว้เมื่อสามสิบกว่าปีก่อน สมัยที่ถนนยังเป็นทางดินลูกรัง และไฟฟ้ายังเข้าไม่ถึง แต่ด้วยบรรยากาศที่ดี มีลำธารไหลผ่าน จึงคิดที่จะยกฐานะที่ดินด้านธุรกิจส่วนตัว หันมาทำอะไรที่สงบ ๆ “พี่ชอบดื่มกาแฟ และคุณแม่ชอบจัดสวน” พี่เก๋เล่าถึงอีกหนึ่งปัจจัยที่ทำให้ร้านบ้านสวนกาแฟแห่งนี้ถูกออกแบบโดยมีต้นกำเนิดมาจากคุณแม่ ส่วนพี่เก๋จะเป็นผู้ดูแลในเรื่องเครื่องดื่มและอาหาร รวมไปถึงการบริการลูกค้า

พี่เก๋บอกกับอย่างแก้วพลัสว่า เป็นหนึ่งคนที่หลงใหลความหอมของกาแฟและชิมกาแฟหลายที่ สำหรับที่ร้านนี้จะเน้นหนักไปที่ความหอมและความเข้มข้นของกาแฟ ส่วนอาหาร แม้จะไม่มีหลากหลาย แต่ทุกจานคัดคุณภาพของวัตถุดิบ และรสชาติมาอย่างดี หากใครมาที่นี่ แม้จะไม่เชื่อใจที่หากินได้ง่ายก็ยังคงต้องสั่งมาลิ้มลอง

เห็นเขาหลังร้าน ก้าวขึ้นบันไดไม่กี่สิบขั้นก็จะพบกับอาคารไม้หลังเล็กชั้นเดียว มีป้ายติดไว้ว่า “ระเบียงนวด” ซึ่งเป็นอีกหนึ่งไฮไลท์ของที่นี่ เพราะคุณแม่ของพี่เก๋มีความชื่นชอบการนวดส่วนตัว พี่เก๋เองชอบการขัดตัว จึงเป็นแรงบันดาลใจให้มีบริการนวดแผนไทยไว้ที่นี่ด้วย ซึ่งพี่เก๋รับรองว่าที่นี่คัดสรรแต่นักนวดฝีมือดีมาให้บริการอย่างแน่นอน

ไม่ใช่แค่เพียงคุณภาพในการบริการ แต่บรรยากาศด้านบนนี้ก็กินขาดเลยทีเดียว ด้านหน้าของอาคารมีระเบียงยื่นออกไปให้เห็นวิวได้เต็มตา และมีเก้าอี้หวดเรียงรายสำหรับนวดผ้าเก้าอี้ที่ได้มานวดที่นี่ จึงไม่ใช่แค่เพียงสบายกาย แต่ยังสบายใจที่ได้พักผ่อนท่ามกลางบรรยากาศร้านบ้านสวนหลังดอยแห่งนี้แน่นอน

จุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของร้านบ้านสวนกาแฟก็คือไม่มีทั้งสัญญาณโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต และไม่มี Wi-Fi บริการเสียด้วย แต่นั่นกลับเป็นเรื่องดี เพราะแทนที่จะมัวนั่งก้มหน้าก้มตาจ้องโทรศัพท์ จะได้ดื่มด่ำกับธรรมชาติอย่างหน้าใจ พี่เก๋แอบกระซิบบอกอย่างแก้วพลัสว่า ภายหลังมาที่นี่มีบางบริษัทจะมาติดต่อเช่าสัญญาณให้ แต่คุณแม่ก็ปฏิเสธขงจื้อ หากมีเสาสัญญาณอยู่หน้าบ้าน อาจดึงดูดลูกค้าให้เยอะขึ้น แต่ก็ดึงดูดสิ่งของเราเช่นกัน นอกจากนี้ พี่เก๋ยังเชื่อตามหลักวิทยาศาสตร์ว่า หากมีเสาสัญญาณใกล้ที่อยู่อาศัย โอกาสที่จะเป็นมะเร็งก็มีสูง จึงปฏิเสธไปเพราะอยากให้ทุกคนที่มาที่นี่ได้พักผ่อนจริง ๆ มากกว่า

พี่เก๋บอกว่าบ้านสวนกาแฟทุกวันนี้เกินความคาดหวังเสียด้วยซ้ำ แรกเริ่มตั้งใจทำด้วยใจรัก หากไม่มีลูกค้าก็ถือว่าเป็นที่พักผ่อนของครอบครัว และเพื่อน ๆ ด้วยความประจวบเหมาะที่ร้านเปิดตัวพร้อมช่วงมหกรรมพืชสวนโลกครั้งที่ 2 และกรุงเทพฯ ประสบปัญหาอุทกภัย จึงมีนักท่องเที่ยวจากทั่วทุกสารทิศได้มีโอกาสมาเยือนร้านกาแฟบ้านสวนกาแฟและแนะนำกัน “ปากต่อปาก” จนทำให้ทุกวันนี้มีทั้งลูกค้าขาประจำและขาจรแวะเวียนมาเยี่ยมชมตลอดเวลา

“ระเบียงนวด” ใต้หลังคาของบ้านสวนกาแฟ

ร้านบ้านสวนกาแฟ
เปิดบริการ : 08.00 น. – 17.00 น.
ร้านอยู่เลขที่ 15, 16 ซอยกาญจนา
โทรศัพท์ : 084 821 7357
ที่อยู่ : 170 หมู่ 3 ตำบลห้วยคต อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50200

Chiang Mai Anatomy

มิติด้านประวัติศาสตร์

รศ.สมโชติ อ๋องสกุล
อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“หนึ่งในนั้น คือ ระบบการศึกษา
เช่น ภาษากลาง ความรู้ ความคิดต่าง ๆ
ผสมผสานความหลากหลาย
และเป็นวัฒนธรรมที่งดงาม
ที่ยังปรากฏให้เห็นมาจนถึงปัจจุบัน ”

คำว่า ‘สังคม’ ในความหมายทางประวัติศาสตร์จะอธิบายด้วยมิติด้านเวลา เพื่อให้เห็นการพัฒนาการของสังคมในแต่ละยุคสมัยอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับระบอบการปกครอง เศรษฐกิจ และชนชั้นในสังคมตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน โดยอ้างอิงจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ทำให้มองเห็นจุดแข็งของความเป็นเมืองเชียงใหม่ที่ปรากฏในกรอบแนวคิดวางผังเมือง เพื่อกำหนดขอบเขตพื้นที่ของชนชั้นในสังคม กล่าวคือ เมืองเชียงใหม่ประกอบด้วย กำแพง 2 ชั้น แบ่งเป็น กำแพงชั้นในเป็นคู่มือที่อยู่อาศัยของชนชั้นปกครอง ถัดมาเป็นแหล่งรวมชุมชนชาวฝีมือ อาชีพช่างเครื่องเงิน ช่างเครื่องเงิน เป็นต้น กำแพงชั้นนอกเป็นที่อยู่ของพ่อค้า และคนต่างถิ่น อาศัยบริเวณริมแม่น้ำปิง

เดิมเมืองเชียงใหม่เป็นเมืองอิสระ เป็นศูนย์กลางของล้านนา เป็นเมืองที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ภาษาและผู้คน ในหลังปี พ.ศ. 2101 เชียงใหม่ก็มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง

ทางสังคม กลายเป็นส่วนหนึ่งของสยาม ซึ่งเข้ามาจัดการระบบต่าง ๆ ให้มีแบบแผนมีความเป็นเอกภาพหนึ่งเดียวกันทั่วทั้งประเทศ “หนึ่งในนั้น คือ ระบบการศึกษา เช่น ภาษากลาง ความรู้ ความคิดต่าง ๆ ผสมผสานความหลากหลาย และเป็นวัฒนธรรมที่งดงามที่ยังปรากฏให้เห็นมาจนถึงปัจจุบัน” รศ.สมโชติกล่าว

ขณะเดียวกันโลกยุคโลกาภิวัตน์กำลังพัฒนาไปอย่างไม่หยุดยั้ง ทำให้ข้อมูลข่าวสารสามารถเปลี่ยนแปลงไปตามกระแส แต่ความเป็นเมืองเชียงใหม่ที่มีรากลึกทางวัฒนธรรมก็ยังดำรงรักษาไม่ให้มีทิศทางที่แปลกแยกเพื่อให้เกิดความสมดุลในการเชื่อมโยงสิ่งที่สืบทอดต่อกันมา โดยอาศัยเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาททำให้คนในปัจจุบันได้เข้าใจความเป็นตัวตนของเมืองและนำความพรั่งพร้อมที่เข้มแข็งให้เคลื่อนที่ต่อไป การศึกษาประวัติศาสตร์จึงไม่ใช่เรื่องของคนยุคเก่า แต่เป็นกระจกสะท้อนตัวตนให้กับคนรุ่นใหม่มากกว่า

เชียงใหม่ในสมัยหลังปี พ.ศ. 1839 เป็นยุคที่เรียกว่า “กับพิกัดสี่ขา กับป้าสี่มือ” ซึ่งหมายถึง การรวบรวมกำลังพลหลังจากการสงครามเพื่อสร้างบ้านแปงเมือง ซึ่งพระยาภักดีธำมรงค์เชียงใหม่ได้จัดตั้งกับพิกัดสี่ขาในการสร้างเมืองโดยยกย่องกับพิกัดสี่ขาเป็นสัญลักษณ์ของการพัฒนาความเจริญทางด้านวัฒนธรรมควบคู่กับความเจริญทางด้านวัตถุผสมผสานกันจนทำให้บ้านเมืองงอกงาม เติบโตของของความสำเร็จอันมีค่าได้ส่งพลังมาจนถึงกับเชียงใหม่ในปัจจุบัน ก้าวเป็นเอกภาพที่ยังคงฉายให้เห็นความงดงามจากยุคนี้สืบต่อมา

แล้วปัจจุบัน “ร่างกายของเชียงใหม่” หรือ “Chiangmai Anatomy” เป็นอย่างไร ? รูปแบบของวิถีชีวิตในปัจจุบันต่าง ๆ ทั้งด้านประวัติศาสตร์ด้านสังคมวิทยา เศรษฐกิจ และด้านสภาพเมืองการปกครองทำให้เชียงใหม่มีภาพลักษณ์ที่

มิติด้านสังคมวิทยา และมานุษยวิทยา

อ.ดร.สิกรินฐ์ ประพุกมิตติสาร
อาจารย์คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

“ผมมองว่าการกระทำจากภายนอกคล้ายกับรังสีอาณานิคมเข้ามาในรูปแบบของเศรษฐกิจ สิ่งที่ตามมา คือ การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม”

พื้นที่หนึ่ง ๆ ในทางสังคมประกอบด้วยโครงสร้างอันหลากหลาย เริ่มต้นจากบุคคล ครอบครัวเครือข่ายชุมชน กลุ่ม สมาคม องค์กรและสถาบัน เกิดจากการรวมกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันซับซ้อนกลายเป็นเมือง การเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคสมัยเกิดขึ้นจากการเคลื่อนที่ของทรัพยากรภายในสังคมนั้น ๆ พัฒนาเพื่อความอยู่รอด

แต่ทว่าสังคมสมัยใหม่กลายเป็นเรื่องของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน มักเป็นแรงขับจากภายนอก อาทิ ระบบทุนนิยม บริโภคนิยม จนกลายเป็นแฟชั่นนิยม ทั้งหมดเป็นเรื่องเดียวกัน เกิดเป็นแรงกระแทกเข้ามาต่อเนื่อง

“ผมมองว่าการกระทำจากภายนอกคล้ายกับรังสีอาณานิคมเข้ามาในรูปแบบของเศรษฐกิจ สิ่งที่ตามมาคือการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างทางสังคม” เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติที่เกิดขึ้นในทุก ๆ พื้นที่ สังคมเชียงใหม่ก็เช่นเดียวกันการตั้งถิ่นฐานเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงของเมือง จัดการปรับเปลี่ยนโครงสร้างไปสู่กิจการ อาคารที่อยู่อาศัย แหล่งการเรียนรู้ ศูนย์รวมความบันเทิงที่ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ทำให้เกิดความหลากหลายของคนในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นคนท้องถิ่นเดิม คนต่างถิ่น แรงงานล้วนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญทั้งสิ้น

การปรับตัวของคนจึงเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเอง เช่น การเข้ารับการศึกษาก็เพื่อให้ความรู้ การสร้างอาชีพเพื่อหารายได้ต่อมาเริ่มมีแนวโน้มเป็นการแข่งขันเพื่อต่อสู้ดิ้นรนเพียงว่าต่างฝ่ายต่างได้รับประโยชน์ ทำให้คนที่เข้มแข็งกว่ามักจะอยู่รอด ส่วนคนอ่อนแอจะต้องต่อสู้เพื่อหาพื้นที่ขึ้นในสังคม

อ.ดร.สิกรินฐ์กล่าวว่า สังคมปัจจุบันเริ่มมีการพัฒนาของระบบทุนที่เข้ามาแทรกแซงหน่วยของสังคม บวกกับอำนาจทางการเมืองที่เริ่มเข้ามาผูกมัดกับวิถีชีวิต ถูกครอบงำทางความคิด กำหนดให้เชื่อในความทันสมัยทำนองเดียวกันคล้ายกับเชื้อโรคที่วิ่งเข้าสู่ระบบต่าง ๆ ของร่างกาย เกิดเป็นอนุมูลอิสระที่บิดเบือนสื่อเท็จจริงและศีลธรรมอันดีของคนในสักวันหนึ่ง

ดังนั้น การมองสังคมจึงเป็นการทำความเข้าใจธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง ไม่มีอะไรหยุดอยู่กับที่ มีแต่พัฒนาไปในทิศทางทั้งบวกและลบ สิ่งเดียวที่สามารถทำได้คือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับคนในพื้นที่ ให้มีพลังที่เข้มแข็งในการต่อสู้เพื่อความอยู่รอด และอยู่ร่วมกับสังคมอย่างเข้าใจซึ่งกันและกัน

อย่างไรก็ตามความเป็นเชียงใหม่ยังอยู่ที่เดิม แต่วิถีปฏิบัติอาจจะเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัยนั่นเอง

“การเปลี่ยนแปลงของเชียงใหม่ในอนาคตจะส่งผลต่อวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ว่าขัดแย้งอย่างรุนแรง เนื่องจากปัจจุบันระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในเชียงใหม่ไม่ว่าจะเป็นระบบขนส่งมวลชน ระบบสุขภาพ ยังไม่ได้เห็นผลชัดเจนและเป็นรูปธรรม”

มิติด้านสถาปัตยกรรม

อ.ดร.สันต์ สุวจิณฺณกานันท์
อาจารย์คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำว่า สังคม ในความหมายทางด้านสถาปัตยกรรมและสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ถือว่าเป็นเรื่องเดียวกันแต่มองคนละมุม กล่าวคือ สายสังคมวิทยา จะมองที่ตัวบุคคล ความเป็นอัตลักษณ์ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ขณะเดียวกันสายสถาปัตยกรรมนั้นจะพูดถึงจุดยืนหรือ ตำแหน่งแห่งที่ของความสัมพันธ์ ฉะนั้น ความสัมพันธ์ของมนุษย์กับพื้นที่ในด้านสถาปัตยกรรมจึงเป็นเรื่องเดียวกัน

สถาปัตยกรรมเกิดจากความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่ใช้พื้นที่ ปกติแล้วเวลาพูดถึงคนมักจะใช้คำว่า ผู้ใช้โครงการ หรือว่า user ซึ่งอ.สันต์เล่าว่า “จุดอ่อนของทั้งสองสายนั้นคือ สายสังคมไม่ได้มองว่าพื้นที่อย่างไรจะตอบสนอง หรือแสดงออกถึงตัวตนของคนนั้น ส่วนสายสถาปัตย์มองเป็นผู้ใช้โครงการมีลักษณะ 1.80 ม. ยึดแกนประมาณครึ่งหนึ่งของความสูง ต้องการที่หนึ่งประมาณ 1 เมตร x 1 เมตร เป็นต้น”

รอยต่อของยุคสมัย ภาพสังคมในอุดมคติที่ผู้คนใช้ชีวิตเรียบง่าย จัดสรรพื้นที่ตรงกลางใช้สอยร่วมกัน โดยที่ไม่มีตัวกำแพงหรือตัวพื้นที่ของโฉนดมาแบ่งแยกขอบเขตค่อยเริ่มจากทยอยไปช้า ๆ วงล้อการพัฒนาเริ่มถูกกระตุ้นจากแผนเศรษฐกิจและนโยบายของภาครัฐ ทำให้วัฒนธรรมไม่ได้เกิดจากปากเหง้าของตัวเองที่แท้จริงแต่ถูกสนับสนุนให้

เป็นเมืองท่องเที่ยว โดยใช้เศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อให้สิ่งเหล่านั้นย้อนคืนกลับมา

ขณะที่ภาครัฐกำลังจะเพิ่มช่องทางการลงทุนทางเศรษฐกิจอัดฉีดให้เมืองเชียงใหม่กลายเป็นเมืองท่องเที่ยว (Hub) เหมาะแก่การพักผ่อน เพื่อรองรับเม็ดเงินจากนักท่องเที่ยวจำนวนมหาศาล แล้วเชียงใหม่พร้อมแล้วจริงหรือ ?

ดังนั้นข้อเสนอแนะของการปรับตัวของสังคม ควรแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ 1.ระดับภาครัฐควรตื่นตัวและมีความจริงจังที่จะเข้ามาจัดการ ซึ่งภาครัฐได้มีการปรับปรุงเทศบัญญัตินครเชียงใหม่บ้าง เป็นความพยายามเข้ามามีส่วนร่วม จับมือกับสถาปนิกและอาจารย์มหาวิทยาลัยในการจัดการเมืองแต่ทว่ายังขาดการประชาสัมพันธ์ให้คนในพื้นที่เห็นถึงความสำคัญและตื่นตัวเข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และ 2.ระดับภาคประชาชน “ผมเชื่อว่าจิตสำนึกของระดับบุคคลสำคัญที่สุดเอาง่าย ๆ เลยนะ ผมขี้นรถอยู่แล้ว ช่างหน้ามีคนกำลังทิ้งขยะต่อหน้าต่อตา คุณจะทำอย่างไร จะถูกไปบอกหรือไม่”

อย่างไรก็ตาม ความเป็นเมืองเชียงใหม่วันนี้ก็จะกลายเป็นอดีตในวันข้างหน้า การเรียนรู้การเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ในมิติต่าง ๆ จะทำให้เข้าใจและมองเห็นความสำคัญของการดำรงอยู่ในปัจจุบัน และสามารถปรับตัวเท่าที่อนาคตได้

คุณค่าที่ทำด้วยมือ ส่งออกจากใจ

HANDMADE

มนุษย์ยุคดึกดำบรรพ์สร้างเครื่องมือใช้สำหรับชีวิตประจำวันด้วยสองมือ เพื่อใช้และแลกเปลี่ยนกัน เมื่อเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม มนุษย์เริ่มรู้จักระบบโรงงานที่ผลิตสิ่งของต่าง ๆ ด้วยเครื่องจักร ทำให้ใช้เวลาผลิตสินค้าน้อยลงแต่ได้ปริมาณมากขึ้น และมีคุณภาพคงที่กว่างานที่ผลิตด้วยมือ เพราะมีมาตรฐานในการผลิต อีกทั้งราคาก็ยังถูกกว่า ทำให้มีสินค้าจากโรงงานออกวางจำหน่ายสู่ตลาดโลกเป็นจำนวนมาก

แต่ไม่ว่าเวลาจะผ่านมานานเพียงใด สินค้าประเภท handmade หรือ สินค้าทำมือ ก็ยังคงได้รับความนิยมไม่เสื่อมคลาย เพราะเป็นสินค้าที่ต้องอาศัยความชำนาญ ความประณีต และความใส่ใจ ทุกขั้นตอนการผลิต เพื่อให้ผลงานออกมาได้ดึงดูดใจ เสน่ห์อีกประการของสินค้าทำมือ คือสินค้าทุกชิ้นจะมีเอกลักษณ์ของตัวเองไม่ได้ทำออกมาเป็นแบบที่สินค้ามีหน้าตาเหมือนกันเป็นร้อยเป็นพันในคราวเดียว สินค้าทำมือจึงมีราคาค่อนข้างสูง เพราะใช้ระยะเวลาในการผลิตนานกว่าสินค้าโรงงาน อีกทั้งสินค้าทำมือยังแสดงถึงความทุ่มเทของผู้ผลิตอีกด้วย ไม่ว่าจะเป็นความทุ่มเทในการสร้างสรรค์ผลงาน และทุ่มเทเวลาในการบรรจงผลิตสินค้าแต่ละชิ้น เมื่อคำนวณค่ากระบวนการคิดและการผลิตแล้วก็นับว่าเป็นราคาที่ผู้บริโภคยอมรับได้

นอกจากสินค้าที่ทำด้วยมือจะมีมูลค่าที่สูงแล้ว ยังให้คุณค่าทางด้านจิตใจที่สูงอีกด้วย เนื่องจากความนิยมนำสินค้าแฮนด์เมดไปเป็นของขวัญในวาระต่าง ๆ ทั้งวันเกิด วันครบรอบ โอกาสต่าง ๆ เพื่อแสดงความยินดี เป็นต้น ส่วนหนึ่งเป็นเพราะสินค้าทำมือ สามารถช่วยเพิ่มคุณค่าทางจิตใจแก่ผู้ให้และผู้รับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าผู้ให้เป็นผู้ทำสินค้านี้ด้วยตัวเองแล้วก็จะยิ่งเพิ่มระดับของความใส่ใจจากผู้ให้ส่งต่อไปยังผู้รับอีกด้วย แม้จะไม่สวยงามเท่ากับสินค้าที่ผลิตจากเครื่องจักร หรือเท่ากับผู้เชี่ยวชาญด้านการทำสินค้าทำมือ แต่นั่นก็สำคัญเท่ากับความตั้งใจของผู้ให้เลยแม้แต่น้อย

เชียงใหม่ - เป็นเมืองหนึ่งที่สนับสนุนการจำหน่ายสินค้าทำมือมากพอสมควร โดยมีสถานที่ที่เป็นแหล่งรวบรวมความคิดสร้างสรรค์ ผลงานที่ทำด้วยมือหลายแห่งด้วยกัน ผู้ประกอบการสามารถนำไอเดียบวกกับฝีมือของตนเองออกมาแสดงให้กับผู้ที่สนใจ และซื้อติดไม้ติดมือกลับไปได้ ตัวอย่างที่ชัดเจน เช่น ถนนคนเดินหลายแห่งด้วยกัน โดยจะเน้นเรื่องสินค้าพื้นเมืองเป็นหลัก ผู้ที่สนใจเรื่องสินค้าทำมือก็สามารถไปพบปะ พูดคุยแลกเปลี่ยน ซื้อขายสินค้ากันได้ โดยสามารถเข้าไปดูรายละเอียดของถนนคนเดินได้ที่เว็บไซต์ www.guidetchiangmai.net

ทั้งนี้ เชียงใหม่ได้เล็งเห็นสนับสนุนสินค้าทำมือ ด้วยการก่อตั้งเว็บไซต์ www.handmade-chiangmai.com ซึ่งรวบรวมสินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองไว้เพียบ โดยมีเมนูที่รองรับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถสั่งซื้อได้ออนไลน์ และมีบริการจัดส่งทั้งภายในและต่างประเทศอีกด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า การซื้อขายสินค้าบนอินเทอร์เน็ตกำลังเป็นที่นิยมอย่างมากในหมู่ผู้บริโภคยุคดิจิทัล เนื่องจากไม่มีเวลาออกไปเดินเลือกซื้อสินค้า ระบบออนไลน์จะช่วยให้ผู้บริโภคประหยัดเวลา และยังสามารถทำการซื้ออีกด้วย เพราะขั้นตอนง่าย ๆ เพียงแค่คลิกเลือกสินค้า และโอนเงิน จากนั้นก็รอรับสินค้าได้เลย ทำให้การสั่งซื้อสินค้าทางออนไลน์มาแรงและทางใดก็ไม่แพ้สินค้าที่ขายตามหน้าร้านเลยทีเดียว แม้จะมีข้อเสียอยู่ตรงที่ว่า ผู้บริโภคไม่สามารถเห็นสินค้าจริง แต่รูปถ่ายที่ทางร้านนำเสนอ ก็เป็นหนึ่งในตัวเลือกของการตัดสินใจซื้อได้ไม่น้อย รวมถึงการรีวิวสินค้าของทางร้านก็ช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับลูกค้าได้เช่นกัน ปัจจุบันจึงมีร้านค้าทางออนไลน์เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากการสำรวจของศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (NECTEC) เมื่อปี พ.ศ. 2555 พบว่าคนไทยซื้อสินค้าทางออนไลน์เพิ่มมากขึ้นจาก 47.8% เป็น 57.2% และตัวเลขการเพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการออนไลน์ก็เติบโตขึ้นเช่นเดียวกัน เพราะไม่ต้องลงทุนมาก และบางคนสามารถสร้างร้านค้าออนไลน์ไปพร้อมกับการทำงานประจำได้ด้วย

สินค้า Handmade ก็เป็นหนึ่งในสินค้าที่มาแรงในระบบการซื้อขายออนไลน์ มีหลายเว็บไซต์ที่เจ้าของแบรนด์สร้างสินค้าทำมือของตัวเองเพื่อขายบนอินเทอร์เน็ต และสามารถสร้างลูกค้าจนติดตลาดได้ หลายรายมีจำนวนผู้ติดตามซื้อจำนวนมาก เพราะมีคนจำนวนมากกำลังมองหาสิ่งที่จะมาช่วยสร้างคุณค่าทางจิตใจ โดยต้องมีความแตกต่างไม่เหมือนใคร ดังนั้น สินค้า Handmade จึงตอบสนองผู้บริโภคในแง่ของคุณค่าทางจิตใจที่หลอมรวมในอยู่ความเนิ่นช้ากว่าที่ผลิตภัณฑ์ของกระบวนการผลิต ซึ่งสวนกระแสกับความเร็วของโลกเทคโนโลยี ด้วยข้อจำกัดที่ว่า ผลิตออกมาได้น้อย (เท่าที่มีกำลังและเวลา) จึงช่วยเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้านั้น ๆ ไปในตัว โดยเฉพาะบางรุ่นที่เป็น Limited Edition ยิ่งค่อนข้างมีราคาสูง เพราะสำหรับนักสะสมหรือผู้ที่ชื่นชอบงานแฮนด์เมดแล้ว ถือว่าเป็นราคาที่ควรค่าแก่การครอบครอง

สองมาตุฝ่ายสร้างสรรค์กันบ้าง ว่าเขาคิดหรือรู้สึกอย่างไรกับการผลิตสินค้าทำมือออกมาจำหน่ายในโลกออนไลน์ กับสองร้านเมดอินเชียงใหม่ ผู้หลงใหลการประดิษฐ์งาน Handmade จนนำมาเป็นช่องทางเล่าเรื่องผ่านงานฝีมือ

Kaleidoscope

สมุดสะท้อนดีไซน์สวยผ่านกล้องคาไลโดสโคป
www.facebook.com/KALEIDO.handmade

“คาไลโดสโคป” (Kaleidoscope) คือกล้องสามเหลี่ยม ติดกระจก 3 ด้าน เมื่อใส่สิ่งของลงไปก็จะสะท้อนออกมาเป็นลวดลาย และมุมมองที่แปลกไปตามจังหวะ เพราะหลังรัก ชื่อเรียกและจังหวะของการเขียนของเจ้ากล้องตัวนี้ซึ่งสามารถปรับมุมมองได้ตามใจต้องการ จึงทำให้คุณกอล์ฟ-กมลกานต์ มะหมัดเหม เจ้าแบรนด์เครื่องเขียนทำมืออย่าง Kaleidoscope ที่ตั้งชื่อร้านตามชื่อเจ้ากล้องตัวนี้ เพราะตั้งใจทำสมุดด้วยมุมมองที่แตกต่าง และช่วยเป็นแรงบันดาลใจในการออกแบบปกและสไตล์ของสมุดได้ไม่น้อย ตามจังหวะการเขียนความคิดสร้างสรรค์ของตัวเอง

ด้วยความที่เป็นคนที่ชอบประดิษฐ์มาตั้งแต่เด็ก เมื่อเรียนจบเธอรู้ว่าไม่ได้อยากทำงานประจำเลยสักนิด เธอชอบเป็นแม่ค้าและอยากทำงานที่ตัวเองชอบ หลังจากทำงานประจำได้สักระยะ จุดเปลี่ยนของชีวิตมาถึง เมื่อที่ทำงานจะย้ายไปประจำการที่กรุงเทพฯ เธอรู้ว่าไม่อยากไปจากเชียงใหม่ จึงปฏิเสธที่จะทำงานต่อ ความตั้งใจแรก เมื่อลาออกมาคือเขียนกระเป๋าหนัง แต่ด้วยต้นทุนสูง เธอจึงหยิบเอาความชอบส่วนตัวอย่างเครื่องเขียน และการจัดบันทึก จุดเริ่มต้นการทำสมุดได้เริ่มนับแต่นั้นมา

“งานแฮนด์เมดมีเสน่ห์ของมัน” คุณกอล์ฟเล่าว่า ต้องใช้เวลาในการคิด วางแผน และทำออกมาให้เหมือนตั้งใจ ทุกครั้งต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 30 นาที (ไม่รวมเวลาออกแบบ) จึงไม่ได้ออกมาเร็วและถี่สักเท่าไร เพราะต้องใส่ใจอารมณ์และความรู้สึกของคนทำ ซึ่งจะแตกต่างจากโรงงานที่สั่งให้ทำเท่าไรหรือเมื่อไรก็ยอมได้

คุณกอล์ฟเล่าเรื่องราวมากมายที่เกิดขึ้นระหว่างการซื้อขาย บางคนก็กลับมาซื้อหลายครั้ง พร้อมกับบอกว่า อย่าเลิกทำนะชอบงานคุณ ชาวต่างชาติบางคนสั่งซื้อกลับไปประเทศตัวเองแล้วบอกว่า งานของคุณมีคุณค่ามากในประเทศฉัน และมีคนหนึ่งที่คุณกอล์ฟจำได้แม่นยาคือ เขาเป็นโรคความจำสั้น ต้องจดบันทึกและอ่านทวนตลอด เขาสั่งสมุดของเธอไว้จดบันทึกสิ่งที่คิดและต้องทำ บางครั้งลืมว่าสั่งไปจดกันลืม ซึ่งเขาสั่งเกือบสิบเล่ม คิดว่าตอนนี้น่าจะจำได้แล้ว เธอบอกว่าสิ่งเหล่านี้แหละที่เหมือนเป็นไฟในการทำงาน ว่ามีคนที่ชอบและคิดเหมือนกันอยู่

“สุดท้ายเราก็อยากเปิดเพจ ควบคู่กับเปิดหน้าร้านเป็นร้านเล็กๆ เราอยากได้ยินเสียงลูกค้าและเห็นหน้าค่าตาคนที่ชอบเหมือนๆ กัน” เธอกล่าวทิ้งท้าย

Jibberish

สื่อสารกับ Handmade ด้วยภาษาจิบเบอร์ชิต
www.facebook.com/jibberish.shop

Jibberish คือ แบรินด์ที่นำเสนอผลงานแฮนด์เมดสไตล์ญี่ปุ่น จากฝีมือการสร้างสรรค์ของคุณนิต ญัฐพร ดวงศรี ก่อนหน้านั้น คุณนิตเคยทำงานด้านกราฟิกในกองบรรณาธิการนิตยสารแห่งหนึ่ง นานวันเข้า จึงเริ่มตั้งคำถามกับตัวเองว่า ทำงานไปเพื่ออะไรกัน? เพราะรู้สึกว่ามีสิ่งที่ยากทำมากกว่านี้ แต่ด้วยภาระงาน ทำให้ไม่ได้ทำในสิ่งที่ต้องการเสียที วันหนึ่ง คุณนิตได้ไปซื้อทรายยางอันเล็กในร้านขายของ Zakk* แห่งหนึ่ง หิ้ง ๆ ที่มีราคาแพง แต่เธอรู้สึกว่า ชอบสิ่งของแบบนี้จัง และคิดว่าตัวเองก็อาจจะทำได้เหมือนกัน นั่นเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่ทำให้เกิด Jibberish ขึ้น

ส่วนที่มาของคำว่า Jibberish หมายถึง คำที่ไม่มีความหมาย แต่เมื่อพูดหรือแสดงออกมาก็สามารถเข้าใจได้จากการกระทำ คุณนิตจึงคิดว่า ผลงานของเธอ ถึงแม้จะพูดคุยไม่รู้เรื่อง แต่ก็สามารถสื่อสารไปถึงผู้อ่านได้เช่นกัน

ผลงานของ Jibberish มีความหลากหลาย ช่วงแรกเริ่มต้นด้วยทรายยาง จากนั้นคุณนิตก็เริ่มคิดทำหมึกด้วยตัวเอง เพราะอยากทำหมึกที่สามารถบีมลงบนผ้าได้ ตอนนั้นมีแค่หมึก

ของญี่ปุ่นซึ่งมีราคาแพงมาก เธอจึงค่อย ๆ คิดค้นสูตรทดลองด้วยตัวเอง จากการปรึกษาจากหลายคนที่มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ใช้เวลาเกือบครึ่งปีกว่าจะได้เป็นหมึกแบรนด์ Jibberish และค่อนข้างประสบความสำเร็จ มีเสียงตอบรับที่ดี จากนั้นก็เริ่มทำผลิตภัณฑ์อื่นๆ เพิ่มอีก ตามความสนใจไม่ว่าจะเป็น เสื้อผ้า กระเป๋า ทุกสิ่งล้วนคิดค้นขึ้นมาอย่างตั้งใจ พัฒนางานใหม่ ๆ อยู่เสมอ เธอบอกว่า ชอบความหลากหลาย เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดนิ่ง

คุณนิตพูดได้ด้วยความมั่นใจว่า “คนรุ่นใหม่ เริ่มออกมาทำธุรกิจของตัวเองมากขึ้น เพราะมีความอดทนต่ำกับการทำงานประจำ ซึ่งมาพร้อมกับโลกออนไลน์ ที่เปรียบเสมือนพื้นที่โฆษณาส่วนตัว เป็นพื้นที่สร้างตัวตนอีกพื้นที่หนึ่ง”

การพบปะลูกค้าระหว่างออกบูธตามงานแฟร์ และมิตรภาพที่ได้รับ ทำให้คุณนิตรู้สึกอยากเปิดหน้าร้านของตัวเอง เพื่อที่จะได้พูดคุยกับลูกค้า ซึ่งเธอยืนยันว่า โลกในเฟซบุ๊กก็ยังไม่จริงเท่ากับโลกในชีวิตประจำวันที่เราเห็นคนยิ้มจริง ๆ มากกว่าอีโมติคอนในออนไลน์

*Zakk มาจากภาษาญี่ปุ่น หมายความว่า ของกระจุกกระจิก

หลายคนในยุคดิจิทัล อาจชื่นชอบในงานที่ทำจากมือ เพราะเป็นตัวแทนของสินค้าที่มีคุณค่าทางใจ และยังบอกไลฟ์สไตล์ของแต่ละคนอีกด้วย เพราะฉะนั้น นอกจากการบริโภคสินค้า Handmade จะให้คุณค่าทางจิตใจแล้ว ยังแสดงถึงความเป็นตัวตนและรสนิยมของเจ้าของอีกด้วย โดยเฉพาะในโลกที่ถูกพัฒนาให้มีความสะดวกสบายมากขึ้นกว่าเดิม บางคนอาจเคยชินกับความรวดเร็วทันใจ บางคนไม่ชอบการรอคอย ลองหันมาประดิษฐ์ผลงานสักชิ้นจากความชอบ โดยเริ่มต้นง่าย ๆ จากสองมือก็สามารถผลิตผลงานด้วยตัวเองได้ บางทีนะ เราอาจจะเข้าใจคุณค่าของความช้า ที่มาพร้อมกับความตั้งใจ ผ่านการลงมือประดิษฐ์อะไรสักชิ้นก็ได้

และนี่เองคือเสน่ห์ของ Handmade ที่ทำให้คุณค่าของมันยังคงยืนยงทนต่ออยู่เสมอ แม้ว่าโลกจะเปลี่ยนไปมากแค่ไหนก็ตาม เพราะไม่ว่าจะเป็นมนุษย์ในยุคดิจิทัลหรือยุคปัจจุบัน ส่วนก็ต้องการคุณค่าทางจิตใจไม่ต่างกัน

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่ซับซ้อน พวกเขากำลังดิ้นรนกับสิ่งรอบ ๆ ตัวเสมอ เช่นเดียวกับการดิ้นรนกับตัวเองว่าทำไมคนเราถึงเกิดมาต่างกัน ทั้งรูปร่าง หน้าตา สีผิว สติปัญญา วิทยาศาสตร์เป็นสาขาหนึ่งของชีววิทยา ที่เกิดขึ้นเพื่อหาคำตอบง่าย ๆ ที่มีหลายคำตอบว่า ทำไมมนุษย์จึงแตกต่างกัน

“เพศชายมีโครโมโซมเพศเป็น XY ส่วนเพศหญิงจะมีโครโมโซมเพศเป็น XX” ประโยคนี้ใครหลายคนคงจำได้สมัยที่ยังเป็นนักเรียนมัธยมต้น หากแท้จริงแล้ว เพศของคนเรามีความซับซ้อนมากกว่าที่จะถูกจำกัดไว้ด้วยตัวอักษรแค่ 2 ตัว หรือโครโมโซมสักคู่ การเกิดมาเป็นเพศสักรัเพศอยู่ยากกว่านั้นเยอะ มีลันโด โดมอนต์ นักชีววิทยาทางเพศเชื่อว่าความรู้สึกว่าตัวเองเป็นเพศอะไร ขึ้นอยู่กับอวัยวะเพศและเพศของสมองที่เกิดจากการรับฮอร์โมนต่าง ๆ ของสมองตั้งแต่ในครรภ์ สมองที่ต่างกันจะทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน ซึ่งเพศของสมองและสภาพทางเพศ ทั้งสองอย่างอาจไม่ตรงกันก็ได้

ในปีค.ศ. 1974 ทอมอูเลียน อิมเพเวโร แมคกินดี และทีมวิจัยของเขาจาก เวลล์ คอร์เนล เมดิคอล คอลเลจ (Will Cornell Medical College) ก็ได้พบเรื่องราวบางอย่างที่ช่วยยืนยันความเชื่อของโดมอนต์ เรื่องราวของเด็กผู้หญิงที่กลายเป็นผู้ชายเมื่อก้าวเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นเกิดขึ้นที่เมืองเล็ก ๆ ในสาธารณรัฐโดมินิกัน ทวีปอเมริกาใต้ ถูกเล่าต่อ ๆ กันมานานเกือบทศวรรษ ซึ่งในหมู่บ้านจะเรียกผู้คนเหล่านี้ว่า ‘กัเวโดเซ’ แปลตรง ๆ ได้ว่า ‘มีจุดตอน 12

ขวบ’ โดยมีสาเหตุมาจากการที่สมองของพวกเขาเป็นเพศชาย แต่มีลักษณะบางอย่างทางพันธุกรรมที่ทำให้ฮอร์โมนเพศชาย (เทสโทสเตอโรน) (เรียกว่าคุณหนึ่งสะกัน จะได้เข้าใจง่าย) ไม่สามารถผลิตฮอร์โมนไดไฮโดรเทสโทสเตอโรน (เรียกว่าคุณสอง) ที่มีหน้าที่สร้างอวัยวะเพศชายและถุงอัณฑะได้ เพราะร่างกายพวกเขาขาดเอนไซม์ชนิดหนึ่ง (เรียกว่าคุณสาม) ที่เป็นตัวกระตุ้นให้คุณหนึ่งสร้างคุณสอง แต่พอเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น ฮอร์โมนคุณหนึ่งเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนมากพอที่จะสร้างคุณสองได้เองแบบไม่ต้องอาศัยคุณสามมากระตุ้น คุณหนึ่งก็ยิ่งยิ่งได้กลายเป็นคุณชาย สืบสาวถึงต้นตอก็กลายเป็นว่า กัเวโดเซทุกคนมีต้นตระกูลจากผู้หญิงคนเดียวกัน และกัเวโดเซเกิดจากลูกหลานของเธอผู้นั้นแต่งงานกันเอง การขาดคุณสามจึงสืบทอดมาทางพันธุกรรมนั่นเอง เห็นไหมว่ากว่าจะเกิดเป็นเพศอะไร มันมีความซับซ้อนมากมาย เพศตรงกลางก็เช่นกันหรืออาจจะซับซ้อนยิ่งกว่า

ในอดีตเคยมีความคิดว่าการเป็นเพศที่สาม ในที่นี้ขอเรียกว่าเพศตรงกลาง เป็นอาการทางจิตอย่างหนึ่งที่เกิดจากสภาพแวดล้อม การเลี้ยงดู ปมในใจ ขาดความรักจากพ่อแม่ ฯลฯ แต่ผลวิจัยเมื่อเร็ว ๆ นี้ ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า การเป็นเพศตรงกลางมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับปัจจัยทางชีวภาพ

แผ่นแท้ที่ถูกเลี้ยงในสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน พอจะช่วยให้บอกได้ว่าพฤติกรรมใดที่เกิดขึ้นมีผลจากสภาพแวดล้อมหรือลักษณะทางชีวภาพ เพราะแผ่นแท้คือแผ่นที่เกิดขึ้นจากไข่ใบเดียวกัน มีลักษณะทางพันธุกรรมและชีวภาพเหมือนกัน 100% ซึ่งจากสถิติพบว่า ถ้าหากแผ่นแท้คนหนึ่งเป็นเพศตรงกลาง อีกคนก็มีแนวโน้มที่จะเป็นเช่นกัน

เพศตรงกลางมีลักษณะสมองเป็นของตัวเอง อย่างที่กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่าการรับรู้ว่าตัวเองเป็นเพศอะไรขึ้นอยู่กับสมองด้วยเช่นกัน จากการสแกนสมองของเพศต่าง ๆ พบว่าสมองของเพศชายมีแนวโน้มที่ข้างขวาจะใหญ่กว่าข้างซ้าย สมองของเพศหญิงมีแนวโน้มจะมีขนาดเท่ากันทั้งสองด้าน ส่วนของเกย์และกะเทย จะมีความคล้ายคลึงกับสมองเพศหญิง และสมองของทอมจะมีส่วนคล้ายกับสมองเพศชายมากกว่า ถ้าหากลองกระตุ้นให้เกิดความกลัว สมองของผู้หญิงและเกย์จะทำงานคล้าย ๆ กันคือ ส่วนของความกลัวและความกังวลจะทำงาน แต่ถ้ากระตุ้นในผู้ชายและทอม สมองจะทำงานในส่วนของความกล้า แต่ก็ยังเป็นเพียงบางส่วนเท่านั้น เพราะสมองของเกย์ก็มีหลายส่วนที่ทำงานคล้ายกับสมองผู้ชาย ถ้าจะบอกว่าสมองของเพศตรงกลางมีลักษณะเฉพาะเป็นของตัวเองก็คงไม่ผิด

สมองของแต่ละเพศต่างกันเพราะสมองอยู่ในน้ำคร่ำในระยะเวลาและช่วงเวลาต่างกัน อีกทั้งปริมาณความเข้มข้นของฮอร์โมนในน้ำคร่ำก็ต่างกันอีกด้วย จึงพออนุมานได้ว่าการเป็นเพศใด ๆ นั้นเป็นผลมาจากปัจจัยทางชีวภาพ

ในเมื่อการเป็นเพศตรงกลางเป็น “โดยธรรมชาติ” แล้ว จะยังเรียกความรักเพศเดียวกันแบบนี้ว่า “ผิดธรรมชาติ” ได้หรือไม่ ลองเอา “ธรรมชาติ” รอบ ๆ ตัวมนุษย์มาเป็นมาตรวัดกันดู

ในธรรมชาติ สัตว์หลายชนิดมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศเดียวกัน เริ่มจากไม่ไกลสายพันธุ์เฮโมเซปียนอย่างมนุษย์เรามากก็คือลิงโบโนโบที่เพศเมียมีเพศสัมพันธ์กันเองบ่อย ๆ เพื่อเชื่อมโมดรี เพื่อคืนดีหลังทะเลาะกัน หรือเพื่อหักทลายกัน หงส์ตัวที่กว่า 20% ของตัวผู้จะมีความสัมพันธ์กับเพศเดียวกัน และกว่า 1 ใน 4 ของครอบครัวหงส์ที่ท้องพ่อแม่เป็นตัวยุ้ยช่วยกันเลี้ยงลูก โดยที่ตัวเมียจะถูกตัวผู้ขับไล่เมื่อวางไข่เสร็จ แล้วตัวผู้จะช่วยกันดูแลไข่กับตัวผู้ด้วยกันเอง

สัตว์โลกน่ารักอย่างโลมาปากขวดตัวผู้ก็มีเพศสัมพันธ์กันเองบ่อย ๆ บางทีก็ทำเป็นคู่ ๆ บางทีก็มาเป็นหมู่คณะ ซึ่งการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้ด้วยกันจะทำให้สนิทสนมกัน แสดงออกถึงความไว้วางใจกัน และเมื่อถึงฤดูผสมพันธุ์ พวกเขาทั้งคู่ (หรือทั้งทีม) ก็จะไปช่วยกันดูแลลูกตัวเมีย โดยคัดค้านออกมาจากฝูงแล้วเอาไปซังไว้เพื่อผสมพันธุ์ หลังจากนั้นสักเดือนจึงปล่อยออกมา เยอ...นี่มันชีวิตโลมาหรือละครจ๋าเลยรักกันแน่

เหมือนกับว่าการมีเพศสัมพันธ์โดยธรรมชาติแล้วไม่ได้เป็นไปเพียงเพื่อการสืบพันธุ์เท่านั้น แต่หมายถึงการผูกพัน การช่วยเหลือกัน แสดงถึงระดับความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ที่จริงอะไรแบบนี้ก็มีในประวัติศาสตร์มนุษย์เช่นกัน อย่างการมีเพศสัมพันธ์กันระหว่างนักรบโบราณที่ถือเป็นการสร้างความสามัคคี ความแน่นแฟ้น จนถึงตายแทนกันได้ ในสมัยกรีกโบราณก็เช่นกัน ที่ความสัมพันธ์ระหว่างหนุ่มใหญ่กับเด็กหนุ่มที่ถือเป็นการมีความสัมพันธ์ที่ถ้อยถนอม และมีธรรมเนียมปฏิบัติเคร่งครัด คือชายหนุ่มต้องเป็นฝ่ายเข้าไปจีบนำของมีค่ามาให้ และคอยให้วิชาความรู้กับเด็กหนุ่ม หรือในบันทึกประวัติศาสตร์สมัยเมโสโปเตเมียที่กล่าวถึงเรื่องราวของชายหนุ่มที่เป็นคนรักของกษัตริย์ และอีกมากมายในหลากหลายสังคม

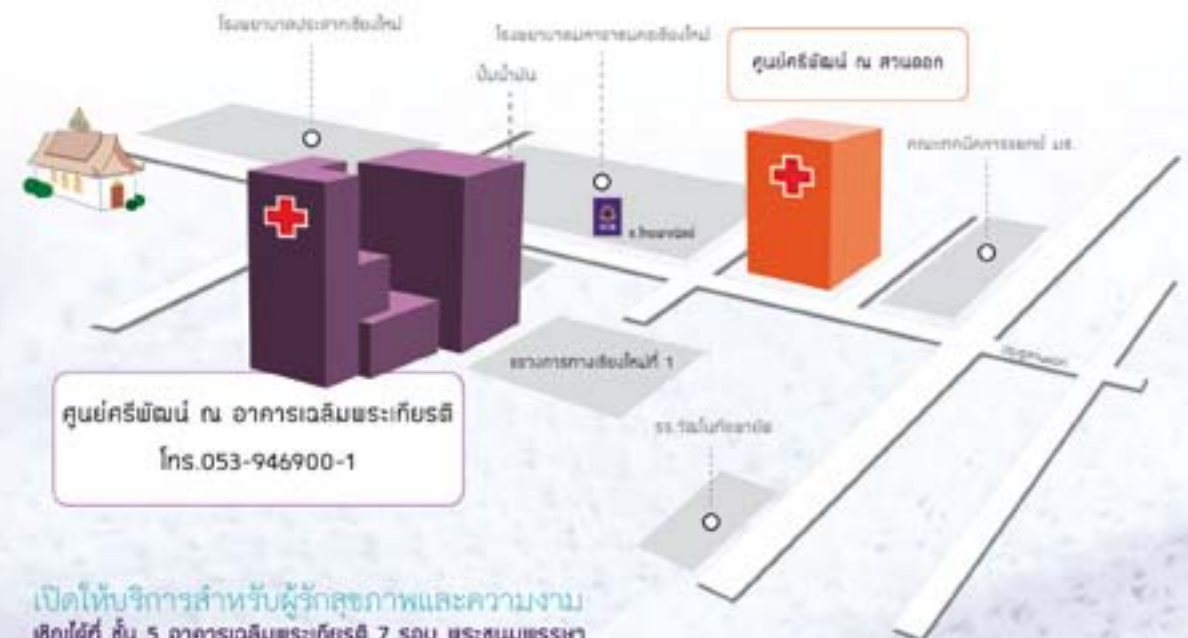
แม้จะยังหาข้อสรุปที่แน่ชัดของกลไกความซับซ้อนของเพศตรงกลางไม่ได้ แต่ที่รู้แน่ชัดคือ ไม่ว่าจะป็นเกย์ กะเทย ทอม ฟี หรือเพศใด ๆ ส่วนเกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชีววิทยาโดยตรง เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้อง ไม่ใช่ความผิดพลาดของธรรมชาติ เพราะหากจะมีอะไรที่ “ผิดธรรมชาติ” ก็อาจเป็นความเชื่อเดิม ๆ ที่ว่าธรรมชาติสร้างขึ้นมาเพียงแค่สองเพศเท่านั้น

สวย สุขภาพดี ที่ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ

- Skin and Cosmetic Clinic
คลินิกผิวหนังและผิวพรรณ ความงาม
- Health Check-up Clinic
คลินิกตรวจสุขภาพ
- Northern Vaccine Center
ศูนย์วัคซีนภาคเหนือ

เปิดให้บริการสำหรับผู้รักสุขภาพและความงาม
เชิญได้ที่ ชั้น 5 อาคารเฉลิมพระเกียรติ 7 รอบ พระชนมพรรษา
(บริเวณลานจอดรถ ข้างบีเอ็มบีเอ็มบีโดรนาล)
0-5394-6900-1

Voices of CMU

เรามักได้ยินอยู่เสมอว่า ร่างกายที่ "สมบูรณ์" จะต้องมียาวะครบ "32 ประการ" ซึ่งความสมบูรณ์นี้ เป็นเพียงเกณฑ์มาตรฐานของความพร้อมทางร่างกายสำหรับการดำเนินชีวิต แต่นั่นไม่ใช่สาระสำคัญ เพราะสำหรับบางคนแล้วไม่ว่าจะครบ ขาด หรือเกิน ก็ไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิต เพราะทุกวันนี้ก็มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย อย่างแก้วพลาสติกลองคิดกันเล่น ๆ ว่าหากมนุษย์มียาวะเพิ่มขึ้นอีกสักอย่างหนึ่ง มันควรจะเป็นอะไร เราลองมาฟังความคิดเห็นของนักศึกษา มช. กันดีกว่าว่าเขาอยากได้อะไรเป็นอวัยวะที่ 33 ของเขา

หากผัสสะแห่งการมองเห็นเป็นสิ่งที่ทำให้เรารับรู้ความสวยงามได้อย่างทันทีนั้นก็คงจะตรงกับสุภาษิตต่างชาติที่กล่าวเกี่ยวกับความสวยงามโดยให้ความหมายว่าความสวยงามขึ้นอยู่กับตามอง หรือ 'Beauty is in the eye of beholder' ดังนั้นความสวยงามจึงเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปตามสภาวะของคนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับ มุมมอง ชีวิต การศึกษา งาน สังคม รสนิยม ฯลฯ

ความสวยงามที่คนส่วนใหญ่มองเห็นและให้การยอมรับร่วมกันยังส่งผลให้คนหน้าตาดีมักมีรายได้มากกว่าคนที่หน้าตาธรรมดาถึง 13% ผู้ชายที่ไว้เส้นหนวดมีรายได้ต่ำกว่าผู้ชายที่มีเส้นหนวด 15% ขณะที่ผู้หญิงหน้าตาดีมีรายได้มากกว่าเพื่อนร่วมงานหน้าตาธรรมดาถึง 11% ผู้ที่หน้าตาดี มักจะได้รับความช่วยเหลือมากกว่าโดยไม่รู้ตัว นี่ไม่ใช่แค่คำพูดลอยๆ

หรือตั้งใจเสียดสีสังคมที่มีค่านิยมชื่นชมความงาม แต่ข้อมูลที่เห็นเป็นผลจากงานวิจัยในต่างประเทศ

โดยมหาวิทยาลัยลอนดอน กิลด์ฮอลล์, มหาวิทยาลัยลอนดอน เมโทรโพลิแทน และสถาบันจอห์นสัน ปี 2011 จากการรวบรวมของนิสิตวิทยาลัยการจัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล (CMMU) เจ้าของงานวิจัย "การตลาดสวยสิ่งได้.. เจาะกลเม็ดเด็ด ผ่านธุรกิจศัลยกรรม" ที่นำเสนอในงานสัมมนาการตลาดเชิงอภิปราย CMMU ครั้งที่ 10

ทั้งหมดนี้คงเป็นเสียงยืนยันได้หนักแน่นยิ่งขึ้นว่า 'หน้าตาดีมีชัยไปกว่าครึ่ง' ใน 'สังคมนิยมความงาม' แห่งนี้ เพราะความงามคือด่านแรกที่คนอื่นสัมผัส และสามารถสร้างความประทับใจได้ตั้งแต่ครั้งแรกที่พบกัน ดังนั้นจึงไม่แปลกที่ความงามกลายเป็นสิ่งที่หลายคนต้องการเพื่อให้ตัวเองเป็นบุคคลที่น่านิยม

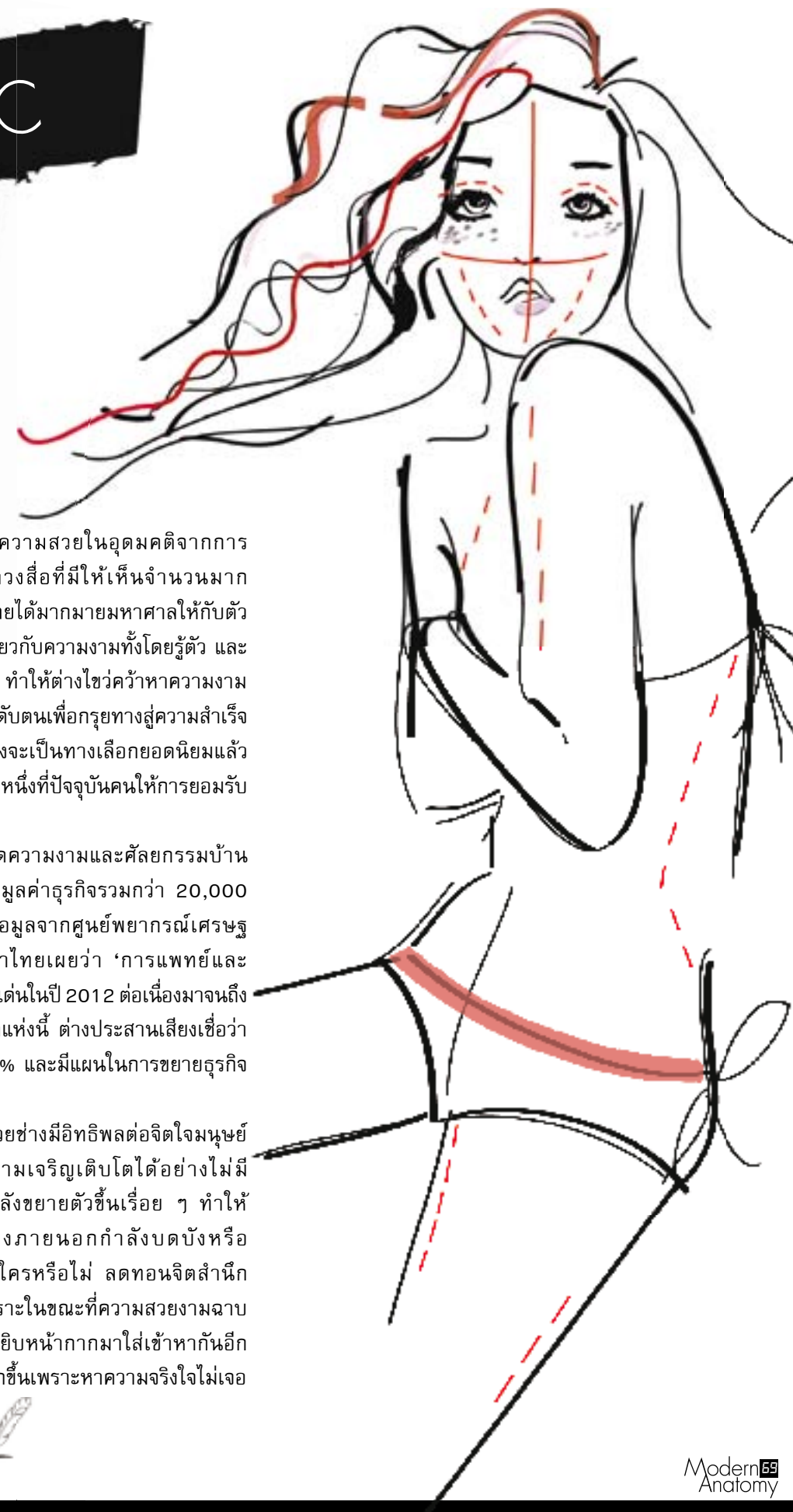
เท่านั้นไม่พอ สื่อยังดึงเอากลยุทธ์ต่าง ๆ มาดองเข้า 'สังคมนิยมความงาม' โดยการใช้พลังของพรีเซนเตอร์ ซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญของสินค้าที่ใช้การเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในเวลาอันรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นกลยุทธ์ Celebrity Marketing ที่ควาโอพรีเซนเตอร์อย่างเจมส์-จิรายุญญาญ่าญิงกบ-ปัทมฉัตร-โก๋-วราวุธ และ ปุ๊-พิมพ์พรรณ ร่วมเปิดประสบการณ์สวย-หล่อ เปลี่ยนชีวิต (สู่ความสำเร็จ) ในภาพยนตร์โฆษณา "ชีวิต...จริง ชีวิต...เปลี่ยน" หรือจะเป็น "...makeover สวยแล้ว...สวยได้อีก" อีกคลินิกหนึ่งที่ได้ดึงเอานางเอกพันล้านอย่าง ใหม่-ดาวิกา มาเป็นพรีเซนเตอร์ เพื่อดอกย้ำว่าเพราะความสวยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

PLASTIC
ARE YOU
huh ?!
WALKING ?

ผลสำเร็จของการสร้างความสวยในอุดมคติจากการโปรโมตผ่านโฆษณาในแวดวงสื่อที่มีให้เห็นจำนวนมากในแต่ละวันนั้น ได้ช่วยสร้างรายได้มากมายมหาศาลให้กับตัวสินค้า และยังได้ฝังอุดมคติเกี่ยวกับความงามทั้งโดยรู้ตัว และไม่รู้ตัวลงไปในใจของผู้รับสาร ทำให้ต่างไขว่คว้าหาความงามตามแบบอุดมคตินั้น ๆ มาประดับตนเพื่อกฎทางสู่ความสำเร็จ ซึ่งนอกจากการใช้เครื่องสำอางจะเป็นทางเลือกยอดนิยมแล้ว ศัลยกรรมก็ยังเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่ปัจจุบันคนให้การยอมรับกันอย่างกว้างขวาง

และนั่นคือเหตุผลที่ตลาดความงามและศัลยกรรมบ้านเรายังคงเติบโตต่อเนื่อง จนมีมูลค่าธุรกิจรวมกว่า 20,000 ล้านบาทในปัจจุบัน ขณะที่ข้อมูลจากศูนย์พยากรณ์เศรษฐกิจ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยเผยว่า 'การแพทย์และความงาม' ยังครองอันดับธุรกิจเด่นในปี 2012 ต่อเนื่องมาจนถึงปี 2013 ผู้นำในสนามการค้าแห่งนี้ ต่างประสาสนเสียงเชื่อว่าปีนี้ธุรกิจยังโตได้ไม่ต่ำกว่า 20% และมีแผนในการขยายธุรกิจความงามอย่างต่อเนื่อง

ผลพวงของความอยากสวยช่างมีอิทธิพลต่อจิตใจมนุษย์จนผลักดันให้ ธุรกิจความงามเจริญเติบโตได้อย่างไม่มีที่สิ้นสุด แผนการตลาดที่กำลังขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้ถูกคิดได้ว่าความสวยเพียงภายนอกกำลังบดบังหรือลดทอนความเป็นตัวตนของใครหรือไม่ ลดทอนจิตสำนึกบางอย่างของเราหรือเปล่าเพราะในขณะที่ความสวยงามฉาบพลาสติกล้างเบ่งบานเราก็นึกหวนรำลึกเข้ามาหาอีกชั้นหนึ่งยิ่งทำให้โลกอยู่ยากมากขึ้นเพราะหาความจริงใจไม่เจอ

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร

ข้อมูลจากศูนย์วิจัยกิจการไทย คาดว่าตลาดผลิตภัณฑ์เสริมอาหารโดยรวมปี 2551 จะมีมูลค่าประมาณ 18,000 ล้านบาท หรือเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 7.0 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์อาหารเสริมทั่วไปและกลุ่มวิตามินก็มีแนวโน้มการเติบโตอยู่ในเกณฑ์สูง และมีการแข่งขันรุนแรง รวมทั้งบรรดาผู้ประกอบการของอาหารเสริมสุขภาพทั้งสองกลุ่มนี้ยังพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายต่อเนื่องเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภค โดยเฉพาะการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มุ่งเจาะกลุ่มลูกค้าเป้าหมายตามอายุ และลักษณะการใช้ชีวิตของลูกค้าแต่ละกลุ่ม

อนาคตธุรกิจผลิตภัณฑ์เสริมอาหารในประเทศไทยยังมีแนวโน้มขยายตัวต่อไป เนื่องจากคนไทยหันมาใส่ใจด้านสุขภาพอนามัยและความงามมากขึ้น มีการใช้จ่ายในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการบำรุงผิวพรรณ การป้องกันและรักษาสุขภาพให้แข็งแรงมากขึ้น โดยบางส่วนเชื่อว่าการบริโภคผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเป็นหนึ่งในปัจจัยที่ช่วยให้สุขภาพแข็งแรง ดังนั้นตลาดผลิตภัณฑ์เสริมอาหารจะยังคงมีการขยายตัวทั้งในกลุ่มของผลิตภัณฑ์รายใหม่ที่ย่อยเข้ามาในตลาด ซึ่งนับว่าเป็นผลดีกับผู้บริโภค เนื่องจากการแข่งขันจะทำให้ผู้ประกอบการพัฒนาตนเองมากขึ้น โดยเฉพาะด้านคุณภาพมาตรฐานของสินค้าและราคาอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม แต่ก็ใช่ว่าโอกาสที่ผู้ประกอบการบางส่วนจะโง่งวาคาได้เช่นกัน

ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร จัดเป็นอาหารประเภทหนึ่งตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ.2522 ซึ่งหมายถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้รับประทานโดยตรงนอกเหนือจากการรับประทานอาหารหลักตามปกติเพื่อเสริมสารบางอย่าง มักอยู่ในรูปลักษณะเป็นเม็ด แคปซูล ผง เกล็ด ของเหลว หรือลักษณะอื่น และมีจุดมุ่งหมายสำหรับบุคคลทั่วไปที่มีสุขภาพปกติ มีใช้สำหรับผู้ป่วย และไม่ควรมีให้เด็กและสตรีมีครรภ์รับประทาน

คนส่วนมากมักจะเข้าใจผิดว่าผลิตภัณฑ์ “เสริมอาหาร” เรียกว่า “อาหารเสริม” โดยสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยาแห่งประเทศไทย (อย.) ให้คำจำกัดความของผลิตภัณฑ์อาหารเสริมดังนี้ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมเพื่อสุขภาพ (Functional food) จัดเป็นอาหารที่มีคุณประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งต่อสุขภาพ นอกเหนือจากคุณสมบัติและประโยชน์ของอาหารทั่วไป

ส่วนผลิตภัณฑ์เสริมอาหารเพื่อสุขภาพ (Dietary supplements) เป็นผลิตภัณฑ์เสริมที่กินเพื่อเสริมอาหารที่มีอยู่แล้ว เพื่อเสริมสร้างกลไกการทำงานของร่างกายและช่วยให้มีสุขภาพแข็งแรงมากขึ้น เช่น วิตามิน เกลือแร่ สมุนไพร เป็นต้น รูปแบบของผลิตภัณฑ์จะมีลักษณะเป็นแคปซูล เม็ด หรือผง

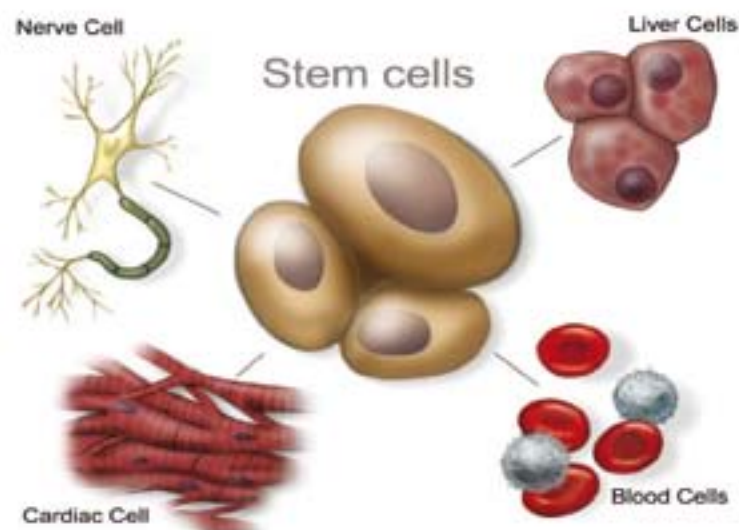
จากคำสอนของครูในวัยเด็กมักบอกว่าถ้าได้รับประทานอาหารหลักครบ 5 หมู่ จะทำให้มีสุขภาพที่ดี แต่ปัจจุบันนี้การดำเนินชีวิตของคนในสังคมเริ่มเปลี่ยนไปทำให้ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารนี้ได้เข้ามาเป็นอีกหนึ่งตัวเลือกในการรับสารอาหารที่ให้ครบทั้ง 5 หมู่ ส่งผลให้การผลิตสูงขึ้นและมีการกระจายตลาดมากขึ้น สำหรับที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสำนักงานคณะกรรมการอาหาร และยามีมากกว่า 1,000 ชนิด แบ่งเป็น 8 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มวิตามิน กลุ่มช่วยลดการดูดซึมของไขมัน กลุ่มที่เพิ่มการเผาผลาญพลังงาน กลุ่มที่สกัดมาจากพืช กลุ่มที่สกัดมาจากสมุนไพร กลุ่มที่มีคุณสมบัติต่อต้านอนุมูลอิสระ กลุ่มที่เป็นยาอายุวัฒนะ และกลุ่มที่ช่วยในการขับถ่าย

คำโฆษณา คำชวนเชื่อต่าง ๆ ของสินค้าจะทำให้ผู้บริโภคมองว่าร่างกายของตนมีจุดบกพร่องแล้วเชื่อว่าหากรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารแล้วจะช่วยให้มีสุขภาพที่ดีขึ้น ช่วยบำบัดอาการของโรคต่าง ๆ ให้หายอีกทั้งยังสามารถตอบใจกับความงามที่ตนต้องการได้

ทั้งนี้ยังไม่มีข้อมูลยืนยันแน่นอนว่าเมื่อกินเป็นระยะเวลานานแล้วจะไม่เกิดผลข้างเคียง แต่มีข้อมูลจาก อย.ว่าการกินผลิตภัณฑ์เสริมอาหารมากเกินไปปริมาณที่ระบุไว้บนฉลากหรือกินอย่างผิดวิธี ก็จะทำให้เกิดผลข้างเคียงที่ไม่พึงประสงค์ได้ตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงอันตราย แต่หากปฏิบัติตามข้อแนะนำบนฉลากก็ไม่ก่อให้เกิดปัญหาหรือผลข้างเคียง และที่สำคัญผลิตภัณฑ์จะต้องได้รับอนุญาตจาก อย. เสียก่อน สำหรับผู้ป่วยที่ประสงค์จะรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหารควรต้องแจ้งให้แพทย์ผู้รับผิดชอบทราบด้วย เพราะผลิตภัณฑ์เสริมอาหารบางชนิดมีปฏิกิริยากับยาหรือก่อให้เกิดผลข้างเคียงต่อผู้ป่วยได้

การรับประทานผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร ไม่ว่าจะเป็นเพื่อความงามหรือสุขภาพ ผู้บริโภคควรเลือกรับประทานผลิตภัณฑ์ที่ให้คุณค่าต่อสุขภาพอย่างแท้จริง ศึกษารายละเอียดให้ถี่ถ้วนบริโภค เลือกให้เหมาะสมกับอายุ สภาพร่างกาย และสภาพการดำเนินชีวิต ซึ่งตรงนั้นแน่นอนที่เป็นจุดอ่อนของผู้บริโภคเพราะผลิตภัณฑ์เสริมอาหารส่วนใหญ่จะอ้างว่า เหมาะกับผู้บริโภคทุกเพศทุกวัย อย่างไรก็ตามก็ตักเตือนผู้บริโภคว่าการกินก็ยังคงให้คำแนะนำว่า หากรับประทานอาหารให้ถูกต้องและครบ 5 หมู่แล้ว ผลิตภัณฑ์เสริมอาหารก็ยังไม่จำเป็น อีกทั้งยังช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายได้อีกด้วย

เซลล์ต้นกำเนิดเกิด ‘ใหม่’

ของเดิมแต่เอามาพัฒนา
จึงเกิดของ ‘ใหม่’ ขึ้นมาได้ไม่ยาก
แม้แต่เซลล์ที่ตายแล้ว ก็ยังเกิด ‘ใหม่’ ได้

แม้เซลล์ต้นกำเนิด (Stem Cells : สเต็มเซลล์) จะไม่ใช่เรื่องใหม่ แต่ด้วยคุณสมบัติที่มากเหลือ อีกทั้งมนุษย์ไม่หยุดที่จะคิดค้นและค้นหาพัฒนาต่อยอด วิทยาการสเต็มเซลล์ ‘ใหม่’ จึงเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง

ถึงตัวจะบ๊อย แต่ไม่ด้อยประโยชน์

เซลล์ต้นกำเนิดมีประโยชน์อย่างมากในการรักษาอาการป่วย อันเนื่องมาจากเซลล์เนื้อเยื่อหรืออวัยวะต่าง ๆ เกิดความเสียหาย หรือเสื่อมสภาพไป เช่น การปลูกถ่ายเซลล์เม็ดเลือดขาว ในผู้ป่วยโรคมะเร็งเม็ดเลือดขาว (ลูคีเมีย) การปลูกถ่ายไขกระดูก การซ่อมแซมเนื้อเยื่อในอวัยวะที่ได้รับความเสียหาย รวมไปถึงโรคทางด้านระบบประสาทอย่างโรคพาร์กินสัน อีกด้วย

สเต็มเซลล์ (Stem Cells) หรือเซลล์ต้นกำเนิด เป็นเซลล์อ่อนที่พร้อมจะเจริญเติบโตแบ่งตัวเองขึ้นมาใหม่ และเปลี่ยนแปลงเพื่อทำหน้าที่เป็นเซลล์ซึ่งมีหน้าที่เฉพาะ เมื่อสเต็มเซลล์มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไปแล้ว จะไม่สามารถย้อนสภาพกลับมาเหมือนดังเดิมได้อีก

เซลล์ต้นกำเนิด สามารถจำแนกตามแหล่งกำเนิดได้เป็น 2 ประเภทหลัก ๆ ด้วยกัน ได้แก่ สเต็มเซลล์จากตัวอ่อน (Embryonic Stem Cells : ESC) เป็นเซลล์ที่เก็บได้จากตัวอ่อนในระยะตั้งครรภ์ ซึ่งมีอายุหลังจากปฏิสนธิ 3-5 วัน (ระยะ Blastocyst) ส่วนอีกตัวหนึ่งเรียกว่า สเต็มเซลล์จากเนื้อเยื่อ (Adult Stem cells) สเต็มเซลล์ประเภทหลังนี้เป็นประเภทที่สามารถนำออกมาใช้ได้ง่าย ไม่ว่าจะดึงออกมาจากเลือด รก สายสะดือ ไขกระดูก มิวหนึ่ง สมอง ฯลฯ ซึ่งสะดวกกว่าสเต็มเซลล์ที่เก็บจากตัวอ่อนในระยะตั้งครรภ์ที่มีปัญหาข้อพิพาทด้านจริยธรรมอยู่ในขณะนี้ ทำให้ยากในการนำสเต็มเซลล์ตัวนี้มาใช้ในการรักษา

เนื่องจากการใช้สเต็มเซลล์ตัวอ่อน ต้องใช้ตัวอ่อนในระยะตั้งครรภ์ที่มีอายุ 3-5 วัน และมีโอกาสนำออกมาใช้ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ปัญหาใหญ่ในด้านจริยธรรมที่เกิดขึ้นทั่วโลก ก็คือเรื่องอายุและความเป็นมนุษย์ของตัวอ่อนในระยะตั้งครรภ์ หากสรุปว่าตัวอ่อนซึ่งมีอายุเพียง 3-5 วันเป็นมนุษย์แล้วการจะดึงเอาตัวอ่อนมาใช้เป็นสเต็มเซลล์ก็เหมือนเป็นการขัดต่อจริยธรรมของความเป็นมนุษย์

จนกระทั่ง ณ เวลานี้ ข้อพิพาทนี้ก็ยังไม่สามารถนำไปสู่ข้อสรุปที่ชัดเจนได้

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้นักวิทยาศาสตร์สนใจเซลล์ตัวนี้เป็นอย่างมากก็เพราะสเต็มเซลล์มีคุณสมบัติที่แตกต่างจากเซลล์อื่น ๆ ด้วยเป็นเซลล์ที่ยังไม่มีการพัฒนาไปเป็นเซลล์ชนิดใดชนิดหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง มีความสามารถในการแบ่งตัวและรักษาคุณสมบัติเดิมไว้ได้นาน รวมทั้งมีความสามารถในการเปลี่ยนเป็นเซลล์ที่ทำหน้าที่เฉพาะได้หากอยู่ในสภาวะที่เหมาะสม

ถึงกระนั้น ผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาด้วยสเต็มเซลล์ ก็ยังคงต้องได้รับยาและการดูแลจากแพทย์อย่างต่อเนื่อง

เซลล์ต้นกำเนิดในบอ.

สเต็มเซลล์เป็นเซลล์ที่ยังสามารถนำมาพัฒนาต่อได้อีก จึงเป็นการเปิดโอกาสให้มีการคิดค้น พัฒนาเซลล์เพื่อใช้ประโยชน์หนึ่งได้โดยเฉพาะ

งานวิจัยเรื่องสเต็มเซลล์จึงเกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสามารถนำงานวิจัยที่เคยประสบผลสำเร็จแล้วมาต่อยอดได้

ข้อเข่าปกติ

ข้อเข่าเสื่อม

มิวข้อที่สึกพรอมมาก

แม้อาจจะไม่ใช่ผู้คิดค้นรายแรก แต่ล่าสุดหน่วยวิจัยแผนกออร์โทปิดิกส์ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้วิจัยการใช้สเต็มเซลล์สำหรับทดแทนเนื้อเยื่อกระดูกข้อเข่า (Stem cells for Musculoskeletal tissue engineering) ซึ่งเป็นอีกหนึ่งงานวิจัยที่ใช้สเต็มเซลล์ที่ได้จากเนื้อเยื่อ (Adult Stem-cells) ที่ดึงออกมาจากบริเวณกระดูกเชิงกรานด้านหลัง โดยมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกระดูกผิวข้อ

ดร.นพ.ดำเนินสันต์ พุกขากกร ได้กล่าวถึงที่มาและความสำคัญของงานวิจัยตัวนี้ว่า เนื้อเยื่อของกระดูกและข้อ โดยเฉพาะเนื้อเยื่อกระดูกอ่อน กระดูกผิวข้อมีข้อดีตรงที่ใช้รองรับน้ำหนัก ช่วยในการเคลื่อนไหว ป้องกันการกระแทกและไม่ให้กระดูกภายในเสื่อม แต่ข้อเสียก็คือ เกิดมาได้เพียงครั้งเดียวแล้วก็ตายไป เพราะฉะนั้นเมื่อคนเราแก่ก็จะเดินลำบาก เจ็บเข่า เพราะกระดูกผิวข้อสึก กระดูกก็เสียดสีกัน เป็นอาการของโรคข้อเสื่อม

แต่บางครั้งก็อาจเกิดจากอาการบาดเจ็บ ไม่ว่าจะจากอุบัติเหตุ กีฬา การเล่นกีฬา ก็คือถ้าผิวข้อเกิดหลุดออกมา ไม่รู้วิธีการรักษา พังแล้วพังเลย ด้วยเหตุนี้จึงเกิดความคิดในการสร้างเนื้อเยื่อใหม่เพื่อใช้ทดแทน และต้องสร้างขึ้นจากนอกอวัยวะ รวมทั้งต้องให้มันมีชีวิตด้วย

และเนื่องจากกระดูกผิวข้อนั้นประกอบด้วยเซลล์ ซึ่งมีชีวิต ดังนั้นเพื่อให้มีคุณสมบัติใกล้เคียงกัน เนื้อเยื่อตัวใหม่ก็ต้องมีชีวิตด้วย และมันจะมีชีวิตได้ก็ต้องมาจากสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นเซลล์เดียวกันกับเซลล์จากกระดูกผิวข้อ

เซลล์จากกระดูกผิวข้อนั้นดึงออกมาได้ยาก แต่ สเต็ม-เซลล์ นั้นนำออกมาได้ง่ายกว่า โดยดึงออกมาจากไขกระดูก นำมาเพาะเลี้ยงใหม่ แล้วใส่กลับไปที่ตำแหน่งเดิม

แม้งานวิจัยจะยังไม่เสร็จสมบูรณ์เต็มร้อย แต่ความคืบหน้าล่าสุดพบว่า กระดูกผิวข้อที่เพาะเลี้ยงได้จากสเต็มเซลล์สามารถนำไปใช้รักษาผู้ป่วยได้จริงรายหนึ่งแล้ว ทั้งนี้ยังต้องอาศัยเวลาในการศึกษาหาข้อมูลและพัฒนาต่อไป

ถึงแม้เซลล์ต้นกำเนิดอย่างสเต็มเซลล์จะไม่ใช่วิทยาการใหม่สำหรับมนุษย์ แต่สำหรับมนุษย์แล้ว ไม่มีอะไรเก่าเกินไป หากยังคิดพัฒนาต่อไปได้เรื่อย ๆ เพราะการพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของสิ่ง ‘ใหม่’ ที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งล้วนแล้วแต่มีรากเดิมมาจากสิ่งเก่าที่มีอยู่แล้วก่อนหน้านี้

ฉะนั้น คว้าบิตที่มนุษย์ยังไม่หยุดคิด หยุดพัฒนา และคงมันที่จะทะยานไปสู่ความสำเร็จ เราก็ย่อมมีโอกาสเห็นผลงานความสำเร็จ ‘ใหม่’ ๆ เกิดขึ้นได้อย่างไม่รู้จัก

จิตป่วย

ทุกวันนี้คนเราใส่ใจในเรื่องสุขภาพมากขึ้นเห็นได้จากผลิตภัณฑ์อาหารเสริมต่าง ๆ มีทั้งบำรุงตับ ไต เล็บมือเล็บเท้า วิตามินสกัด หรือแม้กระทั่งเครื่องดื่มที่บริโภคเพื่อดับกระหาย ก็ยังมีส่วนผสมของสารบำรุงร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นเครื่องดื่มหน้าใส เครื่องดื่มเพิ่มกากใยอาหารเพื่อการขับถ่ายที่สะดวกสบาย หรือแม้แต่เครื่องดื่มบำรุงสมอง (ที่ทำให้เด็กมัธยมอยากเป็นหมอมากขึ้น) เหล่านี้ล้วนสะท้อนให้เห็นว่าคนในปัจจุบันหันมาดูแลเอาใจใส่สุขภาพของตนมากขึ้น แต่ขณะเดียวกันเหมือนว่าหลาย ๆ คนจะลืมบำรุง “จิต” ให้มีสุขภาพดีอยู่เสมอเช่นกัน

หลายครั้งที่เราเห็นข่าวแปลก ๆ ที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ เช่นฆ่ากันตายเพราะแค้นเรื่องดื่มเลือดหมู ยิงถล่มร้านเพราะชอน้ำจิ้มข้าวมันไก่เพิ่ม หรือจะเป็นข่าวสาวโรคจิตแทงเด็กนักเรียนในโรงเรียนเซนต์โยเซฟเมื่อนานมาแล้ว ข่าวเหล่านี้มันแสดงให้เห็นถึงภาวะความเครียดในสังคมใช่หรือไม่? แต่กลับกันผมมองว่าคนเหล่านี้เป็นคนป่วย ป่วยทางจิต อาจเพราะเหตุผลอะไรก็แล้วแต่ แต่การที่ไม่สามารถควบคุมสติอารมณ์ของตนเองได้มันไม่ใช่ลักษณะของคนที่ดีอย่างแน่นอน

“วิธีแก้ปัญหาจากความเครียดที่ง่ายที่สุดคือไม่เครียด”

เช่นเดียวกับการป่วยทางร่างกาย การป่วยทางจิตก็มีวิธีการรักษา แต่จะดีกว่าไหมถ้าเราป้องกันได้ ข้อมูลที่น่าสนใจของกรมสุขภาพจิตระหว่างปี 2550-2554 ระบุว่าสถานการณ์และแนวโน้มความเครียดของคนไทย กลุ่มที่มีความเครียดสูงมีแนวโน้มค่อย ๆ ลดจำนวนลงอย่างต่อเนื่อง สำหรับการประมาณสถานการณ์และแนวโน้มผู้ที่มีความเครียดสูงและพยายามฆ่าตัวตาย พบว่ามีแนวโน้มขึ้น ๆ ลง ๆ และถึงแม้ว่าปัญหานี้จะน้อยลง แต่ก็ไม่สามารถที่จะนิ่งนอนใจได้เลย กรุงเทพฯและภาคเหนือเป็นพื้นที่ที่พบคนไทยมีความเครียดสูง โดยสาเหตุความเครียดของคนไทย 6 ปัญหาแรก ได้แก่ ปัญหาการเงิน ปัญหาการทำงาน ปัญหาการเจ็บป่วยของตนเองและคนในครอบครัว ปัญหาความไม่สงบของบ้านเมือง ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ไม่ราบรื่น มีการทะเลาะเบาะแว้งกัน และ ปัญหาสังคม/สิ่งแวดล้อม

วิธีแก้ปัญหาจากความเครียดที่ง่ายที่สุดคือไม่เครียด เรื่องไหนที่ทำให้เครียดก็ถอยออกมาเสียให้ห่าง เครียดเรื่องงานก็เลิกคิดเรื่องงาน เครียดเรื่องครอบครัว ก็เลิกคิดถึงครอบครัว แต่มันทำไม่ได้ยังงั้นครับ มันถึงมีปัญหาอย่างทุกวันนี้ เรื่องบางเรื่องคุณไม่สนใจไม่คิดไม่ได้ เครียดเรื่องงานจะไม่ทำงานก็ไม่มีเงินใช้ เดียวก็พาตมาเครียดเรื่องเงินอีก เราจึงต้องหาทางผ่อนคลายจากความเครียดทั้งหลายที่เราจำเป็นต้องพบเจอในชีวิต จะว่าไปแล้วคนเรามีเรื่องให้เครียดตั้งแต่ตื่นนอนยันเข้านอนเลยทีเดียว ยกตัวอย่างมนุษย์เงินเดือนในเมืองหลวงตื่นมาก็ต้องรีบ รีบทุกอย่างทั้งอาบน้ำกินข้าวเพราะกลัวรถจะติด รถติดก็เครียดกลัวไปทำงานสาย ไปทำงานก็เจอแต่ความเครียดเจ้านายว่า งานผิดพลาด งานไม่เสร็จ เดินทางกลับบ้านก็เจอรถติดก็เครียดอีก ซ้ำไปเรื่อย ๆ จนสะสมให้กลายเป็นคนเคร่งเครียด อย่างที่เราเห็นอยู่ทุกวันนี้

“เวลาเปลี่ยนไปสังคมพัฒนาไปข้างหน้า โรคต่าง ๆ ก็พัฒนาตามไปด้วย”

โรคจิตเกิดได้จากหลายสาเหตุไม่ใช่เพราะความเครียดเพียงอย่างเดียว อาจเกิดจากอุบัติเหตุ กรรมพันธุ์ พันธุกรรม หรือโรคจิตแทรกซ้อน เหล่านี้คือสาเหตุที่ทำให้ภาวะที่สำคัญในร่างกายได้รับบาดเจ็บ บางทีสมองเสียก็เหมือนกับคอมพิวเตอร์เสีย เช่น ไม่มีเสียงก็อาจเป็นเพราะลำโพงเสีย หรือไม่มีภาพก็อาจเป็นเพราะว่าจอแสดงผลเสีย สมองก็เหมือนกัน เป็นสิ่งที่ประกอบขึ้นจากหน่วยย่อยย่อย ๆ หลายส่วนประกอบเข้าด้วยกันเป็นสมอง แต่ละส่วนก็มีหน้าที่แตกต่างกันไป ถ้าเสียก็เสียเป็นส่วน ๆ เช่น ถ้าสมองส่วนที่ควบคุมร่างกายซีกซ้ายเสีย ร่างกายซีกซ้ายก็จะเป็นอัมพาต ไม่สามารถขยับหรือสั่งการได้ แต่ร่างกายซีกขวายังคงทำงานได้เป็นปกติ ซึ่งถ้าสมองบางส่วนเสียไปก็เกิดอาการทางจิตที่น่าสนใจมาก ๆ เช่นกัน

ผมขอยกตัวอย่างโรค Alien Hand Syndrome โรคนี้สามารถเกิดขึ้นได้กับผู้ป่วยที่ได้รับการบาดเจ็บทางสมองเนื่องจากสมองส่วนหน้าของคนเรามีส่วนที่ทำหน้าที่ควบคุมมืออยู่ ที่นิ้วสมองส่วนนี้เสียขึ้นมา มือก็ไม่มีอะไรคอยยับยั้ง มันก็ดอบสนองต่อสิ่งเร้าภายนอกไปเองโดยอัตโนมัติ คนไข้ที่เป็นโรคนี้มือจะทำสิ่งต่าง ๆ เองอยู่ตลอดเวลาโดยที่เจ้าตัวไม่ได้สั่งกระทั้งบางคนไม่รู้สึกรู้สียด้วยซ้ำ บางครั้งกินข้าวอยู่ดี ๆ มือมันก็จะไปหยิบของอย่างอื่นที่อยู่บนโต๊ะมาใส่ปากเอง ซ้อนส้อมบ้างแก้วน้ำบ้าง อยู่เฉย ๆ ก็ไปจับนู่นจับนี่เอง คนไข้บางคนจึงต้องถือลูกบอลไว้ในมือตลอดเวลาเพื่อให้มือไม่ไปเกะกะระรานคนอื่น ที่หนักกว่านั้นคือ คนไข้บางคนที่เป็นโรค Alien Hand Syndrome มีอาการของโรค Split Brain (โรคสมองแยก) ควบคู่ไปด้วย โรคสมองแยกนี้คืออาการที่สมองทั้งสองซีกไม่สามารถสื่อสารถึงกันได้ เช่น เวลาถือของอยู่ในมือซ้าย (ซึ่งสั่งการโดยสมองซีกขวา) คนไข้จะไม่รู้เลยว่าของที่อยู่ในมือคืออะไร เพราะสมองซีกขวาไม่รู้จัก ดังนั้นคนที่ป่วยทั้งสองโรคนี้ควบคู่กันจึงเหมือนกับว่ามีมือขวาถูกสั่งโดยสมองซีกซ้ายที่ใช้เหตุผล ส่วนมือซ้ายถูกสั่งการโดยสมองซีกขวาที่ใช้อารมณ์ และป่วยเป็น Alien Hand ไม่สามารถควบคุมได้ มือทั้งสองข้างก็จะทำอะไรที่แตกต่างกันอยู่เสมอ สมมติว่าคนที่ป่วยเป็นทั้งสองโรคนี้ทะเลาะกับคุณ เขาอาจพูดจาดี ๆ กับคุณ มือขวาที่ถูกสั่งด้วยสมองซีกซ้ายก็จะคบไหล่แสดงความเข้าใจ แต่มือซ้ายที่ถูกสั่งด้วยสมองซีกขวาก็อาจจะยกขึ้นมาตบหน้าคุณทิ้ง ๆ ที่มือขวายังคบไหล่คุณอยู่ก็ได้

อาการป่วยทางจิตแปลก ๆ ที่ยกตัวอย่างขึ้นมาเป็นโรคที่เกิดขึ้นใหม่ตามสังคมที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย เมื่อเวลาเปลี่ยนไป สังคมพัฒนาไปข้างหน้า โรคต่าง ๆ ก็พัฒนาตามไปด้วย ยิ่งสังคมสมัยใหม่มีเรื่องให้เครียดเยอะขึ้น ก็ยิ่งเสี่ยงที่จะเกิดโรคต่าง ๆ มากยิ่งขึ้นด้วย หากคุณเลือกที่จะสนใจดูแลสุขภาพกายแล้ว ทำไมไม่ดูแลสุขภาพจิตบ้างล่ะครับ

นวัตกรรมเพื่อคนพิการในอนาคต

1,3790,103 คือตัวเลขจำนวนผู้พิการไทย จากประชากรทั้งหมดกว่า 60 ล้านคน ซึ่งไม่น้อยเลยทีเดียว เพราะคนพิการนั้นเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีส่วนช่วยในการขับเคลื่อนสังคมไทยไม่แพ้ผู้ที่มีร่างกายปกติครบถ้วน เพราะผู้พิการหลายคนก็มีศักยภาพการทำงานเช่นเดียวกันคนทั่วไป

ทุกวันนี้ มีสิ่งอำนวยความสะดวกเกิดขึ้นมากมาย ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนรุ่นใหม่ให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างรวดเร็วและสะดวกสบายยิ่งขึ้น รวมถึงผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ก็มีหลายองค์กรที่สนใจพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ผู้พิการใช้ชีวิตได้ดีขึ้นด้วยเช่นกัน โดยวัตถุประสงค์หลักของการพัฒนา คือต้องการให้คนพิการมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

ในประเทศไทย มี 'เครื่องช่วยการเคลื่อนไหวข้อเข่าอย่างต่อเนื่อง' สำหรับการฟื้นฟูผู้พิการทางการเคลื่อนไหว จัดทำโดยคณะวิทยาศาสตร์ประยุกต์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ซึ่งช่วยทำให้ข้อเข่าระหว่างกล้ามเนื้อและผิวหนังบริเวณแผลผ่าตัดของผู้ป่วยยึดติดกันและทำให้แผลหลังการผ่าตัดกลับคืนสู่สภาพปกติได้เร็วขึ้น ลดอาการบวม ป้องกันการเกิดลิ่มเลือดในหลอดเลือดดำ และลดความต้องการในการใช้ยาระงับความเจ็บปวดอีกด้วย

'นวัตกรรมเก้าอี้ทำฟันสำหรับผู้พิการ' เป็นความร่วมมือระหว่างสวทช. และบริษัทไทยเด็นทอล อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด โดยศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) ร่วมกับสถาบันทันตกรรมกรมการแพทย์ และศูนย์สิรินธร ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาความก้าวหน้าในด้านเทคโนโลยีสมองกลฝังตัว เพื่อให้ผู้พิการได้มีโอกาสเข้ามาตรวจและรักษาสุขภาพในช่องปากได้เหมือนคนปกติคนใดสามารถเลื่อนรถเข็นเข้าไปทำการรักษาได้เลย โดยไม่ต้องลงจากรถเข็น

ส่วนที่ยังเป็นแนวคิดในต่างประเทศ ก็มี Jia Mengyin และ Bao Halmo นักออกแบบแห่ง Yanko Design ที่ได้นำเสนอแนวคิดที่จะช่วยให้ผู้พิการทางสายตาที่มีหนังสืออ่านได้มากขึ้นโดยการออกแบบเครื่องอ่านหนังสือลักษณะคล้ายกับ Smart Phone หลักการทำงานก็ไม่ยาก เพียงแค่หยิบหนังสือที่ต้องการจะอ่านมาสักเล่มหนึ่ง แล้ววางตัวเครื่องนี้ลงไปในหน้าหนังสือ เจ้าเครื่องนี้จะสแกนตัวหนังสือบนหน้ากระดาษแล้วแปลงเป็นตัวอักษรเบรลล์สำหรับผู้พิการทางสายตาให้อ่านบนหน้าจอของเครื่องได้ ถ้าพัฒนาได้จริงก็นับว่ามีประโยชน์ไม่น้อยเลยทีเดียว

นวัตกรรมสำหรับคนพิการนั้น มีหลายหน่วยงานที่สนใจทำงานวิจัยขึ้นมาหลายชิ้น เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้พิการทว่ายังไม่ได้ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐเท่าที่ควร จึงยังไม่เห็นเครื่องมือพวกนี้ตามท้องตลาดมากนัก บางชิ้นยังอยู่ในช่วงของการวิจัย แต่ยังไม่ค่อยมีบริษัทไหนนำมาพัฒนาต่อเป็นสินค้า เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของคนพิการ การผลักดันให้มีการผลิตสินค้าเหล่านี้ออกมาจะช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่คนพิการ ถือเป็นการส่งเสริมให้พลังขับเคลื่อนสังคมของผู้พิการเติบโตแข็งแกร่งยิ่งขึ้น

ADDICT(ED)

หากคุณเป็นคนที่มีความซึบมอมในสิ่งใดสิ่งหนึ่งมากเกินไปจนละเลยส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพและกำลังเป็น 'ติด' เป็นนิยามที่เรียกว่า 'addicted' จึงเป็นอีกคำหนึ่งที่ใช้เรียกอาการนี้

เมื่อคำนี้ถูกนำมาใช้เพื่อหลายจนทำให้หลายความหมายที่แท้จริงส่วนรวมหลากหลายความหมายเอาไว้ในคำนี้ ๐.11 ไม่แปลกเลยที่เอดดิกจะถูกนำมาใช้เพื่อความหมายกว้างออกไปไม่เพียงแต่เสพติดสิ่งเสพติด ดองยา เกมมิง ยังรวมไปถึงพฤติกรรมของการ 'ติด' ไม่ว่าจะเป็นการติดเงินจ๊อบไม่ด้วยหลายความหมายทั้งนี้ด้วย

'บอดี้เอดดิก' จึงเป็นอีกหนึ่งในอาการ 'ติด' ที่เกี่ยวข้องกับทุกสิ่งเสพติดความสวยงามบนร่างกายกับความเจ็บชอนที่ไ้การเก็บ ร่างกายของตัวเองไปแลกกับค่าต่างกับ ความชอบ 'ติด' นั้นก็ว่าได้หลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็น ติดการพากาย ละคราย ติดเงิน คือความพึงพอใจในสิ่งที่ได้กับที่ว่ามีค่าเหล่านี้ต้องมีการ 'ติด' ในสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างมอม

“เราเคยตัวเล็ก อยากตัวใหญ่
มีกล้ามเนื้อ มีน้ำหนัก เป็นนักกีฬา
ตลอดกาล เจ๋ง”

เขตนี สุวรรณกิจ 24 ปี นรสิงห์ส่วนตัว

“ยุคนี้มันง่าย ถ้าจะทำตามสิ่งที่
ชอบ สำหรับพี่ทำไปแล้วต้องคิดว่า
ตัวเอง ครอบครัว สังคม
ไม่ต้องเดือดร้อนแค่นี้พอ”

เขตนี สุวรรณกิจ 34 ปี นรสิงห์ส่วนตัว

“บีบ ‘ติด’ เรียกว่า ‘ติดเข็ม’ ก็ได้เรา
ว่าบีบสวยดี เราจึงไม่หยุดสัก”

อติพล ชาติ 21 ปี กรุงเทพมหานคร

‘หากเราชื่นชอบในสิ่งใดจนถึงขั้นใจหัวไม่ขึ้น
หรืออาจเรียกว่าเสพติด ไม่ว่าสิ่งนั้น
จะเป็นศิลปะ รอยสัก สิ่งของ หรือความฝัน
ไม่ว่าสังคมส่วนใหญ่จะมองอย่างไรก็ตาม หากสิ่ง
ที่เราชอบไม่ได้ไปเบียดเบียนใคร
มันก็คงไม่ผิดอะไร ที่เราจะทำตามในสิ่งที่เราชอบ
(จนเสพติด)’

จาก ‘ทำไม’ ลู่ ‘คำตอบ’ ของร่างกาย

คุณเคยสงสัยอะไรในชีวิตประจำวันไหม? แค่เพียงคุณเริ่มต้นด้วยคำถามว่า ‘ทำไม’ แล้วพยายามค้นหาคำตอบ แม้จะเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อย แต่นั่นก็ถือเป็นการเริ่มต้นเป็นนักวิทยาศาสตร์อย่างไม่รู้ตัว! แต่หากพูดว่าวิทยาศาสตร์ หลายคนก็คงคิดว่าเป็นเรื่องยากใช่ไหม โดยเฉพาอย่างยิ่งหนังสือวิทยาศาสตร์ บางคนอาจเบือนหน้าหนี เพราะคิดว่ามีแต่ศัพท์แสงที่ยากจนเกินไป

ปัจจุบันมีหนังสือแนววิทยาศาสตร์ที่อ่านสนุก เข้าใจง่าย หลากหลายเล่มบนแผงหนังสือ หนึ่งในนั้นที่อ่านง่ายและนำผู้อ่านไปเรียนรู้เกี่ยวกับร่างกาย กับคำถาม ‘ทำไม’ ที่จะพาเราไปค้นหาคำตอบ คือหนังสือของ นพ.ชัชพล เกียรติขจรธาดา หรือคุณหมอเอ๋ว นายแพทย์หนุ่มที่หันมาจับปากกาเขียนหนังสือเกี่ยวกับสิ่งที่เขาได้ร่ำเรียนมา โดยเล่าเรื่องยาก ๆ ให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น ขณะนี้เขาออกหนังสือแนววิทยาศาสตร์เกี่ยวกับชีวิตมาแล้วทั้งหมด 3 เล่มด้วยกัน นั่นคือ เรื่องเล่าจากร่างกาย เหตุผลของธรรมชาติ และ 500 ล้านปีของความรัก ซึ่งล้วนเกี่ยวกับเรื่องใกล้ตัวของเราอย่าง ‘ร่างกาย’ ทั้งสิ้น

เรื่องเล่าจากร่างกาย

จับเข้าฟังร่างกายเล่าเรื่อง

เริ่มต้นด้วยเล่มแรก ชื่อหนังสือ ‘เรื่องเล่าจากร่างกาย’ ก็บ่งบอกอยู่แล้วว่าเป็นเรื่องของร่างกาย ว่าแต่ร่างกายของคนเราสามารถเล่าเรื่องได้ด้วยหรือ? ผู้เขียนได้แบ่งหนังสือออกเป็น 2 ส่วน โดยส่วนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับวิวัฒนาการและกำเนิดมนุษย์ ในส่วนนี้ คุณหมอเอ๋วต้องการปูเรื่องให้ผู้อ่านก่อนไปสู่ความเข้าใจที่ดียิ่งขึ้นไล่ตั้งแต่ประวัติความเป็นมา กว่าจะมาเป็นมนุษย์ที่มีรูปร่างหน้าตาอย่างในปัจจุบัน โดยเน้นข้อมูลที่มีเหตุผลจากการศึกษามาแล้ว ผ่านการอธิบายให้เห็นภาพมากยิ่งขึ้นด้วยการยกตัวอย่างต่าง ๆ แม้มีศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ที่เข้าใจยากอยู่บ้าง แต่ก็ไม่ได้ทำให้การอ่านสะดุดลงเลย

ส่วนตอนที่สองคุณหมอเอ๋วได้รวบรวมเรื่องที่หลายคนต้องการรู้ และคำถามที่บางคนก็ยังไม่รู้คำตอบ หรือไม่คิดจะหาคำตอบ เช่น สมอญคุยกับร่างกายอย่างไร ทำไมผู้ชายต้องจิบและทำไมผู้หญิงต้องเป็นฝ่ายอุ้มท้อง ทำไมคนจึงมีขู ทำไมอารมณ์ถึงทำให้คนฆ่ากันได้ ฯลฯ คุณหมออธิบายแต่ละเรื่อง ตั้งแต่ที่มาที่ไปของร่างกาย ซึ่งเชื่อมโยงกันจนทำให้ผู้อ่านเห็นภาพว่าทำไมจึงเกิดเหตุการณ์เช่นนี้ขึ้นมา เพราะทุกสิ่งที่เกิดขึ้นมักมีเหตุผลที่วิทยาศาสตร์อธิบายได้ เสน่ห์ของหนังสือเล่มนี้ก็คือ มีการอธิบายด้วยการสมมติ ให้ผู้อ่านสามารถจินตนาการตามได้

ดูเหมือนว่าคุณหมอเอ๋วมีเรื่องที่ต้องเล่ามากกว่าจำนวนหน้ากระดาษ จึงพบว่าแต่ละหน้าเต็มไปด้วยตัวหนังสือ และมีภาพประกอบไม่มากนัก ตัวหนังสือค่อนข้างเล็ก เพราะต้องบรรจุเนื้อหาจำนวนมากลงไปให้ผู้อ่านรับข้อมูลอย่างเต็มที่ แต่ก็เชื่อว่า หากอ่านจบก็จะได้รับความรู้อย่างพูนล้นแน่นอน

คำถามว่า ‘ทำไม’ ที่เคยสงสัยมานานอาจจะลดลงก็ได้

‘เหตุผลของธรรมชาติ’ คือเล่มต่อมาที่คุณหมอเอ๋วพกคำถามชวนสงสัยมาให้ผู้อ่านร่วมกันคิดไม่แพ้เล่มแรก โดยยังคงแบ่งเป็นส่วน ๆ เช่นเคย ทั้งผลที่เราเห็นทุกวันนี้ และเหตุในอดีต ที่จะทำให้อ่านเห็นภาพโดยรวมมากขึ้น รวมถึงยังเข้าใจความเป็นวิทยาศาสตร์ได้ง่ายจากการเห็นความเชื่อมโยงของเหตุและผล ที่เปิดเรื่องด้วยวิวัฒนาการ เพื่อให้อ่านได้เข้าใจง่ายขึ้น จากนั้นจึงโยงไปสู่เรื่องของร่างกายที่ทำให้เห็นว่าร่างกายของคนเรามีกลไกการทำงานที่ซับซ้อนเพียงใด ความน่าสนใจอยู่ที่ความซับซ้อนเหล่านี้แหละ ที่สามารถช่วยตอบคำถามเกี่ยวกับร่างกายได้อีกมากมาย

ความโดดเด่นของเล่มนี้ก็คือ เกือบทุกบทหมักเริ่มต้นด้วยคำถามที่ว่า ‘ทำไม’ ในการนำผู้อ่านเดินทางไปสู่สิ่งที่ชวนสงสัย พร้อมกับเชิญให้เข้าไปค้นหาเหตุผลเหล่านั้นด้วยกัน อีกทั้งยังช่วยชี้ให้เห็นว่า การเริ่มต้นจากความสงสัยจะพาเราไปสู่การค้นหาคำตอบที่เป็นเหตุและผลได้ในที่สุด ถ้าชอบอะไรที่เข้าใจง่าย ๆ คิดว่าเล่มนี้ น่าจะเหมาะกว่าเล่มแรก เพราะมีการปรับภาษาในการเล่าให้เป็นกันเองมากขึ้น ตัวอักษรก็ใหญ่ขึ้น อ่านง่าย แต่ยังได้รับความรู้ความเข้าใจเหมือนเดิม ที่น่าสนใจมากอีกส่วนหนึ่งก็คือ บทส่งท้าย ที่คุณหมอเอ๋วย้อนถามผู้อ่านว่า ถ้าอ่านหนังสือเล่มนี้แล้วเราจะได้อะไร? ซึ่งได้ชี้ชวนให้เห็นว่าเรื่องใกล้ตัวอย่างร่างกายนั้นเป็นเรื่องที่เราควรทำความเข้าใจเป็นอย่างยิ่ง เพราะคนเราจะอยู่กับร่างกายของตัวเองไปทั้งชีวิตเลยไม่ใช่หรือ

500 ล้านปีของความรัก 01

ความเข้ากันของวิทยาศาสตร์กับความรัก

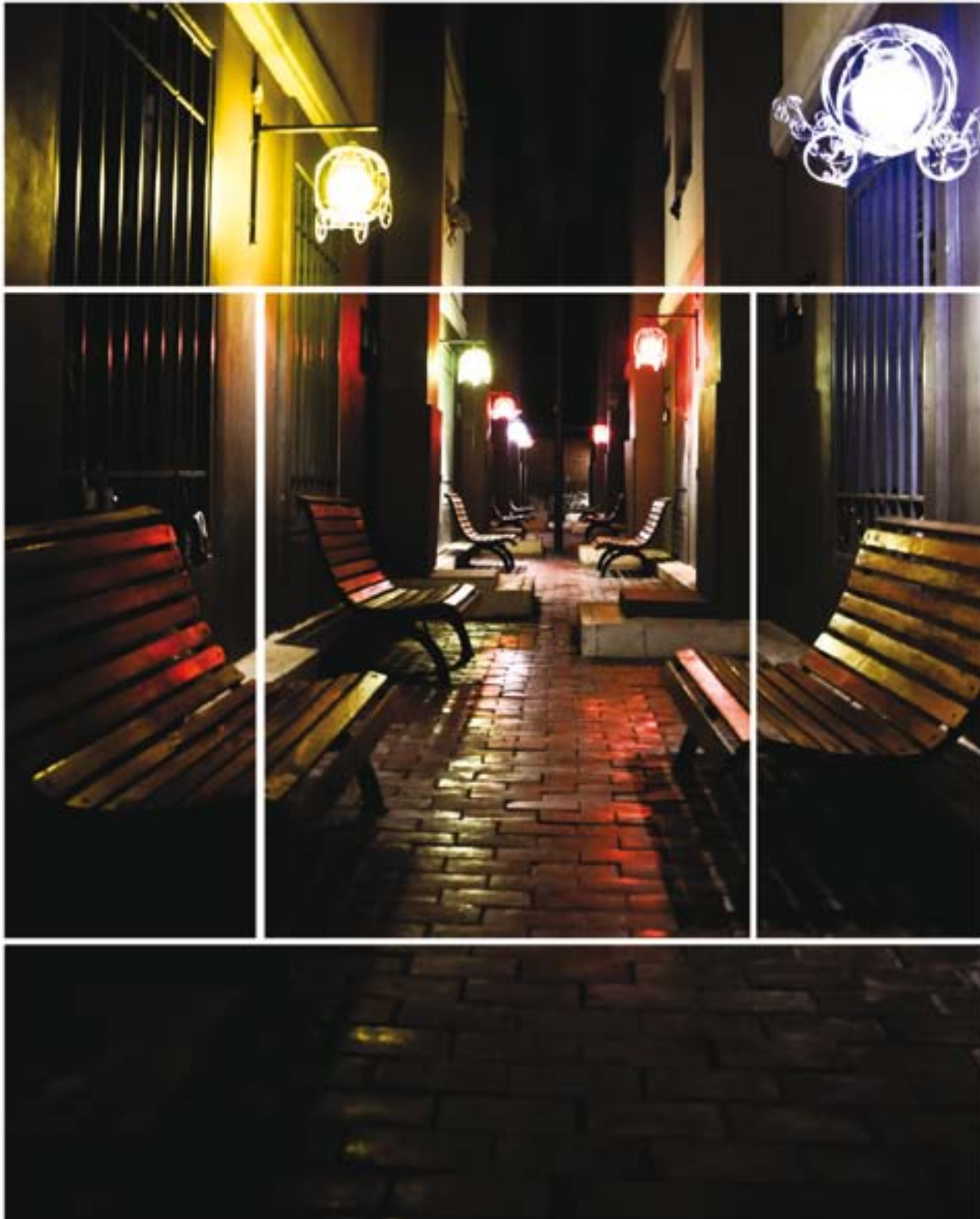
ในบรรดาหนังสือของคุณหมอเอ๋วทั้งหมด ‘500 ล้านปีของความรัก’ ดูจะอ่านสนุกและเข้าใจง่ายกว่าเล่มอื่น เพราะใช้สำนวนที่มีความเป็นกันเองมากขึ้น มีภาพประกอบจาก พญ.ขวัญบีใหม่ พะนองจันทร์ มาช่วยทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ลึกซึ้งอีกด้วย ความน่าสนใจของเล่มนี้นอกจากภาษาที่ช่วยให้เห็นภาพแล้ว ยังมีรูปภาพน่ารัก ๆ ให้เห็นภาพตามได้ง่าย

คุณหมอเอ๋วแนะนำว่า ‘500 ล้านปีของความรัก’ นั้น จะแยกออกเป็น 2 เล่มด้วยกัน (ขณะนี้มีเพียงเล่มแรก) เนื้อหาหลัก ๆ ก็ยังคงเป็นวิทยาศาสตร์เช่นเคย แต่คราวนี้ มาในเรื่องที่ดูเหมือนควบคุมได้ยากอย่าง ‘อารมณ์’ ที่ว่าด้วยความรัก ความเกลียดชัง รวมถึงความผูกพัน และสัญชาตญาณของสิ่งมีชีวิต เมื่อทำความเข้าใจทั้งสองสิ่งนี้ได้ ก็จะเข้าใจว่าทำไมเราจึงมีความรักต่อกัน จนกระทั่งพาเราไปเข้าใจเรื่องของเพศ ทั้งเพศหญิง เพศชาย และเพศอื่น ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้จากเรื่องราวที่เกิดขึ้นก่อนหน้าถึง 500 ล้านปีเลยทีเดียว

ความสนุกของหนังสือเล่มนี้คือ เรื่องราวของแต่ละส่วนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของอารมณ์ สัญชาตญาณ อาการบึ้ง และเรื่องของเพศ ที่คุณหมอเอ๋ว สามารถเชื่อมโยงกันได้อย่างดี มีเทคนิคที่ทำให้ผู้อ่านติดตามจนจบ โดยอาจไม่รู้ตัวว่ากำลังอ่านหนังสือแนววิทยาศาสตร์อยู่!

หากคุณเป็นคนหนึ่งที่ชอบตั้งคำถามกับสิ่งที่เกิดในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องของร่างกาย อารมณ์ หรือความรู้สึกของตนเอง เชื่อว่าทั้ง 3 เล่มที่กล่าวมานี้ จะช่วยไขข้อข้องใจให้กับคุณอย่างมีที่มาและเหตุผลได้ ไม่นาน คุณอาจค้นพบคำตอบของคำถามจนสามารถเข้าใจตัวเองมากยิ่งขึ้น และนั่นทำให้รู้ว่า วิทยาศาสตร์ไม่ใช่เรื่องไกลตัวเลยแม้แต่นิดเดียว

บางอย่างที่สอนกันไม่ได้

หลังแดดลับทลายจากขอบฟ้า แสงสีแห่งนืออนก็ฉาบ
สายตาคู่คน บนถนนคอนกรีตที่ไม่ได้จัดพื้นที่ไว้เพื่อยานยนต์
กลายเป็นแหล่งชุมนุมวัยรุ่นย่านสำคัญ - แฟชั่น (ว่าตาม
สำเนียงของคนหนุ่ม พ.ศ. นี้) เราจะพบวิถีชีวิตของคนหนุ่ม
ใช้เปลือกบาง ๆ ห่อหุ้มการตอบคำถามเรื่องไลฟ์สไตล์เสมอ

“ หลอด...!! เอ็งว่ามันโอเคเปลว ”

“ เราว่าจิง ”

“ แมทที่เรี่ยลจิง ”

“ สวดส่ายจิง ” ดีไซน์จิง ” ยังไม่ต้องพูดถึงราคา
ที่มันไม่สมเหตุผลเลย ”

“ เอ็งจะบอกว่ามันไม่ได้เรื่อง...? ”

“ จริง ๆ เราแค่ต้องการจะบอกว่ามันไม่เหมาะกับ
นาย สวดส่ายแบบนี้มันไม่เหมาะกับคนหัวม เชื่อเรา
เถอะคิง ”

“ แต่มันกำลังอินนะเว้ย ” คิงยืนยันกับเพื่อนหนุ่ม
หน้าดีดทนต์

“ และมันกำลังจะเอ๊าท์ ” และเช่นกันเพื่อนหนุ่มของ
เขายืนยันความคิดตัวเอง

ว่ากันด้วยเรื่องรสนิยมของคนหนุ่ม พ.ศ. นี้ การฟุ้งตาม
กระแสอะไรก็ตามในสังคมมันต้องไว ไวเหมือนกระสุนปืนที่พุ่ง
ทะลุร่างกายในฉากของภาพยนตร์ระทึกขวัญไซไฟและเมื่อ
กระสุนนั้นหายไปก็ต้องก้าวข้ามผ่านหัวใจ ไวเหมือนกระสุนที่
วิ่งผ่านร่างไว้วิญญูณเช่นกัน หลอดคือผู้ก้าวข้ามกระแส และ
เชื่อว่าคิง ไร้รสนิยมสิ้นดี ซึ่งขึ้นอยู่กับความเจริญหูเจริญตา
ของเขาทั้งสิ้น

ในทัศนคติของชายหนุ่มวัยประดับทนต์ มนุษย์ถูกแบ่ง
แยกออกจากกันด้วยเครื่องนุ่งห่ม จิตได้สำนึกบอกกับเขาว่า
อาการคันได้กลิ่นและเพดานปากมาจากการพบคนรอบข้างไว้
ซึ่งรสนิยม (ตามมวลความคิดของเขา) ขณะเดียวกัน คิงก็ไม่
เชื่อว่าความเห็นของเพื่อนหนุ่มจะดีเลิศอะไรขนาดต้องเชื่อและ
โหลตาม เรื่องเล็กน้อยนี้สร้างอุปสรรคทางความคิดของเขา

ได้มาก ไม่ต่างจากกลุ่มก้อนกวาดบนวันเวย์ ที่แค่เห็นก็รู้แล้วว่า
ควรกำจัดทิ้ง

“ ก๊อด...!! เอ็งว่าเสื้อตัวนี้เป็นยังไงบ้าง โอเคเปลว ”

“ เราว่าจิง ”

“ เอ็งหมายถึงลายของมัน ? ”

“ ใช่...จิง ”

“ แมทที่เรี่ยลจิง ”

“ สวดส่ายจิง ” ดีไซน์จิง ”

“ เอ็งคิดเหมือนไอ้หลอด เอ็งกำลังจะบอกว่า
มันไม่ได้เรื่อง ”

“ บ๊าวจริง ๆ เราคิดว่ามัน... ”

“ มันไม่เหมาะกับเรา... นั่นใจ !! เอ็งคิดเหมือนไอ้
หลอด โอเคเราจะไม่เชื่อมั่น ” ความรู้สึกน้อยเนื้อ
ต่ำใจ...

‘คิง’ ยักไหล่

“ จริง ๆ เราคิดว่าถ้านายชอบ มันจะเป็นอะไรไป ”

สิ้นคำพูดของก๊อดเพื่อนหนุ่มเจ้าของรสนิยมชั้นเลิศยังพยายาม
ดักยั่วความคิดของเขา กับ ‘คิง’...

“ แต่เราว่าแมงไม่เหมาะกับนายเลยวะ ”

“ แสดงว่านายไม่เข้าใจคำว่า ‘รสนิยม’ ”

“ ถ้ามันชอบมันจะซื้อไปใส่ก็เรื่องของมัน เงินมันนี่ ก็
มันคิดว่าอิน รสนิยมใครรสนิยมมันโว้ย นายน่าจะ
เข้าใจนะหลอด ” ก๊อดเปรย

และอีกครั้งหลังสิ้นประโยค -

“ รสนิยมมันสอนกันไม่ได้ ประสบการณ์

จะเป็นผู้มอบให้เอง ”

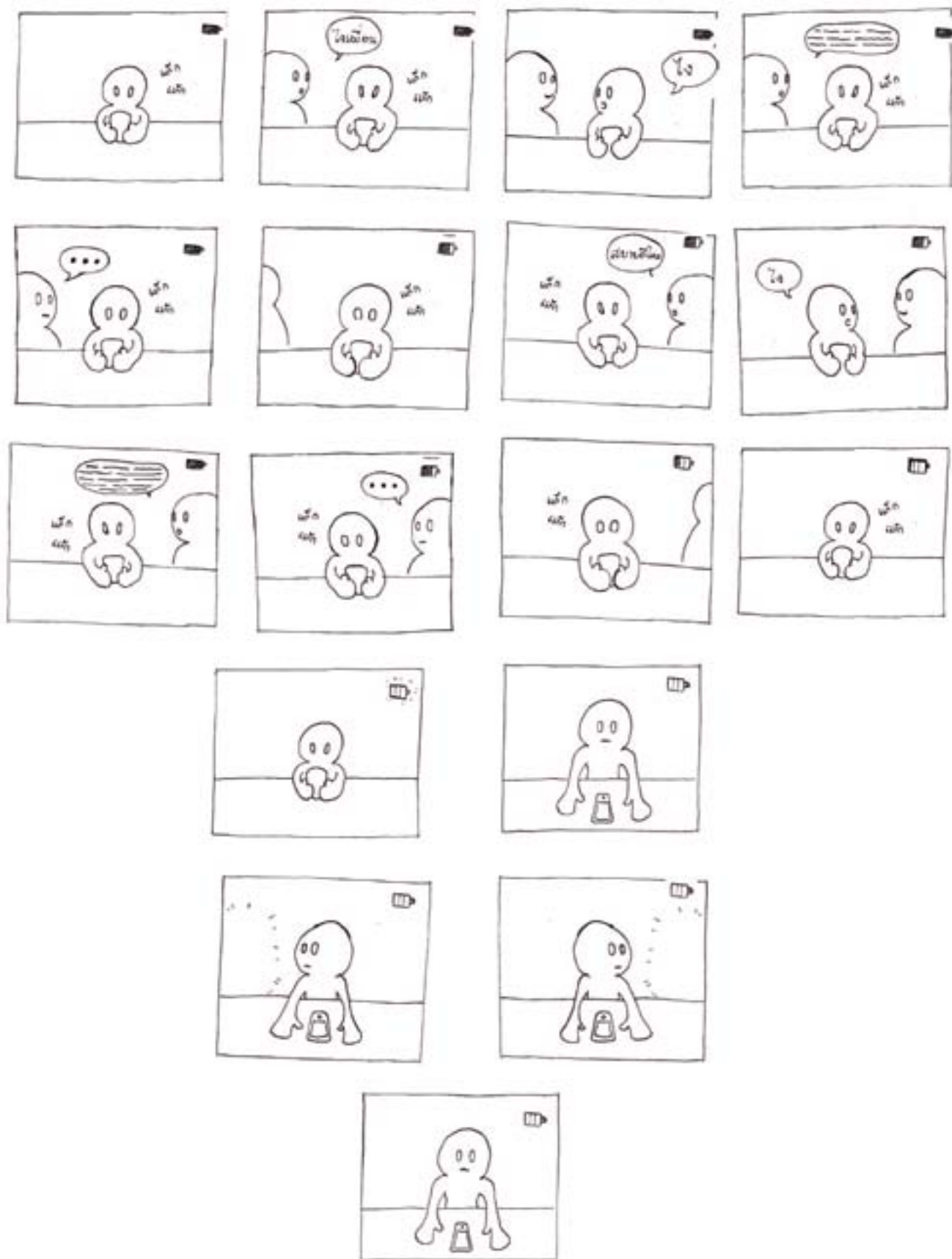
ดูเหมือนจะเป็นถ้อยคำศักดิ์สิทธิ์...ทุกคนเจ็บไป ได้ยินแต่
เพียงเสียงของลมหายใจ

คิงพับเสื้อเจ้าปัญหาผกผันตัวเองออกไปให้ไกลร้านเสื้อร้าน
นั้น แล้วก้าวเดินไปบนถนน ‘แฟชั่น’ ของเขา

เรื่อง : อนุพัทธ์ เอื้อวิทยา

ภาพ : อนันท์ เป็๋อวิชา

0 0 0

